

Jātnieku tapšanas un kara gaitu gadi.
Pulka formēšana un miera laika gaitas.

Īss vēsturisks apskats pulka 10 gadu jubilejā.
1919. 5. VII. — 1929. 5. VII.

JĀTNIĒKU PULKS DESMIT PASTĀVĒŠANAS GADOS

(1919. — 1929.)

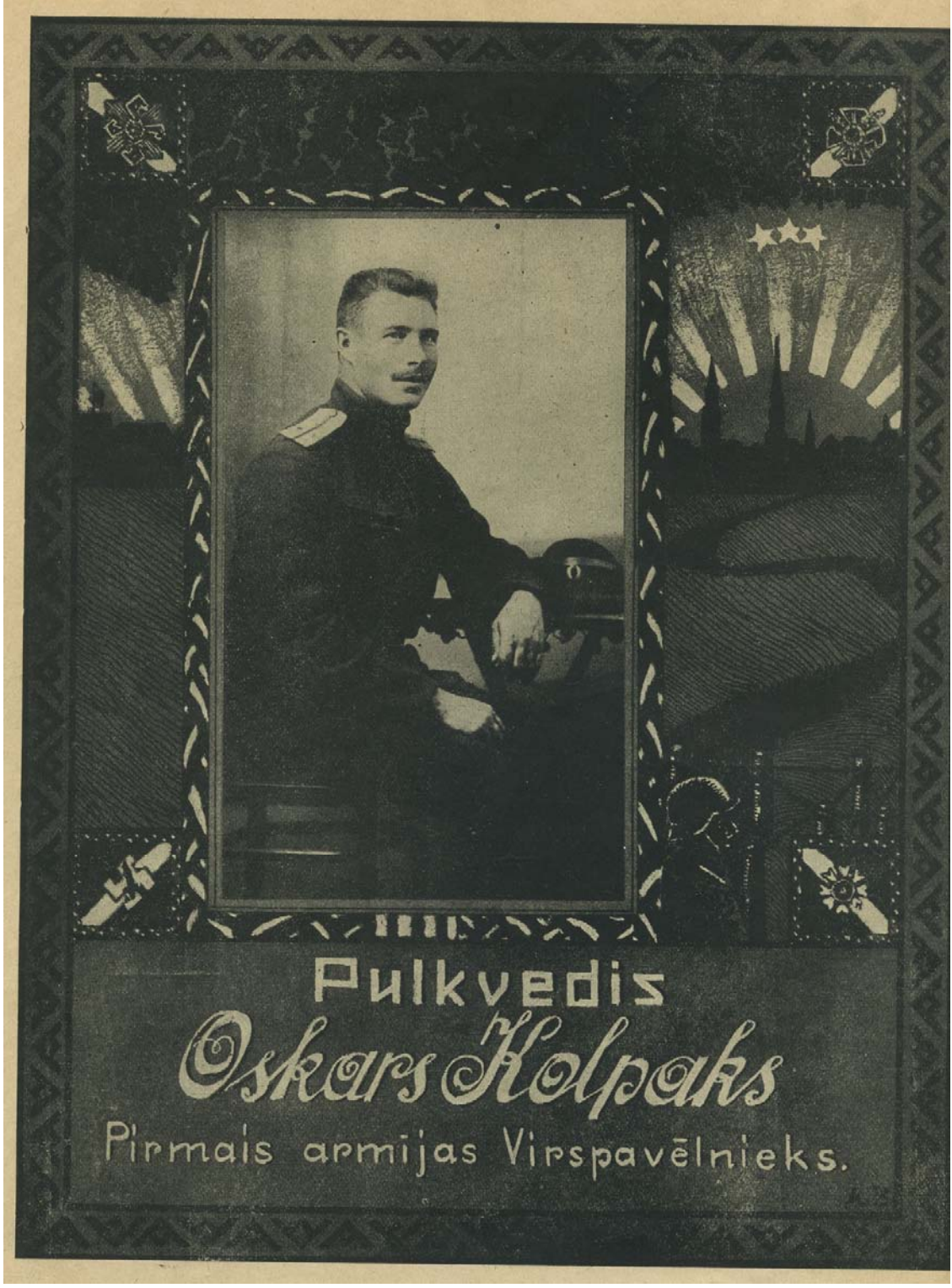
*Īss vēsturisks apskats pulka 10 gadu jubilejā
1919. 5. VII. — 1929. 5. VII.*

*Sastādījis virsleitn. Kopštāls
Rediģējis Jānis Lapkašs*

Izdevējs Jātnieku pulks 1929
© Eraksti 2023
87 lpp. / ~ 5,04 MB

Jātnieku pulka devīze, kuŗa rakstīta
pulka kaŗavīru sirdīs, pulka standartā
un krūšu nozīmē:

Dievs, Tēvija, Pulks

Generalis
Jānis Balodis
Armijas Virspavēlnieks un aizsargu goda šefs.

K. Ulmanis

PIRMAIS MINISTRU PREZIDENTS.

Ievads

Ir pagājuši jau desmit gadi no Latvijas atbrīvošanas cīņām, kurās ņēma dalību arī Latvijas pirmie jātnieki, — tagadējā Jātnieku pulka pirmais pamats.

Katram īstam kaŗavīram mūžam mīļas ir atmiņas par sava pulka cīņu gaitām. Šīs atmiņas runā uz viņu dzīvu valodu, viņas ceļ tiltu no pagātnes pār tagadni uz nākotni un uztur vienmēr možu kaŗavīra cīņas, patriotisma un uzpurēšanās garu. Bet šādas atmiņas, kā izliets ūdens, gadu no gada izsīkst, ja viņas nav uzrakstītas un sakopotas. Laika zobs saēd arī dokumentus un arvienu mazāk paliek brīvības cīņu liecinieku. Tie steigšus jāvāc un jāsakopo. Šo materiālu vākšanas darbu uzsāka pulka bij. tieslietu daļas pārzinis, k. ier. Lapkašs. Tam talkā tagad nācis pulka adjutanta palīgs, virsleitnants Kopštāls. Lai šī gada 5. jūlijā pulka 10 gadu jubilejā radītu paliekošu pārskatu par Jātnieku pulka tapšanu, cīņām un miera laika dzīvi, virsleitnants Kopštāls no pulka vēsturei sakopotajiem materiāliem sastādīja šo aprakstu, par ko izsaku virsl. Kopštālam savu sirsnīgāko paldies.

Ceru, ka šis darbs visiem pulka jubilejas viesiem un kaŗavīriem dos ne tikai pārskatu par pulka tapšanu, cīņām un izveidošanos, bet būs arī priekšsolis pulka vēsturei, jo šie sakopotos materiālus ar pateicību varēs izmantot pulka vēstures rakstītājs.

Pulkv. **Ceplīts**,
Jātnieku pulka komandieris.

D a u g a v p i l ī, 1929. g. 25. jūnijā.

Priekšvārds

Ilgāku laiku kalpojot pulkā, novēroju, ka pulka vēstures trūkumu izjūt kā apmācītāji, tā apmācāmie un visi, kam ar pulku nodibinājušies draudzīgi sakari, jo vienīgi pulka vēsture ir pulka pareizā attēla rādītāja. Daļa vēsturisko dokumentu nodota arhīvos, bet vairums nekur vairs nav atrodamas. Vienīgi Atbrīvošanas kaŗa dalībniekiem šis tas vēl palicis atmiņā, bet arī šīs atmiņas, nepierakstītas un nesakopotas, pamazām gaist. To pareizi izprazdams, bijušais pulka tieslietu pārzinis, k. ier. Lapkašs (tagadējais žurnāla „Aizsargs“ redaktors), ierosināja pulka vēstures sastādīšanu un sāka materiālu kopošanu. Bet cik necik pamatotas objektīvas un novērtējošas pulka vēstures sastādīšana, sevišķi ņemot vērā grūti pieietamos kauju lieciniekus — dokumentus, prasa ilgāku laiku. Arī daļa pašu cīņu dalībnieku vai nu neatrodas vairs starp dzīvajiem, vai arī dzīvo tālu ārpus Latvijas.

Tomēr vajadzība pēc pulka vēstures gadu no gada top lielāka. Nācu pie slēdziena sastādīt jātnieku pulka vēstures k o n s p e k t u, kurš līdz pulka vēstures iznākšanai varētu noderēt kā materiāls katrai vajadzībai; varbūt, šis tas varēs noderēt arī pulka vēstures sastādītājiem. Darba veikšanai kopoju kauju dalībnieku atmiņas, atlikušās pavēles un dokumentus; izvilcījos no citu pulku vēsturēm, fotografiskus uzņēmumus, kā arī noderīgos materiālus un datus no jātnieku miera laiku dzīves. Pateicoties pilsoņu un amatpersonu laipnai pretimnākšanai, daļu vajadzīgo materiālu savācu, kurus pamazām, līdz ar dienesta pienākumu izpildīšanu, arī sakopāju. Bet tā kā jātnieku pulka komandieris mani pamudināja pulka 10 gadu jubilejas gadījumam sastādīt pārskatu par pulka izveidošanos, kas raksturotu arī pulka darbību miera apstākļos, tad materiālu sakopoto daļu

veltīju šim izdevumam „Jātnieku pulks desmit pastāvēšanas gados“. Šī darba nolūks nav pilnīga un izsmeltoša apraksta jeb novērtējuma došana par bijušo jātnieku darbību, jo manā rīcībā neatradās tik daudz materiālu, bet gan atskatīšanās uz pulka izveidošanos un tā miera laika darbību līdz šai jubilejai. Es nepretendēju uz pārskatā pievesto ziņu absolūtu pareizību, sevišķi attiecībā uz atsevišķo eskadronu darbību, bet esmu pārliecināts, ka šis darbs attaisnos savu mērķi un sniegs vieglu pārskatamību pulka 10 gadu jubilejas svētku dalībniekiem. Tāpat ikgadus pulka kaŗavīru saime, šķīroties no pulka, savās ceļa somās varēs līdzņemt mazu atmiņas zīmējumu par Jātnieku pulka gaitām.

— Varbūt, daži nopelniem bagāti cīņu dalībnieki, pārskatā neatrazdami savus vārdus, jutīsies aizmirsti. Bet, kā jau minēju, īsais pārskata sastādīšanas laiks un manā rīcībā esošie, diezgan aprobežota skaita dokumenti nedeva iespējas šo darbu plašāk izvērst. Palieku pārliecībā, ka pievestie motīvi mani aizbildinās, bet arī pamudinās cīņu dalībniekus piesūtīt savas atmiņas un bijušo kaujas darbību nesagrozītus aprakstus, kuŗus ar pateicību pieņemšu, lai nākošais izdevums jau kļūtu pilnīgāks.

Atļaujos izteikt savu sirsnīgāko paldies Jātnieku pulka komandierim par pretimnākšanu pārskata izdošanā, žurnāla „Aizsargs“ redaktoram Lapkašam par laipno izpalīdzību un pārskata rediģēšanu, Bāna kungam par ilustrāciju daļas kārtošanu un visiem pārējiem, kas mani darbā atbalstīja ar savām kauju darbības atmiņām, dokumentiem vai arī citādi sekmēja šī pārskata izdošanu.

S a s t ā d ī t ā j s.

I. d a ļ a.

**Jātnieku tapšanas un kara
gaitu gadi.**

Atsevišķās jātnieku vienības.

A. Tapšana un kaŗa gaitas.

1. Kalpaka bataljona atsevišķā jātnieku nodaļa.

Jātnieku pulka tapšana meklējama Latvijas valsts pirmajās dienās. Pulkvedim Kalpakam uzņemoties Latvijas bruņoto spēku virspavēlniecību, steigā tika dibinātas pirmās kaŗaspēka vienības. Bez kājnieku vienību formēšanas, lika pamatu arī Jātnieku ieroču šķirai.

Toreiz viss vēl bija radīšanas stadijā, bet no austrumiem jau uzmācās sveša vara. Viņas mērķis bij iznīcināt mūsu topošo valsti. Savu ceļu iebrucēji apgaismoja ugunsgrēku blāzmām, atstājot tikai gruvešu kaudzes, drupas un liķus. Mūsu jaunai, tikko topošai armijai nebija iespējams pret lielo pārspēku ilgāki aizstāvēt galvas pilsētu — Rīgu. Ar grūtu sirdi tā bija jāatstāj, kā vienīgo mantu līdzņemot cerību kādreizējai uzvarai. Tā pakāpeniski atstājām Rīgu, Jelgavu, Liel-Auci, Blīdeni, Saldu, Skrundu ...

Toreiz, varbūt, stāvokli cik necik būtu varējusi glābt kavalerija, kaut arī eskadrona lielumā, bet mums tādas vēl nebija. Vajadzību it labi bija izpratis arī pulkvedis Kalpaks un nenācās ilgi gaidīt: 1919. g. 18. janvārī pulkvedis Kalpaks pavēl sakopot visus atsevišķi darbošos, gan izlūku, gan ziņnesu dienestu nesošos jātniekus. Tie bija pirmie, kuŗi, kā kadrs, iegāja jaunformējamā jātnieku vienībā. Par formēšanās vietu tika izraudzīta Tāšu muiža Grobiņas apriņķī. Formēšanu uzņēmās rotmistrs Artum-Hartmans. Lai kadru papildinātu, izdarīja zirgu mobilizāciju. Jātnieku kadra papildināšanai izmantoja I. Zemessargu rotas kaŗavīrus.

Saformētā jātnieku vienība tiek nosaukta par „Kalpaka Bataljona Atsevišķo Jātnieku Nodaļu“ un par nodaļas gada svētkiem apstiprināts 3. marts. Formēšanai sekoja apmācības forsētā gaitā. Februāra mēneša pēdējās dienās jau kā kaujas spējīga vienība Rudbārzu muižā ierodas pirmais puseskadrons, rotmistra Loevinga vadībā. Šeit jātnieki saņem uzdevumu, — izsist lielniekus no ieņemtās Lēnas muižas. Uzdevumu gan veic, tomēr jātnieki cieš lielus zaudējumus: lieliniekiem par upuri krīt iecienītais, spējīgais rotmistrs Skujāns. Tā ir pirmā jātnieku kaujas kristība un arī pirmais jātnieku upuris. 1. martā frontē pienāk vēl jātnieku otrā daļa. 3. martā pulkvedis Kalpaks nolemj izdarīt uzbrukumu visā frontē. Kaujā līdzdalību ņem arī jātnieki. Sekmes nāk negaidītas: straujo uzbrukumu lielnieki neiztur. Pametot kritušus un ievainotus, tie atstāj pozīcijas pie Skrundas — Viršu muižas; atstāj arī Jauno muižu. Mūsu rokās krīt daudz kaŗa materiālu. Toreiz tas bija mūsu spēku papildināšanas vienīgais veids: sakaut ienaidnieku un atņemt vajadzīgās kaŗa mantas. Atņemtās mantas tika izlietas tūliņ turpmākās kaujās.

1919. g. 5. marts (? 6. III.) ir liktenīga diena. Pēc lielnieku sakaušanas pie Budeniekiem, Grāver muižas un Skrundas skolas, Kalpaka bataljons līdz ar jātniekiem virzās, kaut gan ar mazām aizturēm, tālāk uz priekšu gar Skrundas-Saldus lielceļu. Pievakarē pretinieks, izmantojot notumsu, ar veiklu manevru izraujas no saskariem ar tam sekojošiem mūsu spēkiem. Kā vēlāki noskaidrojās, tad pretinieks, kā vācu Borkes nodaļai, tā mūsu spēkiem nepamanīts, bija novirzījies no sava iepriekšējā ceļa un, — jādāmā, bija iegriezies mežā. Mūsu spēki, to nepamanīdami, turpina virzīšanos uz priekšu. Nonākot apmēram pret Skudras mājām, uzkalniņā tiek pamanīti daži cilvēku silueti. Šinī pašā mirklī no Skudras māju puses pēkšņi pret Kalpaka bataljonu un priekšā virzošamies jātniekiem tiek atklāta stipra šauteņu uguns. Noturēdami tos par šai punktā palikušo atkāpjošos pretinieku, mūsu spēki uzsāk kauju. Daļa no priekšā virzošamies jātniekiem tiek kājniekoti un virsleitnanta Krieva vadībā izvirzās uz ceļa. Uz priekšu izvirzās arī bataljonam piedotā artilērija. Kaujas darbību personīgi, visu laiku virzoties pa priekšu, vada pulkv. Kalpaks. No pretējās puses raidītas lodes kā pirmais krīt jātnieku nodaļas virsleitnants Krievs, kuŗš šinī

mirkli, nometies uz Skrundas-Saldus lielceļa, no pašautenes apšaudīja iedomāto pretinieku. Šinī mirklī krita arī artilērijas leitnants Šrinders, Drīz krīt arī pulkvedis Kalpaks. Pēc tam vēl, nāvīgi ievainots, krīt arī Atsevišķās rotas komandieris, kapt. Grundmans. Tikai vēlāk, kad mūsu spēki, pārejot uzbrukumā, pienāk noturētai par pretinieku vācu Borkes nodaļai seju saredzamā attālumā, sāk noskaidroties šausmīgais pārpratums: izrādās, ka vācu Borkes nodaļa, kuŗa bija gribējusi apiet lielniekus, tā sarīkojot tiem slazdus, latviešu spēkus, kuŗi virzījās gar Skrundas-Saldus lielceļu, bija noturējusi par atkāpjošos pretinieku. Arī pretējā puse bija cietusi smagus zaudējumus: bija krituši un ievainoti vairāki desmiti kareivju un apakšvirsnieku.

Tā liktenis bija ņēmis pirmos upuŗus — mūsu Nacionālās armijas pirmo vadoni Kalpaku, Atsevišķai (Studentu) rotai — iemīlotu rotas komandieri kapt. Grundmani un Atsevišķai Jātnieku nodaļai virsl. Krievu — izveicīgu cīņu biedru.

2. I. un II. atsevišķie eskadroni.

Drīz pēc tam Kalpaka atsevišķā jātnieku nodaļa tiek papildināta un pārdēvēta par „I. E s k a d r o n u“. 1919. g. 6. martā no Landesvēra atdalās un latviešiem pievienojas rotmistrs Goldfelds (tagadējais pulkv.-leitn. Zeltiņš), kuŗš līdz ar stipru loŗmetēju komandu, kopskaitā ap 116 cilvēku sastāvā, tiek pieskaitīts latviešu Atsevišķam bataljonam, nosaucot par „II. Atsevišķo eskadronu“. Jātnieku skaits ar to divkāŗšojies. Goldfelda loŗmetēju komanda jau 17. martā, piedota Cēsu rotai, ņem dalību Bikstes muižas ieņemšanā, kuŗu ieņem 18. marta rītā. 22. martā II. Ats. eskadrons ņem dalību sagatavotā Kalnciema ieņemšanas operācijā. Eskadrons saņem uzdevumu vest pulkv. Baloŗa ejošā bataljona priekšā izlūkošanu. Šīs dienas rītā, vedot izlūkošanu, ap plkst. 7,00, nonākot pie Sarmu mājām, izlūki tiek saņemti ar ņauteņu uguni. Viens no jātniekiem tiek grūti ievainots. Drīz sāk darboties arī pretinieka loŗmetēji. Pateicoties laikā atklātam pretiniekam, operāciju izvedošie spēki cieš mazus zaudējumus un izsit pretinieku no ieņemtām pozīcijām, kuŗš sakauts bēg uz Kalnciemu, atstājot pa ceļam vairākus desmitus kritušos, ieročus un municiju. Šī operācija tuvāk tiek raksturota sekoši:

„21. marta vakarā brigādes stābā pienāca no oberstāba pavēle — nākošu dienu, t. i. 22. martā, izvīrīties līdz Lielupei un ieņemt pāreju pār viņu pie Kalnciema. 22. martā plkst. 7 no rīta brigādes daļas jau bij salasījušās uz Kalnciema ceļa starp Erzēļa muižu un krogu un sāka virzīties uz priekšu. Tā kā vēl iepriekšējās dienas vakarā mūsu izlūki bij nogājuši līdz Sumraku mājām un pretinieka nesastapuši, bija domājams, ka sadursme ar pretinieku varētu notikt tikai īsi pirms Kalnciema.

Brigādes kolonnai priekšgalā jāja II. (rotmistra Goldfelda-Zeltiņa) eskadrons; tālāk sekoja kājnieku kolonna ar artilēriju, sekošā kārtībā: I. Neatkarības bataljons, III. atsevišķais studentu bataljons, hauptmaņa Millera pusbaterija (2 lielgabali), II. Cēsu bataljons, aiz kolonnas jāja I. eskadrons.

Laiks bija stipri pavēss. Kareivju garastāvoklis ļoti laibs. Braši tie devās lielajā mežā, lai sasniegtu Lielupi un tuvotos Rīgai. Ceļš līdz pašai Lielupei gandrīz bez pārtraukumiem veda caur meŗainu un purvainu apkārtni. Gar ceļa malu sākumā bija dziļi grāvji.

Kad kolonnas pēdējās daļas bij jau ienākušas meŗā un mūsu jātnieki tuvojās Sarmu mājām, piepeši no kāda ņkūnīša ceļa kreisajā pusē tika atklāta uz viņiem ņauteņu uguns, kuŗai drīz vien pievienojās pretinieka loŗmetēji. Jātniekus atspieda līdz kājnieku daļām. Nekavējoši tika doti rīkojumi I. bataljonam izvīrīties ķēdē pa ceļu un pa kreisi no viņa — III. bataljonam virzīties ķēdē pa labi no ceļa. Uz ceļa, viņa labajā pusē, tika nostādīts smagais loŗmetējs; II. bataljonam tika pavēlēts palikt uz ceļa brigādes komandieŗa rīcībā un izsūtīt daļas abu spārnu apsargāšanai. Baterija, kuŗa atradās starp kājnieku daļām uz ņaurā, abpusēji dziļo grāvju ieslēgtā ceļa, ar lielām

grūtībām tika izvesta no meža un nostādīta pozīcijā aiz Erzēļa kroga, pie Jelgavas lielceļa. Uz Līvberzes pusi jātniekus izsūtīja uzlūkošanā.“

22. martā Artum-Hartmaņa jātnieki, jau kā I. eskadrons, ņem dalību kaujās pie Bataru-Sarmu mājām un Kalnciemā. 26. martā I. eskadrons izlūku darbības vešanai ņem dalību gājienā uz Sloku. Pa ceļam uz Slokas muižu jātnieki sastop pretinieka apturi, kuŗu padzen. Tālāk noskaidrojās, ka pretinieks nostiprinājies Slokas pils dienvidrietumu malā un Slokas dzirnavās. Pēc Slokas ieņemšanas, jātniekiem par tālu izvirzoties aiz Slokas, tos pretinieks ielenc. Zaudējot dažus zirgus, jātnieki tomēr izsitas cauri pretinieka spēkiem im atiet atpakaļ. Aprīļa otrā pusē I. eskadronu pārsviež uz Bigauņu un Ragu ciemu, bet otrais eskadrons paliek Pavasara-Odiņu rajonā.

3. III. Atsevišķais formējamais eskadrons.

19. aprīlī rotmistrs Godkalns no brīvprātīgi pieteikušamies kaŗotājiem sāk Jelgavā formēt jaunu eskadronu, kuŗu nosauc par „III. A t s e v i š ķ o e s k a d r o n u“. Vācieši, nevarēdami vienaldzīgi noraudzīties latviešu spēku augšanā, sāk formēšanu traucēt. Lai sekmīgāki veiktu formēšanu, rotm. Godkalns ar eskadronu pārceļas uz Cēres muižu — pie Tukuma. Pateicoties tukumnieku patriotiskam garam, eskadrona formēšanās šeit tiek pabalstīta gan materiāli, gan morāliski.

4. I. Jātnieku divīzions.

III. Ats. eskadrona formēšana vēl nav pabeigta, kad no brigādes komandiera pulk. Baloža tiek saņemts rīkojums (priekšraksts Nr. 9 no 15. maija 1919.g.) I., II. un III.(formējamo) eskadronu savest divīzionā un nosaukt par „I. J ā t n i e k u d i v ī z i o n u“. Par divīziona komandieri tiek iecelts rotmistrs Loevings, kuŗš pirmo divīziona pavēli izdod 17. maijā 1919. gadā, ieceļot par I. eskadrona k-ri rotmistru Dubrovski, par II. eskadrona k-ri — virsleitnantu Rehlu un par III. eskadrona komandieri — rotmistru Godkalnu. Par divīziona stāba priekšnieku tiek iecelts bijušais I. eskadr. komandieris Artum-Hartmans, par divīziona adjutantu virsleitnants Taube, par saimniecības priekšnieku virsleitnants Bergs.

19. maijā divīziona komandieris uzdod no I., II. un III. eskadronu sastāva saformēt pie divīziona ložmetēju komandu, vēlāk eskadronu. Par eskadrona komandieri tiek nozīmets rotmistrs Hasmans.

Naktī no 21. uz 22. maiju jātnieku divīziona I. un II. eskadrons saņem ar brigādes komandiera pavēli uzdevumu kopā ar Landesvēru un dažām latviešu nodaļām piedalīties Rīgas ieņemšanā. I. esk. iziet kopā ar Baloža brigādes trešo bataljonu, kuŗus, vēlāk apvienojoties, komandē majors Flečers, bet II. eskadrons līdz ar II. bataljonu kapt. Puriņa vadībā sāk 21. maijā pārgrupēties no Vekselmuižas uz Sloku, lai nomainītu 1. un 3. bataljonu. Maiņa notiek pulksten 20. I. eskadrons no Lapsu meža pārvietojās uz Kalnciemu, bet 3. eskadronam tiek uzdota jūrmalas apsardzība. 22. maijā ap plkst. 14 jātnieki, kuŗi virzās kā bataljona priekšējā apsardzība, nonāk pēc Dzilnas ieņemšanas mežā, uz dienvidrietumiem no Piņķu muižas un šeit tiek apšaudīti no lielnieku sardzes, kuŗa novietojusies Piņķu skolā un Gožu mājās. Atklājot pretinieku, virzošies spēki (kājnieki) tiek laikus izvērsti un virzīti pret Piņķu muižu. Ap plkst. 8 vakarā ienaidnieku izsit no viņa apcietinājumiem un tas atkāpjas Bolderājas virzienā.

Tā kā ir jau pavēls, tad Rīgas ieņemšana šīnī dienā nenotiek, bet uz turieni dodas 23. maija rītā. Kavalerijas divīzions, apsveikts no iedzīvotājiem, ieiet Rīgā plkst. 9. Kājnieku daļas ienāk plkst. 10. Divīzions pēc mazas atpūtas dodas tālāk un ieņem pozīciju gar Juglas ezeru — no Strazdu muižas līdz Zalustmuižai. Šeit ap plkst. 21 jātniekus apšauda lielnieku bruņotais vilciens,

ievainojot vienu jātnieku. 24. maijā divīzions saņem pavēli, līdz ar kājnieku daļām iziet Carnikavas virzienā, kur ieņem pozīcijas no Rīgas jūrmalas gar Gauju, līdz Landoviem. Tā kā tilti pāri Juglai bija sapostīti un tos visu laiku pretinieks turēja zem uguns, tad pēc tiltu izlabošanas eskadrons pāriet uz Juglas otru krastu tikai vēlu vakarā. Virzoties uz Gauju, kājniekiem pa priekšu iet Jātnieku divīziona eskadroni, kuŗi pa ceļam saņem gūstā vairākus pretinieka kaŗavīrus. Nonākot pie Gaujas, jātniekus, tāpat arī tuvojošos kājniekus, visu laiku no Gaujas labā krasta — iepretī Carnikavai un Ādažiem, apšauda tur novietojies pretinieks. Visām latviešu daļām pienākot, pretinieks atkāpjas. Jātnieku divīzions ieņem pozīciju gar Gauju pie Carnikavas; tam pa labi novietojās Cēsu bataljons. Šeit vairs nopietnāka kaujas darbība nenotiek.

5. I. Ziemeļlatvijas atsevišķais eskadrons (Huzāru eskadrons).

26. maijā, ieceļot kapteini Jurku par formējamā atsevišķā jātnieku eskadrona komandieri un piekomandējot viņu pie Partizānu pulka, Valkā un Rūjienā tiek formēts eskadrons, kuŗu nosauc par „I. Ziemeļlatvijas Atsevišķo Eskadronu“ (ticis saukts arī par H u z ā r u E s k a d r o n u). 27. maijā eskadrona sastāvā skaitās: 1 virsnieks un 48 instruktori un kareivji. Eskadrons, no sākuma kopīgi ar igauņiem, vēlāk patstāvīgi, ņem dalību kaujās pie Valmieras, Cēsīm, Borķiem, Līvāniem un Trepes. Šeit eskadronu nomaina Landesvērs un tas pārceļas uz Šēnbergu, pret Dzelzdivīziju pie Kārķu muižas. 27. jūnijā par Ziemeļlatvijas huzāru eskadrona komandieri ieceļ virsleitnantu Blūmu. 30. jūnijā eskadrons no Austrumu frontes komandiera tiek izsūtīts uz Kurzemi, vācu kaŗaspēka vajāšanai Bauskas un Jelgavas virzienos. Tanī pašā dienā plkst. 16,15 eskadrons pāriet pār Daugavu pie Krustpils un 1. jūlijā sasniedz Daudzevas muižu; 2. jūlijā turpina virzīties uz Skaistkalni (toreizējo Šēnbergu). Naktī no 2. uz 3. jūliju eskadrons pēc nelielas sadursmes ieņem Radzivilīškus un, turpinot virzīšanos uz priekšu, naktī no 3. uz 4. jūliju nonāk Brūnavas muižā. 4. jūlijā ap plkst. 19 eskadrons jāšus uzbrūk Kārķu muižai, kuŗu aizstāv 32 vācieši (26 kājnieki un 6 jātnieki) un to ieņem. Tikai trijiem vāciešiem izdodas izbēgt, pārējie krituši un ievainoti. Eskadrons zaudē vienu kritušu, trīs ievainotus jātniekus un vienu zirgu. Kā trofējas iegūti 6 zirgi ar segliem un šautenes.

Tanī pat dienā eskadrona komandieris saņem no kāda vācu rotmistra paziņojumu, ka starp vāciešiem un latviešu un igauņu kaŗaspēku ir noslēgts pamiers. Pulkvedis Jansons, nezinādams par tāda pamiera noslēgšanu un neticēdams šim paziņojumam, pavēlēja eskadrona komandierim turpināt vāciešu vajāšanu.

9. jūlijā plkst. 6 vācu kaŗaspēka grupa 1 virsnieka un 25 kareivju sastāvā uzbruka Jaunjelgavai. Jaunjelgavas komandanta komanda vācus sakāva un piespieda bēgt, pametot kaujas laukā piecus ievainotus kareivjus. Pēc ziņojuma saņemšanas par vācu uzbrukumu pulka komandieris uz Skrīveŗu staciju izsūtīja mūsu bruņoto vilcienu, kuŗa desanta rota izdarīja izlūkošanu Jaunjelgavas apkārtnē, bet vāciešus vairs nesastapa.

Huzāru eskadrona darbība no vācu puses bij uzskatīta kā pamiera laušana, par ko viņi 9. jūlijā pa radio bija ziņojuši angļu kaŗa misijai.

10. jūlijā Austrumu frontes komandieris saņēma no pulkv. Zemitāna šāda satura telegrafisku pavēli: „Uz kaŗa ministra rīkojuma pamata visām kaŗaspēka daļām, kas atrodas pret landesvēru un citām vāciešu daļām, nekādā gadījumā uz priekšu nevirzīties, kā arī neizdarīt pārgrupēšanos pa pamiera laiku, piedraudot par šīs pavēles neizpildīšanu vainīgos nodot kaŗa lauku tiesai.“ Šo pavēli nosūtīja eskadrona komandierim izpildīšanai un pavēlēja līdz rīkojumam palikt Dambes muižā. Ar to pagaidām beidzās darbība pret vācu kaŗaspēku.

Pēc kara darbības pārtraukšanas ar Dzelzsdivīziju eskadrons tiek pārcelts uz Rīgu, kur to izformē un pievieno, kā vēlāki to redzēsīm: vienu daļu Vidzemes atsevišķam eskadronam, bet otru — Latgales atsevišķam eskadronam. Tik daudz vēsta dokumenti.

No citas puses, Ziemeļlatvijas atsev. esk. darbība tiek raksturota sekoši: (Izvilums no pulkv.-leitn. Liepiņa — „Cēsu kaujas“).

30. maijā bez Cēsu pulka pilsētā tanī pašā dienā ienāca no Limbažiem 1. Atsevišķā kavalerijas divīziona 1. eskadrons (no pulkveža Baloža brigādes). Izdalīto no Cēsu pulka partizānu nodaļu pulkvedis Zemitāns ar savu pavēli pārdēvēja par Ziemeļlatvijas partizānu pulku un par viņa komandieri nolika Aparnieku-Apsēnu. Abās augšā minētās daļās kareivju bij maz, jo viņas tikai formējās. Jāatzīmē, ka tanī laikā pie daudziem virsniekiem bij novērojamas tieksmes par katru cenu izdabūt atļauju formēt atsevišķu daļu, pa lielākai daļai — jātnieku. Tā maijā sākumā Valkā sāka formēties kāds „Ziemeļlatvijas huzāru pulks“. Kad šī raksta autors Valkā satikās ar minētā pulka komandieri, pēdējā rīcībā atradās ne mazāk ne vairāk, kā 20 zirgi un kareivji, pats brašais kapteinis, jeb kā viņš sevi dēvēja — rotmistrs, bija vairāk nodarbināts ar jautājumu, kādas krāsas bikses un cepuri nēsās jaunie huzāri, nekā ar pulka organizēšanas darbu. Tādas atsevišķas daļas kaujās lielu lomu nespēlēja. Viņu formēšana prasīja lielus līdzekļus no valsts kases un atrāva daļu kareivju no frontē stāvošām karaspēka daļām, kādēļ tās ātri likvidēja, iedalot jau pastāvošās lielākās vienībās.“

6. I. Jātnieku divīziona kara darbība.

Atgriezīsimies atkal pie Jātnieku divīziona darbības. Pēc pozīcijas ieņemšanas Gaujas krastos — pie Carnikavas, divīzionam vairs nopietnākas kaujas šeit neiznāk. 1. jūnijā līdz ar kapt. Skujiņa grupu divīziona 2. eskadrons saņem uzdevumu iziet uz Vecpiebalgu un tālāk uz Vecgulbeni. Bet tā kā šinī laikā vācieši sāk kara darbību pret igauņiem, tad tālākā virzīšanās 4. jūnijā tiek apturēta Vecpiebalgā, kur eskadrons nodibina sakarus ar Latvijas armijas ziemeļu grupu un igauņiem. 8. jūnijā ar slepenu pavēli Nr. 12, I. Latvijas Brigādes komandieris uzdod II. bataljona k-rim kapt. Puriņam, līdz ar visām viņa rīcībā esošām daļām un 2. eskadronu, uzņemties līnijas Feren (Vēvene) — Erlaa (Ērgļi) — Vecpiebalga-Dzērbene (izslēdzot) aizsargāšanu. Sakarā ar šo pavēli I. Latv. Brigādes kaujas rajona priekšnieks kapt. Puriņš uzdod 2. eskadronam kopīgi ar 2. bataljonu ieņemt līniju: Upe (kuŗa iztek no Pakšēna ezera) — Vecpiebalga-Dzērbene (izslēdzot) un turēt sakarus ar Līvena nodaļu, kuŗa atrodas uz ziemeļiem. Bet I. Jātnieku divīzionam līdz ar 3. bataljona 2. rotu kapt. Kalniņa vadībā uzdod ieņemt līniju Fistelen (izslēdzot) — Feren (Vēvene) un turēt sakarus ar Dzelzsdivīziju. Pēc šīs līnijas ieņemšanas, sakarā ar Ziemeļlatvijas armijas un igauņu daļu virzīšanos un frontes nodibināšanu gar Aivieksti, tiek nolemts palikt uz vietas. 16. jūnijā, lai nodibinātu sakarus ar Daugavpils un Rēzeknes virzienos ejošām pulkv. Jansona daļām un lai informētu par stāvokli, Jātnieku divīziona leitnanti Zariņš, Baumanis un Ķimens ierodas pie pulkv. Jansona un, sakaru uzturēšanai ar divīzionu, atstāj tur divus jātniekus; paši atgriežas divīzionā. 21. jūnijā Jātnieku divīziona k-rs saņem no pulkv. Jansona sekošu steidzamu rakstu:

Sevišķi steidzami.

I. kavalerijas divīziona komandierim.

1919. gadā 20. jūnijā plkst. 18.

Nr. 323. No Krustpils.

Karte 3 v. collā.

Š. g. 12. jūnijā pie manis Krustpilī bij ieradies 2. Cēsu bataljona virsnieks virsteitnants Rocens. Lai informētu pulkvedi Balodi par manu stāvokli frontē, virsleitnantam Rocenam tika iedots līdz raksts uz Cēsu bataljona komandiera vārda ar lūgumu paziņot raksta saturu pulkvedim Balodim. Pēc tam 16. jūnijā pie manis ieradās trīs jūsu kavalerijas eskadrona virsnieki, korneti Baumanis, Zariņš un Ķimens, kuŗi no manis vispusīgi tika iepazīstināti ar stāvokli Latvijas austrumu frontē. Tai pašā dienā viņi aizgāja atpakaļ un apsoliņās par visu paziņot jums un pulkvedim Balodim.

Es lūdzu viņus paziņot pulkvedim Balodim, ka stāvoklis Latvijas austrumu frontē kļūst arvienu draudošāks un ka tādēļ nepieciešama pulkveža Baloža kaŗaspēka daļu virzīšanās uz priekšu Stukmaņu un Madonas dzelzceļa līnijas virzienā, lai vismaz apsargātu Austrumu frontē operējošo Latvijas Nacionālās armijas daļu aizmuguri pret vācu landesvēra un dzelzsdivīzijas nodevīgo uzbrukumu, kas sakarā ar notikumu pie Cēsīm bija katru acumirkli sagaidāms. Tomēr tai laikā mūsu aizmuguri pret landesvēra un dzelzsdivīzijas varbūtējo uzbrukumu vēl kaut cik nodrošināja igauņu kaŗaspēka daļas, kuŗas ieņēma Mārcienu, Madonu, Ļaudonu un Lijogrādi. Bet pēc tam apstākļi Austrumu frontes aizmugurē ir stipri novirzījušies uz ļauno pusi. Sakarā ar vācu landesvēra pavēlnieka majora Fletchera pieprasījumu par mūsu sabiedroto — igauņu kaŗaspēka atsaukšanu no Ziemeļlatvijas līdz plkst. 8, — 19. jūnijā, igauņu daļas, kuŗas līdz šim stāvēja Mārcienā, Madonā, Ļaudonā un Lijogradē, vakar 19. jūnijā plkst. 15 atstāja šīs vietas un atvirzījās uz Gaujas grīvas, Siguldas, Nītaures un Jaungulbenes līniju, lai tur sakopotu savus spēkus triecienam pret nodevējiem vāciešiem. Arī mums ir pavēlēts, kā tikai vācieši atklās kaŗa darbību pret latviešu un igauņu nacionālā kaŗaspēka daļām, kuŗas patlaban ieņem augšā norādīto līniju, nekavējoši atstāt savas tagadējās pozīcijas pret lielniekiem un atvirzīties uz minēto līniju. Patlaban Latvijas austrumu frontes stāvoklis pret lielniekiem ir šāds: frontes labais

spārns atrodās uz Daugavas kreisā krastā Kurzemē, kur operē Augškurzemes partizānu pulks, ieņemdamš sekošu līniju: Kaltenbrunen – Gukren - Podunaj - Krūmiņi - Izabelino - Rubinen - Speloni; uz Daugavas labā krasta līdz Lubānas ezeram operē 1. Valmieras kājnieku pulks, Ziemeļlatvijas partizānu pulks, atsevišķais huzāru eskadrons un viena rota no 2. Cēsu kājnieku pulka, ieņemdami sekošu līniju:

Trepu stacija - Ogoļniek - Gavartin – Looti - Staledzniek - Troški - Loški - Kristopur – Siljabroki - Murmastinja - Borchova; tālāk austrumu frontes pozīcijas velkas uz augšu pa Pededzes upes krastu līdz Litenei un Sitai (ieskaitot).

Ņemot vērā to, ka es ar man padotām kaŗaspēka daļām esmu vienīgais, kuŗš kaŗo Latvijas austrumu frontē ar lielniekiem, bet pārējās Ziemeļlatvijas nacionālās armijas daļas ir sakopotas uz Gaujas grīvas, Siguldas, Nītaures un Jaungulbenes līnijas, lai kopīgi ar igauņiem kaŗotu pret vācu landesvēru un dzelzsdivīzijas slepkavīgo iebrukumu Latvijā, kā arī ievērojot to, ka esmu padots igauņu virskomandai, es, gadījumā ja uzbrukumu pret latviešu un igauņu apvienotām nacionālām armijām iesāks no jauna landesvēra un dzelzsdivīzijas daļas, būšu spiests atklāt lielnieku fronti, lai savienotos ar savējiem cīņā pret baroniem un vāciešiem. Bez tam neesmu garantēts, ka landesvērs un dzelzsdivīzija neielenc mani no dienvidu un vakaru pusēm un neuzbrūk man no sāniem un aizmugures, jo vairāk tāpēc, ka es un man padotās kaŗaspēka daļas pabalsta Ulmaņa tautas valdību, bet ne mācītāja Niedras baronu valdību.

Tādēļ esmu spiests griezties pie pulkv. Baloža ar katēgorisku jautājumu, vai pulkv. Balodis ir nodomājis turpināt karu ar lielniekiem un pabalstīt mūsu cīņu ar landesvēru un vāciešiem, vai arī uz priekšu ieturēt savu dīvaino neitrālītāti.

Ja pulkv. Balodis grib turpināt Latvijas atsvabināšanu no lielniekiem un pabalstīt mūs svētā cīņā ar baroniem, tad lai viņš nekavējoši virza uz priekšu savas kaŗaspēka daļas un ieņem visdrīzākā laikā Stukmaņu un Jaungulbenes dzelzceļu līniju, lai pirmā laikā apsargātu Latvijas austrumu frontē operējošās grupas aizmuguri pret varbūtējo landesvēra un dzelzsdīvīzijas uzbrukumu. Bet ja pulkv. Balodis to negrib darīt un arī uz priekšu grib pieturēties pie sava neitrālītātes, tad es ar viņu pārtraucu visus sakarus un pielīdzinu viņa kaŗaspēka daļas landesvēram.

Šī mana raksta saturu visā viņa pilnībā lūdzu Jūs nekavējoši paziņot pulkv. Balodim. Uz atbildi no pulkv. Baloža gaidīšu līdz 23. jūnijam plkst. 10.

Latvijas austrumu frontes pavēlnieks,
kopvedis **Jansons**.
Operātīvās daļas adjutants,
virsleitnants **Bielajs**.

10. jūlijā lielnieki pārcēlās pār Daugavu pie Cukuriem un uzbruka partizānu pulkam Bebreņu muižā. Kauja turpinājās apmēram vienu stundu, noejot pat līdz durkļu cīņai. Partizāni, aizurot ienaidnieku, deva iespēju Lietuvas armijas vezumiem atiet uz Subatu. Pēc kaujas pie Bebreņu partizāni atkāpās un ieņēma pozīcijas Kaldabruņas muižas, Barkāņu un Rubeņu muižas līnijā.

Lai atsviestu ienaidnieka daļas uz Daugavas labo krastu, frontes komandieris 11. jūlijā plkst. 1 uzdeva I. jātnieku divīziona komandierim ar rezervē stāvošo eskadronu ierasties Zasu muižā un pārņemt šinī rajonā darbojošās Valmieras pulka vienības (6. rotu, jātnieku un kājnieku izlūku komandu) savā rīcībā un ar šiem spēkiem atsviest ienaidnieku uz Daugavas labo krastu. Minētā divīziona komandieris šo pavēli neizpildīja, aizbildinādamies, ka divīziona kareivji atrodas dažādos norīkojumos. Frontes komandieris šo uzdevumu pavēlēja izpildīt Ziemeļlatvijas partizānu pulkam.

27. jūlijā (1919. g.) Augškurzemes kaujas rajona priekšnieks kapt. Hasmans ar telefōnogrammu Nr. 29 lūdz Austrumu frontes stāba p-ku izsūtīt no Jātnieku divīziona 2. eskadronu, lai apkaŗotu vietējo lielnieku bandas Eķengrāves rajonā, kuŗas toreiz centās terorizēt armijas aizmuguri.

7. Lubānes (Malienas) brīvprātīgo eskadrons.

Šinī pašā laikā, jūlija mēneša sākumā, virsleitnants Akermans (tagad pulkv.-leitn.), dabon atļauju formēt no partizāniem, kuŗi bija iestājušies vairums ar saviem personīgiem zirgiem, Lubānes jātnieku nodaļu. Ar Malienas bataljona k-ŗa pavēli Nr. 17, § 2., jātnieku nodaļu uzdod paplašināt un pārvērst par eskadronu. Šim nolūkam 18. un 19. jūlijā tiek nozīmēta zirgu mobilizācijas komisija. Priekšsēdis kapt. Magazins, locekļi: virsl. Akermans, veter. feldšers Resnais un trīs priekšstāvji no Lubānes un Meirānu pagastiem. Mobilizācija dod 48 zirgus. Šinīs pagastos tiek izvesta arī cilvēku mobilizācija. Pēc izvestās mobilizācijas 29. jūlijā saformēts eskadrons, kuŗu nosauc par „L u b ā n e s b r ī v p r ā t ī g o e s k a d r o n u” (sauktu arī par Malienas eskadronu). Malienas bataljona 1., 2. un 3. rotas eskadrona papildinājumam pārved 45 kareivjus. Eskadrons pret lielniekiem izcīna vairākas nopietnas kaujas. Pēc ziņām no Malienas bataljona sastāva, Lubānes Brīvprātīgo eskadrona 19. augusta 1919. g. sastāvs ir: eskadrona k-ris — virsl. Akermans, vadu k-ŗi virsleitn. Kulmans un ltn. Apsīts; 15 instruktoru, 44 kareivji.

8. 1. un 4. eskadronu padošana Kurzemes kaujas rajona p-kam.

Ar Kurzemes kaujas rajona p-ka pavēli Nr. §§ 1. un 2. no 16. jūlija 1919. g., Jātņieku divīziona 1. un 4. eskadroni tiek padoti Kurzemes kaujas rajona p-kam, kapt. Hasmanim. 8. augustā eskadrona viens vads tiek piedots Malienas bataljonam, pēdējā pastiprināšanai un lai palīdzētu gūstīt lielinieku pusē organizētās un frontei caursūtītās komunistu bandas. Bandu nolūks bija uzbrukt vietējiem iedzīvotājiem un dezorganizēt atsevišķi stāvošas kaŗaspēka vienības, lai tādi ienestu nedrošību kā valstī, tā armijā. 26. augustā, kad sākās jau divīziona izformēšana, kā to vēlāki redzēsim, Jātņieku divīziona Loŗmetēju eskadrona posms atbalsta 3. Jelgavas kājņieku pulka pārceļšanos pār Daugavu pie Līvenhofas. Šeit daļību ņem arī bruņotais automob. — „Zemgalietis“.

9. Jātņieku divīziona pārformēšana.

1919. gadā 5. augusta pulkv. Zemitāns ņēma no armijas virspavēlnieka priekšrakstu pārformēt divīziju pēc jauniem statiem. Priekšrakstam sekoja šāda armijas virspavēlnieka pavēle:

Armijas formēšanai jānotiek pēc statiem un sekošiem pamatiem:

Kā augstākā kaŗaspēka vienība tiek pieņemta divīzija, sastāvoša no trim pulkiem.

Divīzijas tiek apvienotas armijā, kuŗa ir padota armijas virspavēlniekam.

Pagaidām formēt trīs divīzijas, kuŗas saukt par Kurzemes, Zemgales un Latgales (bez numuriem).

Kurzemes divīzijā ieiet (aprobeŗojamies tikai ar izvilckumu): 1. Liepājas kājņieku, 2. Ventspils kājņieku un 3. Jelgavas kājņieku pulki, piedodot 1. eskadronu no I. Jātņieku divīziona.

Vidzemes divīzijā ieiet: 4. Valmieras, 5. Cēsu un 6. Rīgas kājņieku pulki, piedodot 2. eskadronu, kuŗu saformēt no 1. Atsevišķā eskadrona kapitāna Jurka un 2. Atsevišķā eskadrona rotmistra Goldfelda daļām, kuŗas atrodas Valmierā, Austrumu frontē un Liepājā.

Latgales divīzijā ieiet: 7. Siguldas, 8. jaunformējamais Daugavpils un 9. jaunformējamais Rēzeknes kājņieku pulks, piedodot trešo eskadronu no I. jātņieku divīziona.

Oriģinālu parakstījuši:

Ģenerālis **Šimansons.**

Armijas stāba priekšņieka vietas izpild.

pulkv.-leitn. **Kalniņš.**

Ar Armijas Virspavēlnieka pavēli Nr. 27, § 4. no 1919. g. augusta I. Jātņieku (pavēle skan: „Kavalerijas) divīziona k-rim, rotmistram Loevingam tiek uzdota divīziona likvidēšana, nododot likvidācijas komisijai. Ar šo divīziona I. eskadrons tiek padots Kurzemes divīzijai un nosaukts par „K u r z e m e s D i v ī z i j a s A t s e v i š ķ a i s E s k a d r o n s“. Par eskadrona k-ri tiek iecelts virsleitnants Freijs. II. eskadrons tiek piedots Vidzemes divīzijai un nosaukts par „V i d z e m e s D i v ī z i j a s A t s e v i š ķ a i s E s k a d r o n s“. Par eskadrona komandieri tiek iecelts rotmistrs Goldfelds (Otto Zeltņš). III. eskadrons tiek piedots Latgales divīzijai, nosaucot to par „L a t g a l e s D i v ī z i j a s A t s e v i š ķ a i s E s k a d r o n s“. Par eskadrona k-ri tiek iecelts rotmistrs Godkalns. Divīziona Loŗmetēju eskadrons tiek izformēts un tā kaŗavīri sadalīti starp Kurzemes un Vidzemes divīzijas atsevišķiem eskadroniem, bet zirgi un loŗmetēji tiek nodoti 3. Jelgavas kājņieku pulkam. Šinī pašā laikā, kā jau tas minēts, tiek izformēts arī „I. Z i e m e ļ u L a t v i j a s A t s e v i š ķ a i s E s k a d r o n s“, papildinot Vidzemes un Latgales divīziju atsevišķo eskadronu sastāvu. Vēlāk Latgales divīzijas atsev. eskadr. sastāvs tiek vēl papildināts ar „L a t g a l e s P a r t i z ā n u P u l k a A t s e v i š ķ o E s k a d r o n u“, kuru izformē Rīgā 1920. g. 6. janvārī. Šis eskadrons bija formēts

Rīgā, vienā laikā ar Partizānu pulku, t. i. 1919. g. 8. novembrī. Eskadrona formēšanu bija uzņēmis kapteinis Aparnieks, bet par eskadrona komandieri nozīmēts virsl. Blūms. Pēc saformēšanas eskadrons bij pārcelts uz Bolderāju. Pirmo kauju tas uzsāk pret bermontiešiem pie „Preiļu“ mājām (apm. 9 klm. aiz Rīgas). Šinī pašā dienā, kaujā pie „Imana“ mājām, eskadrons saņem gūstā lielāku skaitu vācu jātnieku. Ar to eskadrons iegūst sev pilnu apbruņojumu. Vālākās kaujās Partizānu pulka atsevišķais eskadrons piepalīdz vēl iegūt bruņoto vilcienu, kuŗu aiz Jelgavas nolaiž no sliedēm. Pēc kaujas pie Dabikinu muižas eskadrons atiet uz Rīgu, kur to, kā jau bij minēts, pievieno Latgales divīzijas atsevišķam eskadronam.

Bez jau saformētiem trīs atsevišķiem eskadroniem 1919. g. 29. oktobrī, savedot kopā rotmistra Lēvinga, rotm. Artum-Hartmaņa un rotm. Dubrovskā brīvprātīgos jātniekus, tiek vēl saformēts „Zemgales Divīzijas Atsevišķais Eskadrons“ (saukts arī par Artum-Hartmaņa eskadr.). Eskadronu formē rotmistrs Artum-Hartmans. Šinī pašā laikā saformēts „13. Tukuma Kājnieku Pulka Eskadrons“, izformējot landesvēra eskadronu. No jauna vēl saformēts „Latgales Partizānu Pulka Eskadrons.“ To vienu laiku komandē leitn. Lācis. Jātnieku divīzijas pārformēšana augustā nav pabeigta un eskadroni saņem vēl kaujas uzdevumus:

Slepeni. Frontē, 24. VIII. 19.
Kaujas pavēle Austrumu frontes karaspēkam.
Nr. 5. I z v i l k u m s.

1. Valmieras pulka baterijas posmam (virslleitnanta Dombrovskā baterija) turēt zem uguns ceļus no Livenhof līdz Cargradei un vajadzības gadījumā pabalstīt karaspēku daļu pārceļšanos pār Daugavu.

Bruņotam automobilim „Zemgalietim“ zem virslleitnanta Dzeguzes vadības un ložmetēju eskadrona posmam no 1. kavalerijas divīziona ar 37 mm. tranšeju lielgabaliem no kreisā Daugavas krasta pabalstīt uzbrukumu pēc kapitāna Dombrovskā aizrādījumiem.

Parakstījuši:
Austrumfrontes pavēlnieks, pulkvedis **Balodis**.
Stāba priekšnieks, pulkv.-ltņ. **Laimiņš**,
Oper. daļ. adj., kapitāns (paraksts).

10. Divīziju atsevišķo eskadronu darbība.

Ikšķiles, Ogres un Tīnūžu rajonā.
I z v i l k u m s.

Dienvidus frontes karaspēka daļām.
Kaujas pavēle Nr. 1.
Karte sammendruck der 8. Armee.
Rīgā

11. X. 19., plkst. 15.

1) Pēc jaunākām ziņām ienaidnieks pagājušo nakti un šodien pārsviež savus spēkus uz mūsu kreisā spārna pusi un grupējas pretim Ķekavai, Ikšķilei un Ogrēi. Pagājušā naktī Doles sala ir pārgājusi ienaidnieka rokās. Pēc novērojumiem ienaidnieks apcietina augstumus aiz Ķekavas un Gut Berghof rajonā, kā arī savāc no vietējiem zvejniekiem visas laivas.

3) Frontes kreisais kaujas rajons Pulkvedis Jansons. Sastāvs: IV. Valmieras, V. Cēsu un VIII. Daugavpils pulki, 2 bruņotie vilcieni, 8 vieglie lielgabali, 3-ais eskadrons.

4) Frontes rezerve: 3 bruņotie automobiļi, Igaunijas 2 bruņotie vilcieni, 1 lauku lielgabals, 2-ais eskadrons, Kaŗa skola, Inŗeniŗu rezerves rota.

Ieņemt un sŗivi aizstāvŗt pozŗcijas gar Daugavas krastu no Kl. Jungfernhof līdz Ogresi un tālāk, ja tas bŗis vajadzŗgs, līdz Skrŗiŗeriem. Seviŗķi vŗrŗbu piegriezŗt krasta aizstāvŗŗanai pretim Doles salai un Ikŗķŗilei.

Atrasties Rŗgā manā rŗcŗbā.

Parakstŗjuŗi:
Dienvŗdus frontes komandieris,
Pulkvedis **Zemitāns**.
Stāba priekŗsnieka v. i.
Kapitāns **Spandegs**.

Frontes kreisā iecirknŗ karāspŗka daŗas ieņŗma sekoŗu stāvokli:

8. Daugavpils pulks atradās Ulbrokas (Stubbensee) muiŗas rajonā, bet treŗais atseviŗķais eskadrons, Valmieras pulka komandas un pulka stābs — Tŗnŗŗu (Lindenberg) muiŗā (pārŗjo daŗu stāvokli ŗeit nepievedam).

13. oktŗbrŗ, sakarā ar ieņākuŗām ziņām par ienaidnieka atkāpŗanos, Daugavpils pulka komandieris uzdeva 3. Latgales eskadronam pie Ikŗķŗiles pārcelties pār Daugavu un iesākt ienaidnieka vajāŗanu Lielvŗcavas un Vecummuiŗas (Gut-Neugut) virzienos. Sapieŗu komandai uzdeva pie Ikŗķŗiles un Doles salā ierŗkot pārceltuves kājnieku un artilerijas pārcelŗanai.

Naktŗ no frontes komandierŗa tika saņemta sekoŗa pavŗle:

Visām dienvŗdus frontes karāspŗka daŗām.

Kaujas pavŗle Nr. 2.

I z v i l k u m s.

Rŗgā, 13. 10. 19., plkst. 20,30.

Karte Ūbersichtskarte, d. 8. Armee.

1) Pēc ieņākuŗām ziņām ienaidnieks pretŗm mŗsu kreisam kaujas rajonam atkāpŗjas visā frontŗ: Gaismai dziestot pretŗnieks nelieliem spŗkiem, ar maz artileriju vŗl ieņŗma Rŗgas pilsetas Pārdaugavas daŗu, kā arī Daugavgrŗvu un Bolderāju. Ir cerŗba, ka ienaidnieks pa naktŗ iztŗrŗs arī augŗminŗtos punktus.

3) Frontes labais kaujas rajons: Latgales Divŗzŗjas Komandieris Pulkvedis-Leitnants Berķis. Sastāvs: VII. Siguldas, VIII. Daugavpils, IX. Rŗzeknes kājnieku pulks, 5 vieglie lielgabali, Latgales Inŗeniŗu rota, 2-ais eskadrons, Studentu rota.

4) Frontes kreisais kaujas rajons, pulkv. Jansons. Sastāvs: IV. Valmieras un V. Cŗsu kājnieku pulki, 4 vieglie lielgabali. Pa Daugavas forsŗŗanas laiku kreisā spārna spŗkiem tiks padota haubiŗu baterija, 2 vieglie lielgabali, **3-ais eskadrons**, 2 vācu 3 coll., mŗnmeteju vads, Vidzemes Inŗeniŗu rota un 1 bruņotais vilciens.

ŗo paŗu naktŗ ar IX. Rŗzeknes pulku forsŗt Daugavu Bolderājas rajonā, ar VIII. un VII. pulkiem pār tiltiem. Pie tilta forsŗŗanas pa priekŗu tiks laisti manā rŗcŗbā stāvoŗie bruņotie vilcieni un automobiļi. Tiltu pārieŗanu sākt 14. X., plkst. 4 no rŗta.

Labais kaujas rajons no jŗras līdz Rŗgas Jelgavas ŗosejai (izslŗdzot).

Ar IV. Valmieras kājnieku pulku forsŗt Daugavu pie Doles salas un Ikŗķŗiles un ieņemt Ŷekavas rajona apcietinājumus, turot savā kreisā spārnā stiprus izlŗkoŗanas pulciņus un vest izlŗkoŗanu ar jātņiekem Gross-Ekkau un Neu-Gŗt virzienos.

Parakstījuši:
Dienvidus Frontes Pavēlnieks
Pulkvedis **Penike**.
Stāba Priekšnieka v. i.
kapitāns **Spandegs**.

Nakts no 14. uz 15. oktōbri visā frontē pagāja mierīgi. Dienā ienaidnieks apšaudīja Doles salu ar šauteņu, ložmetēju, mīnometēju un artilērijas uguni, ievainojot divus kareivjus.

Plkst. 9 ienaidnieks uzbruka Kausu mājām, kur atradās 3. Latgales eskadrona viens vads, piespieda vadu atiet un ieņēma šīs mājas. Sakarā ar ienaidnieka uzbrukumu eskadrons pārcēlās uz Daugavas labo krastu un ieņēma pozīcijas Ogres rajonā starp IV. Valmieras kājn. p. I. un II. bataljoniem.

28. oktobrī no plkst. 11—12 ienaidnieka artilērija apšaudīja Salaspils staciju. 3. Latgales eskadrona izlūki pie Tomes muižas sastapa ienaidnieka jātnieku patruļu. Tā metās bēgt.

Naktī no 27. uz 28. oktōbri izsūtītie Valmieras pulka rotas izlūki pirms gaismas nogāja līdz Čuksteļu mājām, ar strauju triecienu izsita ienaidnieku no minētām mājām un saspridzināja lidmašīnu. Šī bija tā pati lidmašīna, kuŗa 21. oktobrī nosvieda uz Ogres tilta bumbas. Valmieras pulka 1. bataljona strēlnieki bij viņu sašāvuši un novērotāju ievainojuši. Lidmašīna nolaidusēs purvā. Vācieši viņu no purva izvilkuši un novietojuši pie Čuksteļu mājām. Ienaidnieks, pametot kritušos un ievainotos, pānikā aizbēga. Izlūku patruļa saņēma 3 gūstekņus. Ar gūstekņiem un dažām noņemtām lidmašīnas daļām patruļa bez zaudējumiem atgriezās.

29. oktobrī plkst. 11 3. eskadronu nomainīja 2. eskadrons, kuŗš ieņēma pazīcijas no Ogres līdz Sprēstiņu muižai, abus punktus ieslēdzot. 3. eskadronu nosūtīja Latgales divīzijas komandiera rīcībā uz Rīgu.

30. un 31. oktobrī visā frontē notika izlūku darbība.

Visi no daļām izsūtītie izlūki atgriezās be zaudējumiem. Pēc izlūku ievāktām ziņām ienaidnieks 1. un 2. novembrī Pilskalna un Birzumnieku apkārtnē ar pienākušiem papildus spēkiem bij krietni stiprāks tapis.

Valmieras pulka 1. bataljona un 2. eskadrona frontē norisinājās izlūku darbība uz Daugavas kreisā krasta.

4. novembrī šī paša pulka II. bataljona frontē norisinājās izlūku darbība. Izlūki ziņoja, ka vācu kaŗaspēks gaidot mūsu uzbrukumu no Nāves salas.

2. eskadrona frontē atgriezās izlūki no Daugavas kreisā krasta un ziņoja, ka vācieši stipri laupot.

4. novembrī Valmieras pulka saimniecības daļa no Vecgulbenes pārvietojās uz Ropāžu muižu.

5. novembrī Valmieras pulka II. bataljona frontē turpinājās izlūku darbība, bet pārējā frontē bija mierīgi.

Baldones-Ķekavas-Vecmuižas rajonā.

6. nov. II. bataljona frontē izlūku darbība turpinājās. Izlūki ziņoja, ka no Baldones līdz Ķekavai ienaidnieks ierīko ierakumus un stiepuļu žogus. No Mercendarbes un Pilskalna ienaidnieks cauru dienu šāva uz nezināmiem mērķiem ar šautenēm un ložmetējiem; 2. rotas iecirknī bija reta šauteņu uguns.

7. novembrī Valmieras pulka II. bataljona frontē nakts pagāja mierīgi. Dienā notika izlūku sadursmes pie Sakaiņiem, Pilskalna un Mercendarbes.

10. novembrī vakarā un naktī rotas ieņēma norādītos punktus. Ienaidnieks atkāpās Misas muižas un Vecmuižas virzienā.

2. eskadrona un Valmieras pulka 1. bataljona frontē notika izlūku darbība Daugavas kreisā krastā.

2. Vidzemes eskadrons rotmistra Goldfelda vadībā 12. novembrī pārcēlās pār Daugavu un, strauji virzoties uz priekšu, plkst. 24 ieņēma Vecumuižu (Neugut). Pie Veeummuižas stacijas eskadronam bija sadursme ar Badisches Sturmbataillon daļu. Kā trofējas ieguva 1 telefona centrāli, vairākus telefona aparātus un citus kara piederumus. Gūstā saņēma 1 ienaidnieka kareivi.

Kaujas pavēle Nr. 40.
Vidzemes divīzijai.
Rīgā, 12. XI., plkst. 11.

1. Pēc vietējo iedzīvotāju un kaŗaspēka ziņojumiem, vācu nelielie spēki pēc sakaušanas pie Rīgas ir sākuši atkāpšanos visā frontē un jau vakar bij paspējuši aiziet aiz Mīsas upes pozīcijām, kuŗas tomēr netiek ieņemtas, jo liela daļa bez apstāšanās plūstot uz Jelgavu. Bauskas un Ņekavas virzienā vāciešiem spēku arī neesot.

c) Plkv.-ltņ. Bajārs, IV. Valmieras p. 9. rota, II. eskadrons, 8 lielgabali.

Ar labo spārnu (galveniem spēkiem ieņemt rajonu Dorf-Baldon-Bad Baldon, ieņemot ar priekšspēkiem (apm. rota) Gut Baldon un uzraugot visus ceļus, kas ved uz galveno spēku rajonu.

Ar pulka kreiso spārnu, vedot priekšā izlūkošanu, šodien koncentrēties Birzgalen un Auerman rajonā, noskaidrojot ienaidnieku līdz Neugut rajonam (līnijai).

Vidzemes divīzijas komandieris,
Pulkvedis **Peniķis**.
Stāba priekšnieks,
Kapitāns **Spandegs**.

Vidzemes divīzijas komandieris savā pavēlē no 12. XI. uzdod: a) 6. un 5. pulkiem vest izlūkošanu līdz Mīsas upei, b) 4. pulkam: 1) ar galveniem spēkiem ieņemt Baldones rajonu, 2) ar kreiso spārnu — Birzgalen, Auermann rajonu.

Kaujas pavēle Vidzemes divīzijai Nr. 42.
Rīgā, 13. XI., plkst. 2,10 m.
„Zusamendruck.“
c) Plkv.-Ltn. Bajārs,
IV. Valmieras p.,
II. eskadrons,
7 lielgabali.

Ar galveniem spēkiem (labo spārnu) ieņemt Gut Baldon, ar priekšspēkiem — Gut Misshof, ja iespējams izpostīt dzelzceļa sliedes stac. Gros-Eckau rajonā.

Pulka kreiso spārnu savilkt Frst. Neugut un Gut Neugut rajonā. Izlūkošanu vest visā pulka frontē līdz Gros Eckau — St. Neugut līnijai, postot šai rajonā dzelzceļa sliedes.

Vidzemes divīzijas komandieris
pulkvedis **Peniķis**.
Stāba priekšnieks,
Kapitāns **Spandegs**.

13. novembrī plkst. 8,30 2. eskadrona komandieris ziņo Valmieras pulka komandierim par Vecumuižas ieņemšanu. Plkst. 9,15 Valmieras pulka komandieris nosūta eskadrona

komandierim rīkojumu ar eskadronu palikt Vecummuižā un izsūtīt izlūku patruļas Stelpes (Stelphenhof) un Nīzeres (Neu Sorgen) muižas virzienā. Priekšpusdienā eskadronam bij vairākas sadursmes ar ienaidnieku pie Vecummuižas, kuŗās ienaidnieks bij zaudējis 2 kritušus un vienu gūstekni, bet eskadrons — 1 ievainotu. Plkst. 12 eskadrona komandieris, nevarēdams nodibināt sakarus ar blakus daļām, atvilka eskadromu uz Auermaņu pusmuižu. Pulka komandieŗa rīkojumu eskadrona komandieris saņēma vakarā Auermaņu pusmuižā. Pa nakti eskadrons palika Auermaņu pusmuižā.

Ģener. Radziņš savā „Latvijas Atbrīvošanas kaŗš“ 2. eskadrona darbību raksturo sekoŗi:

Jau vakarā 13. novembrī otrais eskadrons bij nonācis pie Vecmuižas stacijas. Vecmuižas stacijā un apkārtnē atradās Veichmaņa pulka otrs bataljons, kuŗš apzinādamies, ka atrodas diezgan tālu no frontes, nav bijis diezgan uzmanīgs. Šo atgadījumu bij veikli izlietojis otrā eskadrona komandieris rotmistrs Goldfelds: tas bermontieŗiem pilnīgi negaidot bij tiem ļoti enerģiski, veikli un strauji uzbrucis un tos pilnīgi sakāvis, saņēmis gūstekņus, kaŗa materiālu un ieņēmis Vecmuižas staciju.

13. novembrī mūsu labā spārnā un centrā notika dzīva izlūku darbība. Kreisā spārnā 5. pulks sasniedza Misas upi Plakanen rajonā, bet 4. pulks ar savu labo spārnu Baldones rajonu un Lieliecavas staciju un ar kreiso spārnu Gut un Bhf. Neugut, Gut Birsgalen rajonu. Šeit jau bij norisinājuŗās diezgan nopietnas kaujas ar lieliem panākumiem mūsu pusē: tā Goldfelda eskadrons naktī no 13. uz 14. XI. pārsteidza pie Gut un Bhf. Neugut vienu bataljonu no Veickmaņa pulka, kuŗam bij uzdots noturēt ņo rajonu arī vēl 14. XI., lai segtu Jēna pulka atieŗšanu no Jaunjelgavas, bet ar mūsu eskadrona piepeŗo nakts uzbrukumu bataljons tika galīgi izklīdināts un atstāja daudz gūstekņu, apm. 1000 lielgabalu, ņāviņu un citus materiālus. Eskadrons bija izbīdījies viens pats tālu uz priekŗu, kādēļ atgriezās uz savu izejas punktu — v. v. Auermann. Valmieras pulka 1. bataljons 13. XI. vakarā pārsteidza tā paŗa Veickmaņa pulka daļas Gut Birsgalen rajonā, izklīdināja tās un saņēma, starp citu, arī 4 smagos un vienu vieglo loŗmetēju. ņodien arī pulkv. - leitn. Hasmaņa grupa pavirzījās uz priekŗu un sasniedza Tittnek, v. v. Tulman, Mente v. v. Girupnek līniju.

Ķemeru-Slokas-Kalnciema rajonā.

Paŗa labā spārnā 9. Rēzeknes k. pulka daļas jau no rīta pārgāja uzbrukumā un pret vakaru ieņēma Bigaun, Anting ciemus un Ķemerus. Pie Kalnciema un Klīves muižas daŗas 9. p. rotas pārgāja Lielupi un Latgales eskadrons, strauji virzīdamies uz priekŗu, ap pusdienu ieņēma Erzeļu krogu, tā pārgriezdams telefōna un dzelzceļa satiksmi starp Jelgavu un Tukumu. Pret vakaru Erzeļa krogu ieņēma kājnieki un tā ņi svarīgā vieta tika nodroŗināta mūsu rokās. 15. XI. tātad 9. pulks galīgi iztīrīja no ienaidnieka Ķemeru, Slokas, Kalnciema un Klīves rajonus.

16. XI. labā spārnā 9. Rēzeknes kājnieku pulks atsita vairākus ienaidnieka uzbrukumus Ērzeļa krogum, kuŗu pretinieks negribēja pamest mūsu rokās. Latgales eskadrons 16. XI. ieņēma Gut Schiuxt.

Iecavas-Stelpes-Umpārta rajonā.

14. novembrī no rīta Valmieras pulka komandieris uzdod 3. rotai no Baldones pāriet uz Vecummuižu, kur atradās V. divīziona 2. baterija un 2. eskadrons, par kuŗa atkāpŗanos minētais pulka komandieris ziņas vēl nebija saņēmis. Rotas uzdevums bija nodroŗināt pulka kreiso spārnu, un kopīgi ar 2. eskadronu izdarīt pastiprinātu izlūkoŗšanu Stelpes un Nīzeres muižas rajonā, nodibinot sakarus ar Valmieras 1. bataljona komandieri.

12. novembrī tiek saņemta sekoŗa pavēle:

Kaujas pavēle Nr. 40. Vidzemes divīzijai.

Rīgā, 12. XL, plkst. 11.00.

I z v i l k u m s.

c) Plkv. leitn. Bajārs, IV. Valmieras kājnieku pulks, 2. eskadrons, 2 baterijas (7 lielgabali).

Ar pulka galveniem spēkiem ieņemt rajonu Gut Misshof - Purmal - Krastin - Panel, ar priekšspēkiem staciju Gr. Eckau, ar kreisā spārna aizsargu grupu — rajonu Frst. Neugut - Kaktin, Veder, ar sānu zastāvu (kavalerija) Bhf. Neugut rajonu.

Izlūkus izsūtīt visā pulka frontē uz dienvidiem — cik tālu iespējams; tāpat izlūki izsūtāmi pulka flangos, uz vakariem un rītiem gar dzelzceļu uz Jelgavas un Turkalnes pusi.

Ja iespējams — ar zastāvu ieņemt arī pozīcijas pie Gut Gross Eckau. Dzelzceļu ar telegrafa vadiem postīt pulka labajā un kreisajā spārnā.

Vidzemes divīzijas komandieris

pulkvedis **Peniķis.**

Stāba priekšnieks

kapitāns **Spandegs.**

2. eskadrons 14. novembrī no Auermanņu pusmuižas pārgāja uz Vecummuižu un izsūtīja izlūku patruļu uz Stelpes muižu. Stelpes muižā patruļa ienaidnieka neatrada. Uz Vecummuižas un Kārļumuižas ceļa pie Beķera skolas patruļai bija sadursme ar ienaidnieku. Patruļa ienaidnieku no skolas padzina.

Valmieras pulka 1. bataljona komandieris naktī no 14. uz 15. novembri bija saņēmis ziņas, ka Umpārtes muižā atrodas ienaidnieks. Šo ienaidnieku bataljona komandieris nolēma sakaut. Plkst. 6 viņš sakopoja bataljonu un piedalītās daļas Vecummuižas stacijā, bet vezumus atstāja Vecummuižā, 2. rotas viena vada apsardzībā.

Lai ielenktu ienaidnieku Umpārtes muižā, bataljona komandieris sastādīja no 2. eskadrona un 4. rotas apejošo grupu, kurai piedalīja vienu lielgabalu. Grupai 2. eskadrona komandiera rotmistra Goldfelda vadībā bija jāiet uz Beķeru skolu. Šeit pie Mīsas upes jāatstāj viens kājnieku vads, un ar pārējiem spēkiem jāieņem ceļa sateka, kas 1 kilometru uz dienvidiem no Umpārtes muižas. Izpildot uzdevumu, 1 klm. no Umpārtes muižas apejošā grupa nokļuva ienaidnieka šauteņu ugunī. Grupas kaŗavīri tika izklaidēti ķēdē un uzsāka uzbrukumu Umpārtes muižai. Tanī pat laikā pārējie bataljona spēki, kuŗi virzījās gar dzelzceļu, bija nonākuši līdz Keiru mājām un no šejienes uzbruka Umpārtes muižai. Ienaidnieks, redzēdams ka tiek ielenkts, izsūtīja pie apejošās grupas divus sarunvežus, un, izmantodams īso sarunlaiku, no muižas izbēga; izbēga arī viens no sarunvežiem, bet otru nošāva bēgot. Plkst. 9,30 bat. iegāja muižā, kur ieguva ienaidnieka atstātos 3 smagos ložmetējus un citas kaŗa mantas.

Bauskas-Bārbeles-Šēnbergas rajonā.

16. novembrī agri no rīta tiek saņemta sekoša pavēle:

Izvilks.

Ļoti slepeni.

Vidzemes divīzijai

Kaujas pavēle Nr. ...

Rīgā, 16. nov. 1919., plkst. 1,30.

1) Šodien dažas ienaidnieka rotas ar 2 lielgabaliem ir bijušas uz Lielupes krasta, prefīm Klīvenhofai, bet ar mūsu dažiem šrapneliem viņas ir izklaidētas un aizbēgušas uz Jelgavas pusi. Kreisā spārnā ienaidnieks bijis Vallhofas rajonā, no kurienes viņš nekārtībā atkāpies Bauskas virzienā. Pēc mūsu lidotāju novērojumiem, ienaidnieks ir aizdedzinājis Jelgavas šosejas tiltus Misas un Iecavas upēm. Pie Jelgavas ir daudz vilcienu sastāvu, kuņiem lokomotīves atrodas uz dienvidiem un dienvidrietumu pusi.

Mūsu labā spārnā viena kolonna no Slokas izgājusi Ķemeru virzienā, otra — pāriedama Lielupi pie Kalnciema, pārgājusi Jelgavas-Tukuma dzelzceļu pie Ērzeļu kroga, trešā — virzās pa Lielupes labo krastu un ir ieņēmusi v. v. Klīvenhof.

Mūsu kreisais spārns ir ieņēmis šodien Vallhof un Pastorāt Barbeln. Kurzemes divīzijas spārns pret vakaru ir ieņēmis Gut Valhof un rītu virzīsies uz Šenbergu, un ar pašu labo daļu Brunovišķi.

c) Pulkv.-leitn. Bajārs, IV. Valmieras pulka 2 baterijas (7 lielgabali), 3 mīnumetēji un **II. eskadrons.**

Pavēli parakstījis Vidzemes div. k-rs pulkvedis Peniķis un stāba priekšnieks kapitāns Spandegs.

Sakarā ar šo pavēli 2. Eskadronam, piedotam pie Valmieras pulka 1. bataljona, tika uzdots 16. novembrī ieņemt Bausku. Šī uzdevuma izpildīšanai 1. bataljons izgāja no Bārbeles mācītāja muižas, kuņā tas bija apmeties, 16. nov. plkst. 7 no rīta, pa ceļu uz Vecsauli, lai ietu uz Bausku. Bataljona avangardā gāja 2. eskadrons un viena rota. Nonākot pret Kauderteņu mājām, pretinieks atklāj uz avangardu ložmetēju un šautenu uguni, ievainojot vairākus jātniekus, kājniekus un zirgus. Padzenot pretinieku, eskadrons sasniedz Pētermuižu, kur pārnākšņo un nākošās dienas rītā ieiet Bauskā. Pie Bauskas ieņemšanas eskadrons ar Valmieras pulka 1. batalj. uz kavējās Bauskā, nogaidot Kuzemes divīzijas daļu izvirzīšanos līdz Mežotnes muižai. Valmieras pulkam pa labi gāja Cēsu pulka 5. rota.

Ģener. Radziņš Latvijas atbrīvošanas cīņās 2. eskadrona darbību raksturo sekoši:

Aparnieka partizānu pulks bij par nakti jau ieņēmis Ozolmuižu (Paulsgnādi). Cēsu pulks virzījās uz priekšu un ar priekšējām daļām tuvojās Garozas muižai un stacijai. Valmieras pulks ar nīknām kaujām gāja uz priekšu: 2. eskadrons ieņemot Umpārtes muižu un Vīksteni, bij atkal saņēmis daudz kaŗa materiāla. Ienāca ziņas, ka dažas ienaidnieka daļas stipri demoralizētas, patvarīgi atstājušas pozīcijas un aizgājušas uz Jelgavu — Bodes grupas atliekas (50 cilv.) un Lutca ložmetēju nodaļa (ap 100 cilvēku un 20 ložmetēju).

Ķemeru-Slokas-Līvberzes rajonā.

Ģen. Radziņš Latgales atsevišķo eskadrona darbību raksturo sekoši:

15. novembrī Latgales divīzijas Rēzeknes pulks ar savu labo spārnu iesāka no Slokas virzīties uz Ķemeriem, bet ar centru iesāka enerģisku darbību: pie Kalnciema jau no rīta viena rota pārgāja uz Lielupes kreisā krasta, izsita ienaidnieku un ieņēma Lāču krogu. Arī pie Klīves muižas no rīta sākās pāriešana uz kreiso krastu. Ap pusdienu 3. eskadrons bij pārgriezis Jelgavas-Tukuma dzelzceļu, — sabojājis sliedes un telegrafa līniju pie Ērzeļu krogus un šo krogu ieņēmis. Krogu ieņēma kājnieki un tāvad šī svarīgā vieta — ceļš starp Tukumu un Jelgavu — bij nostiprināta mūsu rokās.

19. novembrā rītā ienaidnieks ar prāviem spēkiem (2—3 rotas ar bateriju) bij Džūkstes rajonā pārgājis uzbrukumā. Šai rajonā atrodošais Rēzeknes pulka bataljons bij izkaisīts plašā frontē, tamdēļ viņa vājās daļas nespēja ienaidnieku apturēt un bij piespiestas atkāpties, atstājot Ērzeļu krogus rajonu un atdodot ienaidniekam atpakaļ Jelgavas-Tukuma dzelzceļu. Tā kā pārgrupēšanās nebija vēl pabeigta, tad rezervju tuvumā nebija. Uz šo rajonu nosūtīja 1¹/₂ rotas no Daugavpils pulka un 3. eskadronu. Šis mazais pabalsts spēja tikai apturēt ienaidnieku tālāko virzīšanos,

neļaujot tam galīgi parraut mūsu fronti. Ienaidnieku apturēja vakarā, apmēram līnijā — Balle — Batāri — Slampe. Daugavpils pulks ieņēma ar labo spārnu Līvberzi un ar kreiso spārnu bij nonācis līdz Gūtupei pie Jelgavas — Tukuma dzelzceļa, bet šo vietu ieņēmis vēl nebija. Siguldas pulks bija padzinis ienaidnieku līdz Svētes upei pie Irbniekiem, atņemdams tam ložmetēju.

Bermonta padzišana pār Lietuvas robežu.

4. Valmieras pulka komandierim.

Jelgavā, 24. XI. plkst. 13,20.

Pēc pēdējām ziņām ienaidnieks atkāpjas visā frontē, un ir aizvācies otrpus Lietuvas robežas. Ievērojot apgādības grūtības, mūsu tālākā virzīšanās uz šodien un arī rītdien ir apturēta, lai dotu pulkiem iespēju apgādāties ar produktiem, apģērbu un municiju un nokārtot sakarus. Divīzijai uzdots ieņemt un aizsargāt līniju Gut Mauershof - Bers, Vurcau - Gut. Gr. Schwitten, ar II. eskadronu apgaismot pulka kreiso spārnu. Pulka stābam nostāties Gut Schorstadt rajonā. Divīzijas stābs rīt pāries uz Alt-Platoni vai Gut Gross Vurcau rajonu. Sīkāk tiks paziņots pēc dzīvokļu izlūku atgriešanās.

Vidzemes divīzijas komandieris
pulkvedis **Peniķis.**
Stāba priekšnieks
kapitāns **Spandegs.**

Izpildot šo pavēli, pulka komandieris uzdeva:

Izvilcums no pavēles.

I., II. un III. bataljona komandieriem.

1919. g. 25. nov. plkst. 7. Nr. 075.

No Gut Andrau.

Pavēlu:

Karte 2¹/₂ v. collās.

2. Kapitānam Kažociņam (II. bataljona 4. rotas II. Atsev. eskadrons, Mācības komanda un IV. divīziona III. baterijas 3 vieglie lielgabali) ieņemt un aizsargāt līniju Gut Endenhof ieslēdzot folv. Lepernhof un Gross Schwitten ieslēdzot, izsūtot uz priekšu izlūkus un apgaismojot ar II. Atsevišķo eskadronu kreiso spārnu.

Pulkvedis-leitn. **Bajārs.**
Operatīvās daļas adjutants,
virslieņants **Bielajs.**

26. novembrī. Šīs kaujas pavēles izpildīšanai pulka komandieris uzdeva:

1. Pulkvedim - leitnantam Liepiņam (I. bataljona 4. rotas un V. divīziona 2. baterijas 3 lielgabali) izsūtīt vienu izlūku rotu uz Plikišķu sādžu, ar pārējām rotām ieņemt — Rakišķus, Jasaišus, Māckaišus un Dalbiņus.

2. Pulkvedim - leitnantam Muižulim (III. bataljona 4. rotas un 3. mīnumetēji) novietot 1. izlūku rotu Kruķu miestā, bet pārējās rotas — Lielsavas apkārtnē.

3. Kapteinim Kažociņam (II. bataljona 4 rotas, instruktoru rota, 2. eskadrons un IV. divīziona 3. baterijas 3 lielgabali) ar bataljonu ieņemt Lielsvitenes muižas rajonu un 2. eskadronu novietot Žeimeles miestā.

Darbība Austrumu frontē.

Austrumu frontē Bermonta cīņu laikā atradās šādi spēki: Kurzemes divīzija bez pulkveža - leitn. Hasmaņa grupas ar 1. Atsev. eskadronu, Landesvērs un Latgales partizānu pulks. Minētie spēki ieņēma šādu līniju: Daugavas kreisais krasts no Kazimirišķiem līdz Jersikai, Turki, Lubānas ezera rietumu krasts, Galvari, Kuprava, Liepna. Pa labi no mūsu spēkiem Daugavas kreiso krastu no Kazimirišķiem (tos izslēdzot) gandrīz līdz Daugavpilij ieņēma Lietuvas kaŗaspēks. Pret Daugavpili sākās Polijas fronte, kuŗa stiepās gar Daugavas kreiso krastu līdz Polockai un tālāk pagriezās uz dienvidiem. Uz ziemeļiem no Liepnas sākās Igaunijas fronte.

Tiklīdz kļuva redzams, kā Golca - Bermonta spēki sakauti un vairs nav spējīgi nopietni pretoties, Latvijas armijas virspavēlniecība sāka pārvest savus spēkus no Dienvidu frontes uz Austrumu fronti.

Latgales atbrīvošanā Latviju apņēmās pabalstīt Polija, pārejot uzbrukumā ar savas armijas kreiso spārnu. Kopīgi ar poļiem izstrādātā Latgales atbrīvošanas operācijas plānā bija paredzēts galvenos triecienus izdarīt ar Austrumu frontes spēku abiem spārnem.

Labā spārna grupā ietilpa: 3. Jelgavas kājnieku pulks ar 1 bateriju, 9. Rēzeknes kājnieku pulks ar vienu bateriju, Landesvērs ar 3 baterijām, Kurzemes divīzijas eskadrons un 1. Bruņotais vilciens. No Polijas puses Latgales atbrīvošanā piedalījās 2. kājnieku un 1. kavalērijas divīzija. Mūsu labā spārna un poļu grupa pa operācijas laiku, kopdarbības saskaņošanas labā, apvienojās poļu grupas komandiera ģenerāļa Ridz-Smigly vadībā.

Mūsu spēku kreisā grupā ietilpa: Latgales partizānu, 8. Daugavpils un 7. Siguldas kājnieku pulks, Latgales artilērijas pulka 2 baterijas, Latgales eskadrons, Latgales Inženieru rota, kopā — 141 virsnieks, 4640 durklu, 123 automatiskie ieroči (ložmetēji un pašautenes), 8. dižgabali un 145 zobeni, bez tam 2 bruņotie vilcieni.

Uz 1920. gada 1. janvāri Latgales eskadronā skaitās 7 virsnieki, 1 smagais un 4 viegie ložmetēji un 145 zobeni.

Sakaru nodibināšana ar poļu jātniekiem.

Vēlāk Latgales frontē darbojās arī saformētais 4. Zemgales div. atsevišķais eskadrons. Tanī pat frontes daļā darbojās arī poļu jātnieki. Latvju-poļu jātnieku sadarbību virsseržants Siliņš raksturo šādi:

1920. gada vasarā 4. Zemgales divīzijas atsevišķais eskadrons, kuŗa sastāva viena puse bija vecie pasaules kaŗa cīnītāji, bet otra puse maz apmācīti un jauni kaŗotāji, — darbojās pret lielniekiem Drisas rajona frontē. Eskadrons veda izlūkošanu, izsūtīja apsardzības un citāda veida izjādes saskaņā ar kaujas rajona priekšnieka rīkojumiem.

Eskadrons bija novietojies Garbuļu sādžā Daugavas labā krastā, ap 2 kilometri no Drisas. Tanī pat sādžā atradās eskadrona stābs, zirgvedēji un visa eskadrona saimniecība, bet eskadrona kaŗavīri pēc pastiprinātās kājniekošanās izlika aptures pie Leonpoles miesta Daugavas kreisā krastā, apmēram 3 klm. no Garbuļiem.

Aptuŗu uzdevums bij lielnieku aizkavēšana, lai tie neapietu mūsu labo spārnu un neieņemt Daugavas pārceltuvi pie Ustjas sādžas Daugavas kreisā krastā, apm. 2 kilometri no Drisas, kur atradās mūsu galvenie spēki.

Cik man zināms un kā tas sarunās vēlāk ar poļu jātniekiem noskaidrojās, poļu jātnieki, kuŗi mums darbojās kaimiņos, it sevišķi 22. Ulānu pulks, veda ar lielniekiem partizānu cīņas: uzbruka, izcīnījās, un tad aizgāja uz dažiem kilometriem atpakaļ, lai savestu kārtībā savus spēkus nākošam tādā uzbrukumam.

Pie tādas poļu armijas darbības mums grūti nācās nodibināt un uzturēt ar tiem sakarus, bet pēdējie pie toreizējiem apstākļiem mums bija ļoti nepieciešami. Tā arī vienu dienu minētā vasarā eskadrona stābā no kaujas rajona priekšnieka tika saņemta telefōnogramma, lai nekavējoši uz kaujas rajona priekšnieka mītni sevišķa uzdevuma izpildīšanai tiktu izsūtīta instruktora vadībā viena jātnieku patruļa. Tā kā eskadrons atradās pozīcijās, tad par patruļas p-ku tiku nozīmēts es.

Nozīmēju sev līdz jāvējus — divus jātniekus. Sagatavojāmies un devāmies ceļā uz rajona priekšnieka mītni, kuŗa atradās pie Drisas stacijas.

Ierodoties pie kaujas rajona priekšnieka, 12. Bauskas kājnieku pulka komandiera v. p. i. kapteiņa Lapsas (pulkv. Ūķis tanī laikā bija komandējumā), saņēmu uzdevumu nodibināt ar poļu 22. Ulānu pulku sakarus, uzzināt tā atrašanās vietu, noskaidrot, kādu kaujas darbību tas izved un kādu nolēmis izvest un paziņot poļu 22. Ulānu pulka komandierim, ka mūsu kājnieki tādā un tādā laikā pie sādžas (liekas Karandaši) izvedīs demonstrāciju, un lūgt, lai poļu jātnieki tanī sādžā izdarītu jātnieku triecienu — iebrukumu, jo mums tam nolūkam kavalerijas bij par maz, bet lielniekus, kuŗi šinī sādžā bija nostiprinājušies, no turienes vajadzēja padzīt.

Uzdevumu saņēmu mutiski. Kur poļu jātnieki uzdevuma saņemšanas laikā atradās? Cik tālu tas būtu? Tas man netika pasacīts, jo arī priekšniecībai aiz augšminētā poļu jātnieku cīņu vešanas veida tas nebija zināms, bet man tika norādīts, ka poļu 22. Ulānu pulks meklējams rajonā aiz Leonpoles miesta.

Tiku brīdināts, kā minētā rajonā klīstot lielnieku izjādes. Pēc uzdevuma saņemšanas devāmies ceļā. Caurjājot mūsu apsardzības līnijai pie Leonpoles, saņēmu no mūsu eskadrona kaŗavīriem laimes novēlējumus un, kā redzēsīm, tie arī visā drīzumā piepildījās. Šinī nezināmajā jājienā grūti nācās sasniegt mūsu mērķi un izpildīt savu pienākumu.

Kartes mums nebija, jo tanī laikā viņas bij ļoti retas un tā nezinot savu katreizējo atrašanās vietu, sava ceļa priekšieni un apkārtni, mums, 3 jātnieku lielai patruļai, bij iespēja kuŗu katru brīdi sastapties ar lielām ienaidnieka patruļām (jo lielnieki mazākā sastāvā, kā 10—15, nejāja). Virzīšanās uz priekšu bija ļoti apdraudēta un to varējām izdarīt tikai caur vietējo iedzīvotāju izprašāšanu par ceļu, apdzīvotām vietām un ienaidnieku.

Atbildes bij dažādas, gan aiz nezināšanas, gan tīšas maldināšanas, skatoties, no kā tika sniegtas: no mums simpatizējošas vai nīstošas personas.

Kaŗa laikā, kad priekšā stāv svarīga uzdevuma izpildīšana, tapt maldinātam ir ļoti sāpīgi.

Mani līdzjājēji arī bija piedzīvojuši kaŗavīri un prata katrā sarežģītā gadījumā, pie nejaušas sastapšanās ar ienaidnieku, bez liekiem norādījumiem ātri izpildīt savus uzdevumus un pienākumus.

Pielietojot dažas kaŗa izlūkošanas viltības, mums arī vienmēr izdevās uzzināt ļoti skaidras mums vajadzīgās ziņas par ienaidnieku, jo tik tā mēs varējām virzīties kaut cik uz priekšu, tuvojoties savam mērķim.

Ceļā vairākas reizes redzējām ienaidnieka izjādes un viņas redzēja mūs, t. i. sastapāmies, bet tā kā mūsu uzdevumā neietilpa to gūstīšana vai ielaišanās kaujā, tad mēs, ja vajadzēja, turpinājām ar līkumu savu ceļu, meklējot 22. Ulānu pulku.

Pēc vienas dienas jājiena, uz vakara pusi, nonākot netālu no kādas sādžas (nosaukumu neatceros), novērojām tanī dzīvu kustību. Izpildīdami visus apdzīvotu vietu novērošanas noteikumus, noskaidrojām, ka sādžā atrodas poļu kaŗaspēks — artilerija, kuŗa pašlaik taisījās sādžu atstāt. Iejājot sādžā no poļu artileristiem tikām ļoti sirsnīgi saņemti ar priecīgiem saucieniem: „Lūk, latvieši“, „Lai dzīvo Latvija“. Tā kā es poļu valodu puslīdz labi pārvaldu, tad arī sapratāmies visā pilnībā.

Ka mēs esam latvieši, Latvijas atbrīvotāji, poļu cīņas draugi, viņi bij pazinuši, līdz mēs sādžas galā iejājām. Esot ieraudzījuši un pazinuši mūsu valsts sarkan-balt-sarkano karogu, kuŗš plivinājās

uz viena no mūsu apbruņojuma pīķiem. Pēc apsveicināšanās izprasījām ceļu uz 22. Ulānu pulka atrašanās vietu, jo mūsu uzdevums bij viņa atrašana, un steidzāmies tālāk. Artileristi mums zināja pasacīt, ka 22. Ulānu pulks pēc neseno kaujas uzbrukuma tagad atrodoties atpūtā — foļvarkā, ap kādiem 4 klm no šejienes. Tā vien šķita, ka esam 22. Ulānu pulka atrašanās vietu noskaidrojuši, bet te vēl gadījās pēdējais šķērslis. Tie 4 kilometri, kas mūs šķīra no 22. Ulānu pulka, bija ļoti šķēršlotā apvidū ar mežiem, kalniņiem, ielejām, kuņģi varēja slēpt priekš mūsu mazās patruļas kādu pārsteigumu.

Tā arī bija. Tikko izjājām no birztales, ieraudzījām jātnieku patruļu, ap 11 cilvēku, jājot mūsu virzienā. Tā kā mēs nebijām tālu no kokiem izjājuši, tad arī mums nepamanītiem izdevās atgriezties viņu ēnā atpakaļ. Norunājām sapulcēšanās vietu un gar birzes malu izklīdām. Ieraudzījām jātniekus uz kādiem 800 mtr. tālu un noteikti pazinām, ka tie ir lielnieki. Ierodoties sapulcēšanās vietā (lielnieki pa to laiku bij iejājuši bīzē, no kuņas mes izjājām), kuņa bija laba priekš novērošanas, redzējām, ka lielnieki aizjāj. Turpinājām virzīanos. Pajājām uz priekšu kādu kilometru, kad netālu, ap 600 soļiem, kā no zemes iznira divi jātnieki un aiz viņiem parādījās jātnieku grupa. Atrazdamies visu dienu saspīlētā stāvoklī, bijām ārkārtīgi noguruši: likās, ka prāts vairs nespēj uz notiekošo reaģēt. Un te, pie paša mērķa, pārsteigums pēc pārsteiguma.

Parādījušos jātniekus tomēr saskatījām kā poļus pēc viņu apģērba, jo poļu un lielnieku apģērbs, apbruņojums un zirgu seglojums ļoti atšķīrās. Tad turpinājām jāt lēnā gaitā uz priekšu. Poļu patruļu taktikā toreiz bij paredzēts, ka, ieraugot ienaidnieka patruļas, jājāj tām pilnā gaitā virsū, ar tādu savu darbību iedvešot pretiniekam bailes. Tā arī viņu patruļnieki šoreiz darīja, jo nepazina, ka mēs esam latvieši. Šie poļu izjādes priekšējie izlūki — patruļnieki, viens ar kailu zobenu, otrs ar karabīnu, kaujas gatavībā iespiestu gurnā, pieaulekšoja mums klāt, nostājās aizmugurē un pavēlēja jāt pie viņu izjādes, neuzticīgi mūsos raudzīdamies. Vēlāk izrādījās, kad šie divi ulāni latviešus redzējuši pirmo reizi un tādēļ mūsu nepazinuši. Bez tam neuzticību izsauca tas apstāklis, ka mēs savstarpēji sarunājāmies latviski un šinī lielnieku frontē arī bija sastopami latvieši.

Tikko piejājām pie izjādes, attiecības piepeši mainījās, neuzticība izzuda. Ulāni, redzēdami, ka viņu priekšnieks, poručīks, sasveicinās ar mums kā ārvalsts kaņavīriem, sniegdams roku un ir priecīgs par mūsu ierašanos un uzsauc laimes mūsu jātniekiem, saprata, kas mēs esam. Tad arī visa poļu izjāde, mūs pazīdama, spieda mums roku un pacienāja ar cigaretēm. Ziņoju poručīka kungam, ka man ir tāds un tāds uzdevums. Viņš paskaidroja, ka esot no 22. Ulānu pulka, kuņģi atrodoties kāda kilometra attālumā vienā foļvarkā, norīkots apsardzības izjādē un kā īsi pirms mūsu sastapšanās viņš manījis kādu jātnieku patruļu aizjājam mūsu atjāšanas virzienā.

Ziņojām, ka arī mēs šos jātniekus sastapām un pazinām par lielniekiem. Tad poručīks mūs uzaicināja piedalīties šīs lielnieku patruļas gūstīšanā, jo spēks mums tagad bij liels (poļu izjādē vien bij kādi 20 jātnieki) un lielnieku patruļai vajadzēja tepat kaut kur tuvumā būt, jo starp viņas aizjāšanu un mūsu sastapšanos ar poļiem bij samērā neilgs laiks. Izlūkojot tuvākās birztales un sādžas, sapratām, ka lielnieki aizbēguši. Tad arī mēs, kopā ar 22. Ulānu pulka izjādi, devāmies uz pulka stāba mītni.

Bija stipri novakarē, kad iejājām foļvarkā, kuņģi atradās poļu 22. Ulānu pulka stābs. Te viss rit drudžainā steigā: ierodas un aiziet ziņneši, pabeidz vilkt tālruņa stāpules; gatavo lauka virtuvēs ēdienu.

Novietojām zirgus, jo to apkopšana ir jātnieka pirmais pienākums. Viņi ir mūsu galvenais ierocis un pateicoties to izturībai un spēkam, varējām šie ierasties.

Ierodos stāba kancelejā un lūdzu rakstvedi mani pieteikt pulka komandierim. Iznāk pulka adjutants ar ievainotu, kaklā uzkārtu roku. Ievainojums dabūts nesen, ko liecina vēl sūcošās asinis. Stādos priekšā kā Latvijas armijas jātnieku virsseržants, sūtīts no Drisas kaujas rajona priekšnieka, 12. Bauskas kājnieku pulka komandiera. Adjutants apsveic ar rokas spiedienu un ejam pie pulka

komandiera. Stādos priekšā pulka komandierim un ziņoju savu uzdevumu, lūdzot sniegt man vajadzīgās ziņas.

Pulka komandieris un stāba virsnieki mani laipni saņēma. Uz kartes visu sīki parādīja un paskaidroja, lai es to varētu paziņot savai priekšniecībai. Pēc mazas atpūtas, ar līksmu sirdi devāties atpakaļ.“

Ierodoties pie mūsu kaujas rajona priekšnieka ziņojām par uzdevuma izpildīšanu un novērojumiem ceļā.

Še atzīmēto sastapšanos un sadarbību ar poļiem varam uzskatīt kā pirmo sakaru nodibināšanu ar viņu 22. Ulāņu pulku. Kā toreiz, kaujas apstākļos, tā tagad — miera laika dzīvē, poļu ulāņi un mūsu jātnieki ir tuvās draudzīgās attiecībās, kuŗas lasītājs varēs novērtēt šī izdevuma citā nodalījumā, kuŗš apskata Jātnieku pulka draudzību ar kaimiņu valstu jātniekiem miera laikā.

Par kaujas sadarbību ar poļiem lielinieku frontē vēl uzglabājušās sekošas daļībnieku atmiņas:

Kā nodibinājām pirmos sakarus ar poļiem cīņai pret lielniekiem.

Izjāde pēc izjādes, kā dienu, tā nakti dodas uz augšu, gan gar labo, gan kreiso Daugavas krastiem; dažas tikai ar nolūku, lai ievāktu par pretinieku vadībai vajadzīgās ziņas, bet starp tām ir dažas, kuŗu ceļš daudz garāks, uzdevums daudz nopietnāks — nodibināt sakarus ar poļu spēkiem — poļu kavaleriju, lai tad kopīgiem spēkiem dotu pretiniekam pēdējo triecienu.

Kāds kaŗavīrs, kuŗam bijusi izdevība cīnīties šinī frontes daļā, par pirmo sakaru nodibināšanu ar poļiem īsumā pastāsta sekošo: „Šim uzdevumam no Zemgales atsevišķā eskadrona zem korneta Kalāča vadības tiek nozīmēta un izsūtīta patruļa. Šinī laikā, kur kartes mums gandrīz tikpat kā nemaz nebija, virzīšanās bija ļoti grūta; norādīto punktu atrašanai nācās izprašņāt iedzīvotājus un tad virzīties soli pa solim, balstoties uz ievāktām ziņām. Sniegtās ziņas bieži vien bija nepareizas, vai nu aiz pašu iedzīvotāju neapzinības — jaucot vietu nosaukumus, vai arī jēdziena trūkuma dēļ par attālumiem. Dažreiz nepareizas ziņas bij sniegtas aiz launprātības, jo, kaut gan lielākā daļa šī apgabala iedzīvotāju bij mums draudzīgi, tad tomēr viena daļa bij arī mums naidīgi noskaņota. Pēc daudz pārdzīvotām grūtībām sakari beidzot ar poļiem bij nodibināti. Pēc tam patruļa palika poļu rīcībā — pie poļu eskadrona. Iestājoties naktij, eskadrons novietojās uz nakts atpūtu Drujas miestā — Daugavas kreisā krastā, iepretim Pridruiskas miestam (Daugavas labā krastā). Kā poļi, tā arī lielinieki šinī laikā uz Daugavas kreisā krasta veda savstarpējas partizānu cīņas, t. i. pēkšņi iebruka, aizgāja dažus desmit kilometrus pretinieka aizmugurē, izpostīja, sagūstīja un pēc tam atkal atgriezās savos izejas punktos. Šoreiz par nožēlošanu notika lielinieku pārspēka uzbrukums. Poļu eskadrons bija spiests pēc drošas cīņas atkāpties. Poļi bija pārliecināti, ka pretinieks pēc pirmā iebrukuma tik strauji nesekos, un iestājoties naktij, eskadrons novietojās Drujas miestā — uz Daugavas kreisā krasta, t. i. iepretim Pridruiskas miestam (uz labā Daugavas krasta). Tomēr pretinieka jātnieki bija sekojuši un, iestājoties naktij, aplenkuši Drujas miestu no visām pusēm. Pateicoties laimīgam gadījumam, poļi savu stāvokli bija laikā pamanījuši, bet neatrazdami vairs citu izeju (arī aktīva darbība pret tādu pārspēku vai būtu līdzējusi?) un negribēdami dzīvi krist pretinieka nagos, viņi metās pilnā eskadrona sastāvā iekšā Daugavas viļņos, līdz aizraujot arī mūsu patruļu. Tā kā šī Daugavas vieta priekš pārcelšanās bija ļoti neizdevīga sava lielā dziļuma un lēzeno krastu dēļ, tad daļa poļu jātnieku, nerasniedzot krastu, palika Daugavas dzelmē. Šeit mūžīgā dusā aizgāja arī mūsu patruļā ietilpstošie varonīgie Zemgales atsevišķā eskadrona instruktori: kapr. Eņģels un Blūmfelds. Daļa no poļu jātniekiem, kuŗi bij atraduši nelielu laivu (plostu tuvumā nebija), pārpildīdami to līdz neiespējamībai un zirgus turēdami pavadās, lēni airējās uz Daugavas otru krastu, bet nerasniedzami pat vidu, apgāzās. Tā kā kaŗavīri bija pilnā apbruņojumā, tad visiem neizdevās izglābties. Zaudējumi varbūt, būtu vēl daudz lielākī, ja vien Daugavas labā pusē

neatrstos mūsu kaŗavīri — no bruņoto auto daļas, kuŗi, laikā uztverdami stāvokli, ar savu smago loŗmetēju uguni sedza mūsu un poļu pārcelšanos pāŗ Daugavu.

Otrā dienā patruļa pēc sava uzdevuma veikšanas atgriezās savā eskadronā. Neskatoties uz to, ka tie savu uzdevumu bija veikuŗi līdz visaugstākai pilnībai, tomēr jātņieku sirdis saŗņaudzās, redzot patruļai sekojot divus, upuŗus nesoŗus zirģus. Tomēr kaŗavīri nenodevās ilgām sērām un devās jaunās cīņās.“

26. jūnijā Brigādes kaujas rajona pr-ks, kapt. Puriņš dod pavēli Jātņieku divīziona 2. eskadronam pārcelties uz Krustpili, bet Loŗmetēju eskadronam ar stābu apmesties rajonā: Vareŗ-Midzin.

I. Kurzemes atsev. eskadr. kara gaitu pāŗskats.

1920. g. janvārī „Lubānes brīvprātīģo eskadrons“ līdz ar labākiem jātņiekiem un instruktoriem tiek pievienots 1. Kurzemes atsev. eskadr., ieceļot virsl. Freija vietā par šī eskadrona komandieri kapt. Akermani. 1. Kurzemes div. atsev. eskadrona sastāvs ar pienākuŗo papildināģumu stipri uzlabojās un jau 1920. g. februāŗa mēneŗa sākumā var ņemt daļību Latģales atbrīvoŗanas cīņās. Kā ievērojamākās būtu minamas: Gāģiens marta mēneŗa sākumā no Antonopoles caur Dāģdu — Bukmuiŗu — Rosicu — Drisu. Marŗrutu, kuŗa ģaŗums skaitāms uz 120 klm, veica divās dienās; līdzi gāģa arī vezumi. Izlūku dienests lielinieku frontē: Drisa — Ustģe — Sarjanka. Poļu kreisā flanga apsardģība ģar Daugavas krastu no Drisas līdz Pridruiskai. Izlūkoŗana un sakaru uzturēŗana ar poļu kreiso flangu Budģonnija kavalerijas uzbrukuma laikā. Gāģiens atpakaļ no Drisas rajona uz Antinopoli 1920. g. jūnija mēneŗa beigās. Gāģiens no Antonopoles uz Maļinovku — Uŗvaldi, kur tiek vests izlūkoŗanas un apsardģības dienests ģar Daugavas krastu poļu kreisā flangā — no Krāslavas līdz Uŗvaldei. Gāģiens no Uŗvaldes uz Daugavpili 1920. g. jūlija mēnesī. Gāģiens no Daugavpils uz Skrundalīnu, Ezereni un Borni, izlūkoŗanai un robeģu apsardģībai. Gāģiens no Daugavpils rajona atpakaļ uz Antonopoli. Gāģiens no Antonopoles uz Krievijas robeģu — Poliŗģina, nest robeģas apsardģības dienestu 60 klm plaŗā frontē 1920. g. rudenī un 1921. g. pavasarī. 1921. g. aprīļa mēnesī Kurzemes div. atsev. eskadrons pāŗnāk no Krievijas robeģas uz Daugavpili.

Pāŗvietoŗanās uz Latģales fronti.

Atgriezīsimies vēl pie agrākās darbības. Kā jau augstāki tika minēts, tad 1. un 4. eskadroni bij padoti Kurzemes kaujas rajona p-kam, kuŗa rīcībā ir arī vairākas kāģņieku daļas. Turot fronti pret lieliniekiem, tiem vienā laikā nācās arī sekot vācieŗu darbībai Kurzemē. Sāģoties Bermonta uzbrukumam 1919. g. oktōbrī, 4. esk. (tagad saucas par Zemģ. div. atsev. esk.) līdz ar visām kaujas rajona p-ka rīcībā esoŗām daļām izģņem 3. Jelģavas kāģņieku pulka 1. un 4. batalģonus, un Kurzemes divīzijas atsev. eskadr., kuŗi tiek atstāti šī rajona apsargāŗšanai, tiek pāŗsviesti vairākās frontes vietās, darbībai pret bermontieŗiem. Lai izsargātu Rģģas frontē darboģoŗās daļas no frontes kreisā spārna apieŗanas, pēc uzdevuma saģemŗanas 15. novembrī pulkv.-ltn. Hasmaņa ģrupa dodas uz Bausku, bet Kurzemes div. atsev. eskadr. uz Œenbergu, dodot spiedienu bermontieŗu labajam spārnam, kā arī apdraudot tiem vajadzģģģos satīksmes ceļus. Bauska tika ieģņemta 17. novembrī. 1919. g. 18. novembrī 1. Kurzemes atsev. eskadr. sastāvs tiek skaitģģts pie 60 zobeniem. Pēc ziņām uz 1. janvāri 1920. g. Latvijas armijā skaitģģs 470 zobenu, t. i. jātņieku. Nepabeidģģot vēl ģalģģģi visas Kurzemes atbrīvoŗanu no bermontieŗiem, Kurzemes atsev. eskadr. virsleitnanta Akermana vadģģbā tiek pāŗsviests uz Latģales fronti, kur, pāŗejot 1920. g. 3. janvārī lejģpus Daugavpils līdz ar mūsu kāģģ. daļām un Landesvēru Daugavu, uzdots ieģģemt Daugavpili, pēc tam tāģģģk vest uzbrukumu Viŗki — Rēģeknes virģģenos. 6. janvārī kapt. Ēģģļa 2. batalģjons līdz ar Kurzemes atsev. eskadronu

saņem uzdevumu noņemt pretiniekam bateriju pie Makušu sādžas un Viļānos saņemt bruņoto auto. 6. janvārī ap plkst. 5,00 iziet no Ļodoniem uz Makušiem, kurus apejot ieņem un kā kara laupījumu saņem 1 lielgabalu, 1 ložmetēju un vēl daudzas citas trofējas. 10. janvārī sākās Korsovas ieņemšanas operācija. Šeit dalību ņem arī Latgales divīzijas atsevišķā eskadrona viens vads.

Atsevišķo eskadronu jātnieku grupa atpūtas brīdī 1919. g.

Korsovas ieņemšana.

To ģen. Radziņš raksturo sekoši:

„1920. g. janvāra pirmā pusē partizānu pulkam piedotais Liepājas pulka 3. bataljons veda uzbrukumu rajonā starp Partizānu pulka labo flangu un centru. Ar nīknām kaujām bij ieņemta Plinova un Bjēlinas sādžas. Partizānu pulka 1. bataljons iesāka rīta krēslā uzbrukumu un pārrāva ienaidnieka fronti Korsovas virzienā. Pēc ienaidnieka pirmā pārsteiguma bataljons ar eskadronu un izlūku komandu bij ļoti strauji virzījušies uz priekšu, neļaujot ienaidniekam sakārtoties. Turpinot uzbrukumu, bataljons līdz vakaram sasniedza Ruskaļevas sādžu, tas ir, ielauzās ienaidnieka rajonā, taisnā līnijā rēķinot, ap 15 verstes dziļumā. Vakarā šis bataljons bij ieņēmis Ruskaļevu — Salnovu — Kosakolnu — Jersovu, saņēmis dažus gūstekņus un ieročus.

10. janvārī no rīta Partizānu pulka 1. bataljons bij iesācis ienaidnieka vajāšanu un ar strauju uzbrukumu bija ieņēmis Korsovas staciju, kur tā rokās krita bagāts kara materiāls: 4 lokomotīves, 110 vagonu, cisterna ar petroleju, ieroči un daži citi materiāli. Jātnieki bij mēģinājuši ieņemt arī miestīņu, bet tas neizdevās.“

Par uzbrukumu Korsovas miestam kapteinis Stiebris pastāsta sekošo: 10. janvārī, reizē ar 1. bataljona uzbrukumu Korsovas stacijai, Partizānu pulka leitnantam Lācim ar 12 eskadrona jātniekiem un 24 Latgales atsevišķā eskadrona jātniekiem bija uzdots ieņemt Korsovas miestu. Pa labi gāja leitnanta Kanna 9. rota. Uzbrukums tika vests pa atsevišķiem atbalsta punktiem un to iesāka minētās dienas pēcpusdienā, ap plkst. 2. Jātnieki pirms sava uzdevuma pildīšanas novēroja virzāmius pa Pleskavas — Varšavas lielceļu pretinieka vezumniekus. Tas jātniekus saistīja. Tie nokājniekojās un zirgus atstāja tuvējā mežā. Savai apsardzībai pie Korsovas kapiem jātnieki atstāja patšauteni, izklaidējās ķēdē un devās pāri Daugavpils — Jaunlatgales dzelzceļa līnijai, virzienā uz Vecorsovas miestu. Pie Korsovas upītes jātnieki tika saņemti ar šauteņu uguni no priekšā atrodošajiem kapiem, bet no Korsovas baznīcas torņa ar ložmetēju uguni. Jātnieku ķēde bij spiesta palikt uz vietas un aizstāvēties. Pretinieks drīzi pārnāca pretuzbrukumā. Jātnieki pārliecinājās, ka šie darīšana ar stipriem pretinieka spēkiem (vēlāk noskaidrojās, ka šie bij atradušies 2 lielnieku kājnieku pulki). Jātnieki atšaudoties sāka atkāpties savā izejas punktā. Pie Daugavpils —

Jaunlatgales dzelzceļlīnijas pārbrauktuves lielinieki bija paspējuši izskriet uz priekšu un atkāpjošos jātniekus sagaidīja ar spēcīgu šauteņu uguni. Šeit krīt kā pirmais leitn.Hermans, aiz tā kaprālis Krūmiņš un vēl trīs jātnieki. Ievainoti tiek dižkareivis Rozentāls un kareivis Lācis.

Nākošā dienā Partizānu pulka bataljons virsleitnanta Vīndedža vadībā no Korsovas stacijas dodas slēgtā kolonnā no jauna uz Korsovas miestu. Netālu no Korsovas miesta noskaidrojās, ka pretinieks, nomanīdams, ka latvieši grupē lielākus spēkus, Korsovas miestu bija atstājis jau iepriekš. Korsovas miestu ieņem bez šāviena.

Kaujas darbība Stiglovas — Loči — Posņicovas rajonos.

21. janvārī Liepājas kājnieku pulks saņem divīzijas k-ŗa pavēli pāriet Rēzeknes — Pleskavas dzelzceļu un ieņemt Stiglovu — Brengi — Koziberski. Kurzemes atsev. eskadr. saņem uzdevumu iziet plkst. 7. Operācijas sākumā eskadronam jābūt pretinieka aizmugurē — ejot caur Stiglova — Marsenka — Stalpeni — Loči. Tur jāieņem ceļi pie B.-Medišova, aizejot pretinieka spēkiem aizmugurē, un jāatgriež tiem atkāpšanās. Pārējie iziet tikai plkst. 8. Uzdevumu veic spīdoši. Plkst. 14 eskadronam ar 8. rotu un 1 lielgabalu uzdod virzīties uz Bērzigali (ienaidniekam no aizmugures). Pretinieks pēc sīvas cīņas atstāj vairākus desmitus kritušu un ievainotu, 130 gūstekņu līdz ar komisāru un 3 ložmetējiem, lauku ķēķus un daudz citu trofēju. 23. janvārī izlūki noskaidro, ka 5 klm apkārtnē pretinieka spēku nav. Nākošā dienā, t. i. 24. janvārī, no agra rīta Kurzemes atsevišķais eskadrons virsleitn. Akermaņa vadībā izlaužas cauri pretinieka fronteī un dodas virzienā uz Ludzi. Pie Posņicovas sādžas (ap 7 klm. no Ludzas) eskadrons uzduras uz lielinieku ķaŗa komisāru, ķuŗu pavada 10 vīru apsardze. Negribēdami uz mūsu jātnieku pieprasījuma padoties, tie uzsāk ķauju. Komisārs ķaujā krīt, bet apsargi tiek saņemti gūstā. Pēc tam eskadrons bez ķādiem lielāķiem ķķēršķļiem plkst. 10,30 ieņem Ludzi. Uz pilsētas valdes nama, ķuŗu ieņem „Revkoms“, uzsprauķ Latvijas nacionālo ķarogu. Jātnieķus pilsētas valde un iedzīvotāķi saņem ar mūziku un sālsmaizi. Drīz vien eskadrons no vairāķām pusēm tiek ielenķts no lielinieķu rezerves spēķiem un ir spiests atgriezties savā izejās punktā.

Uredņiki — Paradņikova — Perekņas sādķu rajonā.

1920. g. 26. janvārī plkst. 2,30 no rīta, kad 1. Liepājas ķajņ. pulks saņem uzdevumu ieņemt līniju Skredeli — Aleksandrova (labā spārnā) un Dubrovna — Bielousi — Mišķina (ķreisā spārnā), Kurzemes atsev. eskadrona leitnants Apsīts saņem uzdevumu ar eskadrona loķmetēķu vadu ķau pirms uzbrukuma sāķšanās iziet pretinieķa aizmugurē, saķķot pāņiku. Jātnieķi iebrūķ Uredņiki

sādžā un saņem 40 gūstekņus. Tālāk jātnieki padzen pretinieku no Sairovas — Pigorova — Paradnikova un Perekņas sādžām, kur saņem vēl 1 smago ložmetēju, lauku ķēķi, vairākus telefonu aparātus, artilērijas divīziona komisāru līdz ar novērotāju. Tad leitnants Apsīts līdz ar visu kara laupījumu pievienojas uzbrukumam vedošām kājnieku daļām. Pēc tam Kurzemes atsev. eskadronam tiek uzdots izlabot tiltu pār Zilupi līdz 1. maijam plkst. 6, lai pār to pārvestu lielgabalus, kuņģus uz šo laiku paredzēja atņemt pretiniekam Vopuļu sādžā. Tuvumā nebija vajadzīgā materiāla. Darbus kavēja arī pretinieka bruņotais vilciens. Lielgabalus pretiniekam atņemt gan izdodas, bet, sasniedzot tiltu, tie tiek sabojāti.

Stāvoklis pēc miera līguma parakstīšanas.

1920. g. 11. augustā plkst. 12,45 tiek parakstīts miera līgums starp Latviju un Padomju Krieviju. Tā kā arī pēc miera noslēgšanas bij sagaidāma komunistu cenšanās graut mūsu armijas morāliskos spēkus, tiek sagatavota robežlīnijas nostiprināšana. Šim nolūkam saņem sekošu pavēli:

Izvilkums.
Pilnīgi slepeni.
Operatīvā pavēle Nr. 014.
Vidzemes divīzijai.

Korsovkā, 23. aug. 1920. g. Karte: 1:126,000.

2. Mūsu spēki līdz miera līguma ratificēšanai paliek savās līdzšinējās pozīcijās un turpina novērot ienaidnieku.

3. Lai izvestu valsts aizsardzības un robežlīnijas nostiprināšanas darbus, pavēlu:

b) kreisais kaujas rajons: pulkv.-leitn. Bajārs: 4. Valmieras kājnieku pulks, **2. Atsevišķais eskadrons**, 1. divīziona 1. baterija, 2. divīziona 2 baterijas, 2. vads no Inženieru rotas.

Atstājot divus bataljonus un noliekot arī **2. Atsevišķo eskadronu pozīcijās**, vienu bataljonu atvilkt pulka rezervē un novietot Bulātovka — Stolbova — Kuzņecova rajonā, dēļ robežlīnijas nocietināšanas.

Vidzemes divīzijas komandiera v. i.
pulkvedis **Apinis**.
Stāba priekšnieks, pulkv.-leitn. **Spandegs**.

Lai dotu iespēju lielākam skaitam vienību nodarboties ar apmācībām, 17. septembrī pulka komandieris atvilka rezervē 3. bataljonu, nomainot viņu ar 2. Atsevišķo eskadronu un pulka

mīnmetēju un ložmetēju rotu. Nomainītu izdarīja šādi: 2. Atsevišķā eskadrona iecirkni (Orechovka, Čūrova un Klučki) pagarināja caur Mekšinu un Labājevu līdz Golubovkai ieskaitot.

1920. g. 26. nov. plkst. 10 Atsevišķā eskadrona komandieris saņēma kāda sarkanās armijas bataljona komandiera rakstu, kurā tas jautāja, vai sarkanās armijas var iet caur Labājevu un ieņemt Krievijas valsts robežu.

26. septembra pēcpusdienā, saskaņā ar dotām instrukcijām, 2. Atsevišķā eskadrona komandieris pulkv.-leitn. Freimanis aizbrauca pie sarkano bataljona komandiera Pikovas sādžā. Te bija sakopots 1. bataljons. Sarkano bataljona komandieris paskaidroja, ka uz ziemeļiem no Pikovas pret Valmieras pulku nostājušies vēl 2 bataljoni, kuŗiem, tāpat kā viņam, pavēlēts ieņemt valsts robežu saskaņā ar miera līgumu, bet izvairīties no sadursmēm ar Latvijas kaŗaspēku. Pulkv.-leitn. Freimanis paskaidroja sarkano bataljona komandierim, ka viņam vēl nav dota pavēle atstāt līdzšinējo līniju un ka bez tādas pavēles viņš nevar atiet, kādēļ lūdz sarkanos uz priekšu nenākt, jo pretējā gadījumā būs spiests lietot ieročus. Ievērojot šos paskaidrojumus, sarkano bataljonu komandieris deva rīkojumu savām vienībām palikt uz vietas un pieprasīja no savas priekšniecības tālākus norādījumus.

10. oktobrī 2. Vidzemes atsevišķais eskadrons tiek nomainīts no Valmieras pulka mīnmetēju rotas. Pēc apmaiņas eskadrons pārcēlās uz Korsavku — Malnavas muižu, kur stājās Vidzemes divīzijas komandiera rīcībā.

Drīz pēc kaujas darbības izbeigšanas un pamiera noslēgšanas, — 25. augustā (1920. g.) uz robežu tiek pārvietots arī 1. Kurzemes atsevišķais eskadrons. Tas novietojās Griškovas muižā — ap 6 klm no Rēzeknes. Arī pārējie eskadroni bija novietoti gar robežu.

11. Atceres cienīgi notikumi.

Starp daudziem citiem jātnieku dzīves notikumiem, dokumentos un nostāstos uzglabājušies sekoši atceres cienīgi atgadījumi:

Niedras ministru arestēšana.

Galvenā stāba archīvā atrodas dokuments, kur attēlota Niedras kabineta ministru arestēšana no 3. eskadrona jātniekiem un kuŗa burtiskais saturs ir šāds:

„Eskadrons no 3.—20. jūnijam nes Rīgas Jūrmalas Garnizona dienestu un stāv Majoros. Eskadrona komandieris rotmistrs Godkalns ieņem garnizona priekšnieka vietu. 20. jūnijā garnizona priekšnieks pavēl Slokas Brīvprātīgo rotas komandierim nomainīt no eskadrona izliekamos karaulus un postus un no 21. jūnija sākās eskadrona kārtīgas mācības. 26. jūnijā plkst. 1,30 Garnizona priekšniekam tiek ziņots, ka telefona satiksme starp Majoriem un Sloku pārtraukta un, domājams, ka tas izdarīts no vāciešiem, kuŗiem bij nolūks pārņemt Jūrmalas Komandantūru savās rokās, bet kas tika kavēts no Garnizona. Satiksmes atjaunošanai tiek sūtīts uz Sloku virsnieks ar diviem jātniekiem. Virsniekam tiek dotas līdzī direktīvas Slokas Rotas Komandierim sadursmes gadījumā ar vāciešiem. Pl. 4,30 tiek ziņots Garnizona priekšniekam, ka upes kontroles patruļa apturējusi kuģīti, kas tikai pēc dažiem šāvieniem pienācis malā. Garnizona priekšnieks aplūko kuģīti un atrod, ka uz viņa atrodas Niedras Ministru kabinets, atlaiž viņu aiz taktiskiem iemesliem un dod rīkojumu kuģīti apturēt Slokā un zem konvoja sūtīt atpakaļ uz Majoriem. Pa šo laiku Garnizona priekšnieks ziņo uz Brigādi par notikušo un prasa atļauju ministrus pārsūtīt laivās pār jūru, uz kuŗu dabon atbildi, kuŗa neaizliedz paša iniciatīvu. Kugītis tiek atgriezts Majoros pl. 12,30 un no viņa pasažieriem tiek apcietināti: Dr. Vankins, Kupčs, Borkovskis, Ansbergs, Šmits un

virsliecinātie Kundziņš ar Zanderu. Apvietotie tiek zem virsnieka karaula ievietoti vienā vasarnīcā, bet pārējie kuģa pasažieri pārsēdināti uz citu kuģi.

Kad viss ir sagatavots priekš ministru pārvešanas pār jūru, tiek saņemts no pulkveža Baloža attiecīgs priekšraksts un par konvoiru priekšnieku tiek nozīmēts virsnieks kornets Puksis.

Pl. 22 Garnizona priekšnieks paziņo arestētiem par viņu likteni un konvoiru priekšnieks pieņem arestētos savā rīcībā, pie kam arestētie paziņo, ka pie viņiem atrodas valsts īpašums — vairāki tūkstoši naudas un kabineta aktis, ko viņi līdz tam bij slēpuši. Valsts īpašumi tiek reģistrēti un atņemti, bet tas arī atņem 1^{1/2} stundas laika, caur ko iznāk gar Bolderāju un Daugavgrīvas cietoksni braukt gaŗām ar dienas gaismu. Neskatoties uz to, ministri tiek konvojēti līdz laivām, bet tad uz jūras apvāršņa parādās kuģis, no kuŗa izturēšanās var manīt, ka viņš kaut ko gaida. Garnizona priekšnieks aiz šā iemesla spiests atcelt savas pavēles izpildīšanu līdz nākošai naktij.

27. jūnijā tiek komandēts virsnieks Kraulis uz Rīgu informācijas nolūkā, kuŗš saņem no pulkveža Baloža uz ieinteresēto jautājumu sekošu atbildi: Stāvoklis ir sagaidāms labvēlīgs; ja jūsu starpā atrodas Susaņins, tad tas zinās ko darīt ar arestētiem.“ Uz to tika atbildēts, ka III. eskadronā ir simts Susaņinu.

Ar šiem vārdiem minētais virsnieks griezās atpakaļ, bet mājās apstākļi ir kļuvuši citādi, nekā varētu no pulkveža sacītos vārdus izvest dzīvē. Stāvoklis pārgrozījies šādi: pl. 10,00 pienāk pie Majoriem Aa-Flotilijas kuģi „Kondors“ un „Sekunda“, bruņoti ar ložmetējiem un ātršāvējiem lielgabaliem. Flotilijas komandieris paziņo Garnizona priekšniekam, ka viņš ieradies informācijas nolūkā un lūdz, lai viņš tuvāki paskaidro par ministru likteni. Kad viņš dabon zināt, ka ministri atrodas Majoros, tad pieprasa pēc viņu izdošanas, uz ko Garnizona priekšnieks katēgoriski atteic ar „ne“ un paskaidro, ka ministri arestēti uz pulkveža Baloža pavēli un var tikt atsvabināti nevis uz Dzelzs Divīzijas komandiera pavēli, kā to liek priekšā flotilijas komandieris, bet gan tikai uz Pulkveža Baloža pavēli.

Flotilijas komandieris ziņo par sarunām pa radio - telegrafu uz Rīgu un solās pēc šīs pavēles saņemšanas ziņot par to Garnizona Priekšniekam. Pa visu sarunas laiku Garnizona priekšnieks paģēr flotilijas komandierim, lai viņa ļaudis nenokāptu no kuģa. Pēc kuģu pienākšanas tiek izsaukta Slokas rota uz Dubultiem, kur pēdējā ieņem pozīcijas.

Eskadrons atrodas kaujas gatavībā Majoros un ieņem postus gar Lielupes malu no Majoriem līdz Buļļiem. Garnizona priekšnieks rakstiski garantē flotilijas komandierim par arestēto dzīvības neaizskaramību līdz tam laikam, kamēr vācu kaŗaspēks neuzstāsies aktīvi, par ko flotilijas komandieris apsolās aktīvas darbības uzsākšanai par zīmi atbraukt ar kuģiem no Majoriem 2 verstis pa Lielupi uz leju. Pl. 18,30 tiek saņemta pulkveža Baloža pavēle, nodota no kapitāna Bolšteina, ka arestētie jāatsvabina, kas arī tiek izdarīts. Vedot arestētos uz steķiem, tiek saņemts pavēles atsaukums ar norādījumu, ka arestētie nav atsvabinājami līdz komisijas izbraukšanai, pēc kam arestētie tiek ievietoti vecā vietā. Pl. 23 atbauc uz Majoriem komisija, sastāvoša no Latvijas un arī Sabiedroto pilnvarota priekšstāvja kopveža Silenieka, no Oberstāba priekšstāvja leitnanta von Knierema un viena Dzelzs Divīzijas virsnieka. Komisija tiek ievietota Garnizona virsnieku klubā, kur arī tiek izsaukti arestētie.

Pulkvedis Silenieks, uzsākdams sarunas, paskaidro Niedras ministriem, ka abas naidīgās puses, t. i. vāciešu un latviešu kaŗaspēki un viņu pavēlniecība ir principā vienojušās, ka tālāka asiņu izliešana ir šinī brīdī, kur abu tautu labākie spēki vajadzīgi kopēja ienaidnieka apkaŗošanai, nepielaižama un nāvīga priekš abām tautām. Personīgi oficiāli paziņo, ka Sabiedrotie, no kuŗiem atkarājās mūsu, t. i. Latvijas liktenis, ir stājušies pie jaunas pagaidu valdības sastādīšanas un neoficiāli ziņo, ka jaunā valdība ar ministru prezidentu Uimani jau sākusi savu darbību. Tātad viņiem, arestētiem Niedras ministriem, ir jāatzīst tas, ka viņi ir tikai tie daži, kas izsauc vietējās asins straumes, ka viņi ir vienīgi tikai Niedras ministri un ka viņiem jāsaprot, ka viņu loma

ir izspēlēta un jāparakstās, ka viņi vairs neuzdosies par ministriem un šinī svarīgā momentā politikā neieņemsies un brauks katrs uz savu uzrādīto mājas vietu, bet viņu adjutanti Kundziņš un Zanders katrs uz savu pienācīgo dienesta vietu. Sarunas velkas divas stundas un pulksten 1,00 28. jūnijā ministri paraksta savu atsacīšanos no piesavinātiem portfeļiem, uzrāda savas dzīves vietas un kā privātas personas nobrauc katrs uz uzrādīto vietu.

Lielupes flotilija līdz ar komisiju nobrauc uz Rīgu. Pa ministru arestēšanas laiku tiek pastiprināti posti gar upes malu.

2. jūlijā sākās vāciešu atkāpšanās. Garnizona priekšnieks uzdod postiem neviena vācu apbruņota zaldāta neieļaut jūrmalā. Tanī pašā dienā tiek izsūtīts viens virsnieks satiksmes nodibināšanai ar igauņu eskadru, kuŗa stāv jūrā un apšauda Bolderājas un Daugavgrīvas cietoksni, kā arī informēt igauņus par minētiem notikumiem. Satiksme tiek nodibināta un no igauņu eskadras admirāļa Pitkas tiek saņemts kā dāvājums eskadronam mašīnflinte un kā palīga spēks atņemtais no vāciešiem Lielupes flotiles kuģis „Sekunda“ ar vienu 3^{1/2} collīgo lielgabalu un vienu smago vācu ložmetēju, kuŗš apstājās jūrā pie Majoriem un pāriet Garnizona Priekšnieka rīcībā.

Eskadrons, aizsargājot mierīgo iedzīvotāju intereses un segdams varbūtēja igauņu desanta izcelšanas vietu, ir gatavs pieņemt kauju ar vāciešiem. Priekštiltu patruļas vairākkārt tiek apšaudītas no vācu izlūkiem.

5. jūlijā Garnizona priekšnieks dabon pavēli laist pa jūrmalu vāciešiem atkāpties un tanī pašā dienā pl. 7,00 saņem pavēli ar eskadronu doties uz Rīgu un uzņemt Jelgavas priekšpilsētas apsargāšanu. Norādītā vietā eskadrons ierodas pl. 3,00 6. jūlijā un uzņem no Rīgas pilsētas komandanta uzrādīta uzdevuma izpildīšanu.

Eskadrona uzdevums uzturēt kārtību Rīgas Jelgavas priekšpilsētā, atbruņot vāciešus, kuŗi tur atrodas bez vajadzīgās pulkveža Baloža atļaujas un izdarīt izlūkošanu pret vāciešiem, kas arī tiek uz visstingrāko izpildīts un par ko ir dabūta no pulkveža Baloža atzinība.

8. jūlijā eskadrons piedalās svinīgajā Pagaidu Valdības un ģenerāļa Gofa sagaidīšanā un abos gadījumos saņem uzslavu un pateicību kā no pulkveža Baloža, tā arī no Ministru Prezidenta Ulmaņa un ģenerāļa Gofa. 9. VII. 19. g. III. eskadrona komandieris, Rotmistrs Godkalns.“

Kā jātnieki sāka valkāt sarkanas bikses.

Jātnieku atmiņās uzglabājusies šāda jautra epizode:

Pēc Latgales atbrīvošanas pirmais ministru prezidents Kārlis Ulmanis apbraukāja Latgali, iepazīdamies ar turienes apstākļiem. Lai gan ienaidnieks no Latgales bija padzīts, tomēr vēl valdīja nedrošība: lai demoralizētu iedzīvotājus un saindētu atsevišķi stāvošas kaŗaspēka vienības, lielinieki sūtīja pāri fronteī komunistu - teroristu bandas. Tāpēc ministru prezidents savos braucienos ņēma līdzī kā apsardzi Atsevišķo eskadronu jātņiekus; apsardze vienā laika izpildīja arī eskorta pienākumus. Par vienu no šiem braucieniem ir uzglabājies nostāsts, kā jātņieki nākuši pie domām — ievest sev sarkanas bikses. 1920. g. februārī ministru prezidents Ulmanis atbrauca Viļānos. Viļānu stacijā bija nolikta goda sardze: 8. Daugavpils kājn. pulka viena rota un 3. Latg. div. atsev. eskadrona 1. vads korneta Stiebra vadībā. Pēc sasveicināšanās ar goda sardzi min. prez. Ulmanis izteica vēlēšanos uzņemties kopā ar nostādīto jātņieku vadu jeb, kā pats to nosauca, ar „frontīti“. Pēc uzņemšanās Ulmanis apskatīja jātņiekus un zirgus un teica: „Braši ir jātņieki, bet ja tiem būtu sarkanas bikses, izskatītos vēl brāšāki.“ Tas jātņiekus iepriecināja. Ministru prezidenta jautro teicienu tie bij sapratuši kā formas grozīšanas faktoru. 3. Atsev. Latg. eskadr. kar. Ērglis, kuŗš pēc amata bija krāsotājs, apņēmas jātņieku gaišpelēkās bikses līdz vakaram nokrāsot sarkanas. Uz ātru roku sadabūja katlu, krāsas un citus vajadzīgos piederumus. Vakarā min. prez. Ulmanis

bija jāeskortē uz Vecgulbeni. Eskortā tika nozīmēts tas pats vads, un jātnieki, visi kā viens, jau bij tērpušies sarkanās biksēs.

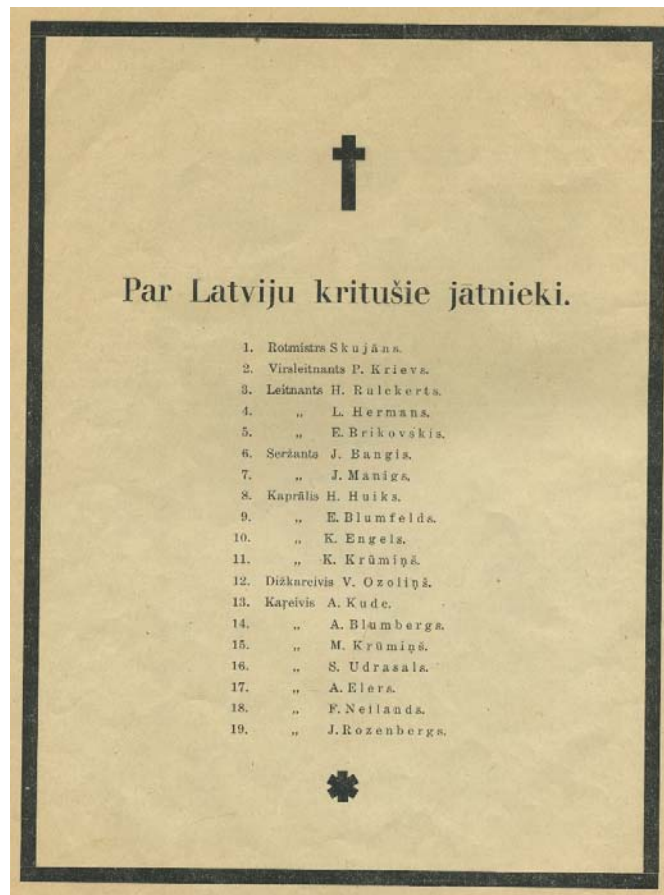
12. Pāreja miera stāvoklī un eskadronu koncentrēšana Daugavpilī.

Iestājoties miera laikam, robežas apsardzībai vairs nevajadzēja tik daudz kaņaspēka. Tādēļ pēc miera noslēgšanas to pakāpeniski sāk noņemt no bijušās frontes. Tā 21. septembrī 1. Kurzemes atsevišķais eskadrons līdz ar 1. Liepājas kājnieku pulka pārvietošanu tiek ielādēts un pārvests uz Liepāju.

Pārējie atsevišķie eskadroni pirms to koncentrēšanas bija novietoti sekoši: 3. Latgales atsevišķais eskadrons — Maltā — Prezmas muižā; 4. Zemgales atsevišķais eskadrons — Daugavpils cietoksnī; Latgales partizānu pulka eskadrons — Jaunlatgalē (Pitālovā); 13. Tukuma pulka eskadrons — Ludzā.

Pēc Latvijas atbrīvošanas 1921. g. 12. martā, pamatojoties uz Armijas virspavēlnieka stāba Organizācijas daļas pr-ka rakstu no 5. marta 1921. g. Nr. 50, Kurzemes, Vidzemes, Latgales un Zemgales divīziju atsevišķie eskadroni, kā arī 13. Tukuma kājn. pulka un Latgales partizānu pulka eskadroni tiek savesti kopā Daugavpilī, kur no tiem tiek saformēts pulks, tādi liekot pamatu mūsu tagadējam J ā t n i e k u p u l k a m. Par pulka k-ri tiek iecelts pulkv.-leitn. S k u j i ņ š.

Saskaņā ar Ministru kabineta 1921. g. 28. februāra lēmumu 1921. g. 1. aprīlī likvidēja Armijas virspavēlnieka amatu un armija pārgāja miera laika stāvoklī.

II. d a ļ a.

Jātnieku pulks

Miera laika gaitas.

Tagadējais kara ministrs A. Ozols.

Generālis Penikis
Armijas komandiers.

Jātnieku pulka virsnieki.

Tagadējais Jātnieku pulka komandiers, pulkvedis Ceplits.
Komandē pulku no 1923. gada.

Zemgales div. k-rs, Jātņieku pulka bijušie un tagadējais komandiers, pulka vienību un daļu priekšnieki un ainas no pulka dzīves.

Jātnieku pulks.

B. Pulka izveidošana un miera laika gaitas.

13. Pulka formēšana.

1921. g. pavasarī, sabraucot Daugavpilī, izsvaidītiem pa dažādām vietām atsevišķiem eskadroniem, sākās to pārkārtošana miera laika prasībām un Jātnieku pulka formēšana. Par jātnieku mītni tiek ierādītas bij. Viļņas kara apgabala noliktavas — saucamā Intendantūras pilsētiņa. Par formējamā Jātnieku pulka k-ri tiek nozīmēts plkv.-ltņ. Skujiņš. Pirmo savu pavēli atdod 1921. g. 12. martā, kuŗa skan sekoši:

Izvilkums.

**Pavēle
Jātnieku pulkam.
Nr. 1.**

12. martā 1921. g. Daugavpilī.

Administratīvā daļa.

§ 1.

Ar Armijas Virspavēlnieka pavēli esmu iecelts par Jātnieku Pulka Komandieri un šodien stājos pie pulka formēšanas no Divīziju sastāvā ietilpstošiem atsevišķiem eskadroniem, no Latgales Partizānu Pulka Eskadrona un 13. Tukuma kājnieku Pulka Eskadrona.

P a m a t s: Armijas Virspavēlnieka stāba organizācijas daļas Priekšnieka priekšraksts no 5. marta 1921. gada, Nr. 50. —

§ 2.

Visiem § 1. minētiem Eskadrona komandieriem līdz 20. martam š. g. iesūtīt sīkas un pārbaudītas ziņas par virsnieku, kareivju, zirgu un ieroču sastāvu, Pulka stābā Daugavpilī. —

§ 3.

1. Kurzemes, 2. Vidzemes, 3. Latgales, 4. Zemgales Atsevišķiem Eskadroniem likvidēties kā tādiem, nododot pēc piederības visus norēķinus ne vēlāk par 1. aprīli š. g.

§ 4.

Par Pulka Komandiera palīgu iecēļu 5. Zemgales Eskadrona Komandieri, Pulkvedi-Leitnantu **A r t u m – H a r t m a n i.** —

§ 5.

Par Pulka Saimniecības daļas Priekšnieku iecēļu 2. Eskadrona Komandieri Pulkvedi-Leitnantu **F r e i m a n i,** kuŗam nekavējoši stāties pie saimniecības daļas formēšanas. —

§ 6.

Par Pulka Adjutantu iecēļu 3. Atsevišķā Latgales Eskadrona Virsleitnantu **Š v ā n b e r g u.** —

**Pavēle
Jātnieku pulkam.
Nr. 2**

13. martā 1921. g. Daugavpilī.

§ 2.

Pulka sastāvā ietilpstošiem eskadroniem pārcelties uz Daugavpili sekošā kārtībā: 1. Kurzemes Atsevišķam Eskadronam ierasties Daugavpilī 20. martā š. g., Latgales Partizānu un 13. Tukuma pulku eskadroniem ierasties Daugavpilī 21. martā š. g., 2. Atsevišķam eskadronam ierasties Daugavpilī 22. martā š. g., 3. Atsevišķam Eskadronam ierasties Daugavpilī 23. martā š. g. —

Pulka komandieris: pulkv.-leitn. **Skujiņš**.

Pie darba stājās visi. Plkv.-ltn. Skujiņa vadībā formēšanas darbs rit strauji uz priekšu. Un nepaiet ilgs laiks, ka no bij. mantu noliktavām rēgojās pretī, cik nu toreizējie apstākļi atļāva, saamērā mājīga jātnieku un zirgu mītne. Tā nogrimušiem darbā, nemanot bij pienākuši Augšāmcelšanās svētki. Jauns aprīļa rīts. Šodien jātnieku mītnē valda kaut kas neparasts: vienības viena pēc otras dodas uz Viļņas ielu, kur viena pēc otras stājas tām norādītās rindās. Tur redzamas dažnedažādas krāsas (Toreiz eskadrons valkāja katrs savādāku krāsas tērpu). No jātnieku sejām lasāma pacilātība, svētsvinība. Plkv.-leitn. Skujiņš griežas pie Jātniekiem ar apsveikumu Augšāmcelšanās svētkos, norādot uz šo svētku lielo nozīmi cilvēces vēsturē un uzsver, ka reizē ar šiem svētkiem jātnieki uzsāk grūtu, bet apvienotu darbu. Novēlot tiem laimes, spēku, izturību grūtajā darbā, izsaka savu pārlicību, ka bijušās mazās jātnieku vienības paliks par stipru, viengabalainu vienību — Jātnieku pulku. Tiešām šie vārdi klausītājos bija atstājuši jo dziļu iespaidu: tie kļuva par nedalāmu jātnieku vienību Neatkarīgajā Latvijā.

Vēlāk, sapulcējoties eskadronu komandieriem, tiek izvilktas lozes; pēc izvilktās lozes numura dabon katrs eskadrons jaunu apzīmējumu. Tā: 1. Kurzemes div. eskadrons tiek nosaukts par 1. esk.; tā komandieris paliek kapt. Akermans; 2. Vidz. div. atsevišķais eskadrons tiek nosaukts par 3. eskadronu; par eskadrona komandieri ieceļ kapt. Vitchofu; 3. Latgales divīz. atsevišķais eskadrons par 2. eskadronu; par eskadrona komandieri ieceļ kapt. Taubi; 4. Zemgales divīz. atsevišķais eskadrons — par 4. eskadronu; par eskadrona komandieri ieceļ virsleitn. Puksi. 13. Tukuma pulka eskadrons apvienots ar Latgales partizānu pulka eskadronu, tiek nosaukts par 5. eskadronu; par eskadrona komandieri ieceļ pulkv.-leitn. Otto Zeltiņu (Goldfeldu). Par jātnieku pulka komandiera palīgu ieceļ pulkv.-leitn. Artum-Hartmani; par saimniecības priekšnieku — pulkv.-leitn. Freimani; par pulka adjutantu — virsleitn. Švānbergu.

14. Pulka izveidošana.

1921. g. 22. jūlijā pulkv.-leitn. Skujiņa vietā par Jātnieku pulka komandieri nāk pulkv. Kārkliņš. Pulkvedis Kārkliņš, pieņemot pulku un, kad tas jau cik necik noorganizējies, sāk piegriezties stingram kaņavīru miera laika apmācības un audzināšanas darbam. Neskatoties uz visu to, sākumā, ņemot vērā tā laika nepilnīgo saimniecisko apgādi, apmācības un audzināšana vēl nesasniedza redzamu augstumu. Lielus traucējumus apmācības un audzināšanas darbā ienes nelabvēlīgie pulka novietošanas apstākļi. Tā saucamā „Jaunbūve“, kurā pulks tiek novietots, sastādās vai vienīgi no būdeļu rajona, kuŗu apdzīvo visdažādākās tautības un ticības, no kuŗiem vairums tumšu elementu. Nereti pulka kaņavīri no šiem elementiem tiek ievilināti savos dzīvokļos, izmantojot gan tirdznieciskos, gan arī citos tumšos nolūkos. Lai ar šo cīnītos un pulka kaņavīrus izsargātu no elementu ļauniem nolūkiem, pulkā tiek ierīkots kaņavīru veikals, kā arī nodibina kultūrālus pulciņus. Šā laika stāvokli spilgti raksturo pulkv. Kārkliņa pavēle pulkam:

(Izvilks no 1923. g. 13. janv. vad. pav. Nr. 139 jātnieku pulkam.)

Esmu nācis pie slēdziena, kā, neskatoties uz lielo vairumu darbu un apmācību, kareivjiem paliek tomēr vēl brīvs laiks un ja vienību priekšnieki negādā par šī laika lietderīgu izmantošanu, tad kareivji pavada laiku ārpus pulka, pie kam nāk sakaros ar ļauniem un noziedzīgiem cilvēkiem, kuŗi maitā kareivju morāliskās īpašības. Bez tam laika pavadīšana ārpus pulka bieži saistās ar uzdzīvošanu un dzeršanu, kas maksā naudu, bieži gadās, ka naudas iegūšanas nolūkā priekš uzdzīves tiek nodzīvoti ietērpa priekšmeti un pat piesavinātas valsts mantas, kādi darījumi savukārt noved vainīgos uz apsūdzētā sola, nemaz nerunājot par tiem daudzkārtīgajiem gadījumiem, kad tiek izdarītas patvarīgas prombūtnes, kad piedzērušā stāvoklī tiek celts troksnis un kad iznāk darīšanas un pat sadursmes ar komandanta patruļām, kas savukārt atkal ved vainīgos zem soda. Tādā kārtā pulkā tiek vairota noziedzība un mazināts pulka spēks. Esmu jau aizrādījis, kā par galvenām saitēm, kuŗas apvieno un uztur kopā kaŗaspēka vienības, ir kareiviskā disciplīna un kareiviskais gars, kuŗi savukārt pamatojas uz pareizu militāru audzināšanu. Tātad, ja pēdējā būs apgarota ar tēvijas mīlestību un vispāri būs pareiza un noteikta, tad arī attiecīgās kaŗaspēka daļās būs stiprs un spirts gars, tās būs droši uzticīgas tēvijai un bez kādas šķobīšanās izturēs jebkuŗu vētru jeb satricinājumu: turpretīm, ja audzināšana būs vāja vai nepareiza, tad kareiviskā disciplīna un kareiviskais gars var sabrukt zem mazākā satricinājuma iespaيدا. Ceru, ka to būs sev noskaidrojuši visi vienību komandieŗi un visi virsnieki. Dabīgām sekām no lietas apstākļu izprašanas vajadzētu būt sevišķi nopietnas vērtības piegriešana padoto kareivju audzināšanai, bet patiesībā tas tā nav; audzināšanas jautājumiem virsnieku kungi piegriež par daudz maz, daži pat nekādu vērtību. Pie tādiem apstākļiem nebūt nav izslēgta varbūtība, ka dažādi noziedzīgi tipi, kādu Daugavpilī netrūkst, tējnīcās, traktieŗos jeb citur kur nodarbojas ar kareivju audzināšanu savā garā. Katrā ziņā, lai būtu kā būdams, tomēr virsniekien nopietni jāpārdomā, pie kādām sekām var novest tāda svarīga armijas nostiprināšanas lieta, kā kareivju audzināšana, ja to izlaiž no savām rokām, sevišķi ja šo ieroci ņem savās rokās naidīgi elementi. Man šķiet, ka sacītais diezgan spilgti atgādina visiem virsniekiem, sevišķi vienību priekšniekiem, nopietni ķerties pie kareivju audzināšanas, pie kam lieta jāved pārdomāti un pēc noteiktas sistēmas. Sevišķi no svara pēdējā. Atkārtojot sacīto uz virsnieku mācībām, vēl reiz īsumā aizrādu, ka pie militārās audzināšanas, starp citu, izlietojami sekoši paņēmienu: 1) priekšzīme visās lietās no virsnieku puses; 2) audzinoša satura pamācības — pārrunas, sevišķi attiecībā uz konkrētiem gadījumiem, kādu pietiekoši sniedz pulka dzīve un pulka pavēles; 3) attiecīgo reglamentu, sevišķi iekārtas, garnizona un disciplīnas apgaismojums; 4) interese par kareivju personīgo dzīvi, garīgām prasībām, vajadzībām u. t. t.; 5) rūpīga gādība par kareivju vajadzībām un likumīgu prasību steidzama apmierināšana un t. t. Brīžiem virsnieki var arī nolasīt kareivjiem kādu gabalu iz laikrakstiem jeb grāmatām un, ja vajadzīgs, saturu pārrunāt. Katrā ziņā vienību priekšniekiem gādāt, lai kareivji vismaz 2 reizes nedēļā tiktu informēti par svarīgākiem notikumiem Latvijā, un pulkā virsniekam jābūt nevien skolotājam-apmācītājam, bet arī paidagogam-audzinātājam.

Vienību priekšniekiem vēl janvāra mēnesī iesniegt man savus projektus attiecībā uz kareivju audzināšanu viņiem padotās vienībās vispārīgi un uz gaidāmo jaunā kareivju audzināšanas iekārtošanu sevišķi. § 2. Lai sekmētu un atvieglotu augšējā § atzīmētos uzdevumus un lai dotu kareivjiem iespēju lietderīgi, patīkami un interesanti pavadīt ārpus dienesta laiku, pulkā nozīmēju pulka kultūrālās darbības komisiju.

K o m i s i j a s d a r b ī b a s p r i e k š m e t i:

1. Priekšlasījumu sarīkošana, izmantojot literātūru par: a) Latvijas atbrīvošanas cīņām; b) Latvijas vēsturi; c) Latvijas ģeogrāfiju; d) lauksaimniecību; e) dažādiem ceļojumiem; f) ievērojamu vīru darbību; g) visu citu, kas tiks atrasts par vēlamu.

P i e z ī m e: priekšlasījumi nedrīkst būt nogurdinoši un gaļlaicīgi; viņi jāilustrē ar schēmām un mīklas bildēm. Komisijai rūpēties par burvjlaterna un vajadzīgo piederumu iegādāšanu, ceļot man priekšā konkrētu priekšlikumu.

2. Teātra izrāžu sarīkošana.

3. Koŗa papildināšana un gatavošana; rūpēšanās par dziesmām, derīgām priekš ierindas; sōlistu sagatavošana u. t. t.

4. Stīgu orķestŗa sastādīšana no mūzikas mīļotājiem eskadronos (garmonikas), vispār nodarbošanās ar mūziku un c. instr.

5. Nodarbošanās ar sportu un sporta rotaļām; jātnieku rotaļas.

6. Apmācība dejošanā.

7. Rūpēšanās par ekskursiju sarīkošanu.

8. Gādība par kareivju bibliotēkas papildināšanu.

9. Daiļlasīšana un deklamācijas.

10. Gādība par izkaramām bildēm kareivju klubā un telpās.

11. Piemērotu uzrakstu (aforismu, izteicienu) sakopošana un sastādīšana priekš izkāršanas kareivju telpās un viņu izgatavošana.

12. Gādība par mūsu kritušo varoņu piemiņas cildināšanu.

13. Gādība par citām lietām, kuŗas veicina komisijai uzstādīto mērķu sasniegšanu. Komisijai savā darbībā censties ieinteresēt pēc iespējas plašas kareivju un instruktoru masas, pievelkot viņas pie aktīvas līdzdalības, caur ko tiks pavairota interese pret komisijas pasākumiem. Komisijai ieteicams organizēt atsevišķus pulciņus zem virsnieku vadības, pēc nodarbošanās nozarēm.

Pie orķestŗa sastādīšanas ievērot realizēšanas iespējamības. Visiem vienību priekšniekiem un saimniecības daļai cik vien iespējams pabalstīt komisijas darbību. Visiem virsniekiem, kuŗi vēlas aktīvi līdzdarboties komisijā, ziņot man par to. Tāpat atļauju katram virsniekam, kuŗam būtu kādi priekšlikumi kareivju audzināšanas jautājumā jeb attiecībā uz kultūrālās darbības veicināšanu pulkā, griezties tieši pie manis rakstiski jeb mutiski. Darba nopietnība prasa, ka nepalīktu neizmantota neviena iespējamība pulka labā.

15. Apmācība.

Virsnieku, instruktoru un kareivju apmācība.

Pārejot miera laika stāvoklī un pēc pulka noorganizēšanas no savestiem atsevišķiem eskadroniem, jātnieku pulka vadība sāk piegriezties intensīvam apmācības darbam. Sākumā ir sajūtams labu instruktoru kadra trūkums. Lai to papildinātu, dibina instruktoru mācības komandu

Virsdienesta instruktoru sagatavošana.
Klases mācības.

Instruktoru eskadronu beigušie jātnieki ar vadību un virsniekiem.

Virsnieku vietnieku kursus begušo grupa ar lektoriem-pasniedzējiem virsniekiem.

— Mācības eskadronu (tagad saukts par instruktoru eskadronu). Pārējo vienību kaŗavīri šinī laikā galvenām kārtām tiek sagatavoti slēgtām jātnieku ierindām. Apmācība lielā mērā arī cieta no virsnieku trūkuma. Labāki rezultāti apmācībā tiek jau sasniegti 1922.-23. g. Tas pa daļai izskaidrojams ar virsnieka sastāva papildināšanos; 1922. g. septembrī pienāk lielāks skaits Latvijas apvienotās (miera laika) kaŗa skolas jātnieku nodaļu beigušie virsnieki. Ar to pienākšanu apmācība tiek izņemta pēc jaunākiem reglamentiem; vērību sāk piegriezt arī grupas apmācībai. Ar šo gadu

pulkv. Kārklīņa vadībā tiek iesāktas arī pulka virsnieku mācības. Virsnieku mācībās bez taktiskiem uzdevumiem un reglamentiem ietilpa arī referāti. Katram virsiniekam tiek uzdots sagatavot referātu pēc pulka komandiera izvēlētās temas. Sevišķa vērība tiek piegriezta militārai paidagoģiskai — morāliskai audzināšanai. Lai veicinātu svarīgo un nopietno kaŗavīru audzināšanas darbu, jātnieku pulka komandieris, pulkvedis Ceplīts 1927. g. pavasarī sarīko starp kaŗavīru tuvākiem audzinātājiem, — jaunākiem virsniekiem un vada komandieriem, rakstu darbu konkursu par tematu: „Padoto kaŗavīru audzināšanas principi“; praktiski paņēmienu pie kaŗavīru audzināšanas; kā izpaudīsies mana, kā vada komandiera darbība pie padoto kaŗavīru audzināšanas; morālisko spēku nozīme mums „kaŗavīriem, un viņu audzināšana“. Darbu caurskatīšanai un novērtēšanai iecel komisiju no pulka vecākiem virsniekiem. Lai novērtēšana būtu iespējami objektīva, darbus iesūta anonīmi (biļešu kārtībā). Labāko darbu godalgošanai paredzētas trīs godalgas: pirmā — sudraba bloka turētājs, iegūst leitnants Gedrovics; otrā — sudraba portsigārs, iegūst virsleitn. Bīlmanis; trešā — sudraba pokāliņš, iegūst virsleitn. Groskopfs. Arī starp pārējo virsnieku iesniegtiem ir daudzi saistoši un vērtīgi darbi. No virsniekiem ik gadus tiek sagatavoti un nolasīti ap 30—60 referāti. 1924. gada rudenī pienāk pirmie rezerves virsnieki. To sagatavošanai tiek nozīmēti vecāki virsnieki; speciālā nozarē arī jaunāki virsnieki. Apmācība tiek izvesta pēc speciāli no annijas vadības izstrādātas programmas. 1925. gadā tiek nodibināti virsdienesta instruktoru un virsnieku vietnieku kursi. Kursus vada Instruktoru eskadrona komandieris. Pie Instruktoru eskadrona vairākus gadus no vietas sarīko arī kursus aizsargu-jātnieku komandējošam sastāvam. Kursu ilgums ap divas nedēļas. Kaut gan laiks ir ļoti īss, tomēr tiek veikta plaša un vispusīga apmācības programma.

Jātnieku lauku mācības.

Ar kaŗa mākslas attīstību un tehnisko līdzekļu papildināšanos ir radušās jaunas kaŗa vešanas metodes un paņēmienu, kas jo lielā mērā iespaidojis arī kavalerijas kaujas darbību. Arī kavalerijas izlūkošanas darbība pēc pasaules kaŗa piedzīvojumiem ir izmainījusēs un papildinājusēs ar jauniem izlūkošanas paņēmienu, lai tādi piemērotos un jo sekmīgi veiktu savu uzdevumu pie tagadējiem apstākļiem. Izlūkošanas eskadrona darbības joslā tagad tiek izsūtīts neliels izraudžu skaits un arī uz ne visai lielu attālumu (8—10 klm) no izlūkošanas eskadrona kodola, lai pēdējais tās katrā vajadzības gadījumā varētu pabalstīt vai apmainīt. Tagadējie kavalerijas izlūkošanas organi līdz ar tehnikas attīstību ir tikuši palielināti skaitliskā ziņā un pastiprināti ar tehniskiem līdzekļiem. Tāpat tagadējā jātnieku izraudze ir ne tikai pastiprināta skaitliskā ziņā, bet gan arī apbruņojuma ziņā (automatiski ieroči). Kavalerijas izlūkošanas organi savu mērķu sasniegšanai nedrīkst atteikties no kaujas un ja uzdevums to prasa, tad vienā, otrā gadījumā arī tie var tikt kājniekoti. Ne vienreiz vien tādi kājniekoti izraudze vai nu piespiedusi izvērsties jeb atspiedusi skaitliskā ziņā daudz stiprāku pretinieku. Tagadējiem izlūkiem ir jāprot labi darboties ar aukstiem ieročiem un ne mazāk labi ar karabīniem un automatiskiem ieročiem. Apmēram tāds virziens tiek pašlaik ieturēts pie kavalerijas izlūkošanas organu sagatavošanas — ārvalstīs. Lai apstātos pie kaut kā jauna, tad tas ilgāku laiku nepārtraukti jāpārbauda un jāizmēģina pie visdažādākiem apstākļiem, kādi vien varētu rasties kaŗa laikā. Lai izvestu tam līdzīgu pārbaudi, tad pulks ik gadus sarīko divpusīgas lauku mācības.

Lauku apmācības tiek izvestas arī kājniekoti. Trenējas arī darbībai nakts laikā. Taktiskās apmācības tiek izvestas ne tikai vasarā un rudenī, bet arī ziemā. Jātnieku sagatavošanai, darbībai uz apvidus kājniekoti, tiek izņemta arī fortifikācija un maskēšanās. 1928. g. Armijas inženieris par jātnieku sasniegumiem šim nozarē izsakās atzinīgi. Sevišķa vērība tiek piegriezta šaušanas apmācībai. Lai dotu kaŗavīriem iespēju iegaumēt komplicētās šaušanas prasības, kā arī, lai dotu tiem iespēju nepārtraukti trenēties šaušanā, ir iegādāti jo lielā skaitā dažādi šaušanas apmācības

Uzdevuma saņemšana lauku mācībās.

Jātnieki Daugavpils ielās, izjājot uz mācībām.

Aaina iz pulka šaušanas
apmācībām šaujlaukā.

Jātnieku pulka Sapieru - Spridzinātāju komandas praktiskie darbi spridzināšanā.

palīgīdzekļi. Labs izpalīgs šaušanas apmācībai ir pulka šaujamaiss lauks, kas izbūvēts ar pašu spēkiem. Pulkā sastopami daudzi izcilus šāvēji. Labus sasniegumus uzrādījuši arī ložmetējniki. Šaušanas apmācību pēc paredzēto vingrinājumu izpildīšanas pārbaudīt ikgadus ierodas Strēlnieku inspektors; šo pārbaudi nosauc par — šaušanas skati. Vienu šādu šaušanas skati jātnieku pulkā „Latv. Kareivis“ raksturo sekoši:

Šaušanas skate.

Katrs īsts strēlnieks zin, ko nozīmē šaušanas skate. Tad pienāk reize, kad ir izdevība parādīt to, kas ir ticis klusībā gatavots un kam apmācāmie bij nodevušies ar visu sirdi. Smalkais lietuss, kuŗš visu laiku slacināja jau tā piemirkušo zemi, šaušanas skates rītā, it kā saprazdams kaŗavīru svarīgo darbu, vizuļodams aizlido tālāk un ļauj izripot mirdzošai saulei. Iestājas dzīvība. Skan pieši, vizuļo ieroči, kladz pakavi. Daŗš vēl reiz pārbauda savu ieroci un pēdīgi, atrazdams visu pilnīgā kārtībā, ar apmierinātības smīnu kaŗ to aiz pleca. Drīz vien kolonna pēc kolonnas dodas ceļā uz diezgan attālo šaujamo lauku. Pēdīgi arī tas sasniegts un pulks, nostājies parādes kārtībā, gaida ierodamies šaušanas skates izvedēju — strēlnieku inspektoru. Kolonnas sakustas. No netālā meŗa iznirst pajūgs un ātriem soļiem tuvojas nostādītam pulkam. Skaļš „mierā“. Strēlnieku inspektors, sasveicinājies ar kaŗavīriem, dod uz mirkli tiem atpūtu. Pa šo laiku vienību priekšnieki izvelk lozes. Vienības, kuŗas izvilkušas pilnu lozi — paliek, bet pārējās sēŗas zirgos un dodas atpakaļ, lai ķertos atkal pie ikdienišķā darba. Uz skati izvedamās vienības tāek pievestas un apstādinātas netālu no uguns līnijas, kur tām tiek dots uzdevums un paskaidroti noteikumi. Drīz vien iedarbojas telefonists un priekšā paceļas vesela mērķu rinda. Signāla taurei ieskanoties, kaŗavīri ieņem pozīciju un atklāj uguni. Mērķi te ceļas, te guļas. Drīz vien ietarkšķ patšautenes un pēc tam loŗmetēji, kuŗiem uzdevums iznīcināt katram pa veselai grupai kājnieku. Lec skaidas, jūk mērķi un grupas drīz vien iznīcinātas. Pēc tam visi dodas pie mērķiem, lai saskaitītu lodes un novērtētu uzdevuma izpildīšanu. Atgrieŗoties strēlnieku inspektors pateicas šāvējiem par labo šaušanu, un tie ar apmierinošu smaidu dodas pie lielā, verdošā ūdens katla, lai „peldinātu“ savu „pieputējušo“ karabīnu pēc padarītā darba un lai tādi to saudzētu turpmākam.

Attālumu noteikšana.

Jātniekiem varbūtējā kaŗā bieŗi vien būs jādarbojas līdzīgi kājniekiem, t. i. jāšauj no karabīniem, patšautenēm un loŗmetējiem, tad jātniekiem praŗana pareizi noteikt attālumu ir ne mazāk no svara, kā kājniekiem. Tāpēc arī mūsu jātnieku pulka kaŗavīri attālumu noteikšanas apmācībai ir piegrieŗuŗi ne mazāk vērības, kā visai citai apmācībai, ņemdami vērā to, ka no prasmes pareizi noteikt attālumu jo lielā mērā atkarāŗies arī šaušanas rezultāti. Lai gan pēdējā laikā līdz ar tehnikas attīstību (ŗinī gadījumā domāts tālmērs) attāluma noteikšana ir lielā mērā tikusi atvieglota, tad tomēr ne katrā gadījumā to varēs pielietot un tamdēļ, ka vienkārŗākais attāluma noteikšanas veids vēl paliek labs acumērs. Attāluma noteikšanas māksla ir sasniedzama caur pastāvīgu trenīņu, kāpēc apmācība tika vesta cauru vasaru. Œinī laikā tika pildīti visdaŗzādākie uzdevumi un pie visdaŗzādākiem apstākļiem.

Labākiem attālumu noteicējiem ikgadus pieŗķir „seviŗķi laba attāluma noteicēja“ nosaukumus, Œim nolūkam tiek izdarītas pārbaudes. Vienu šādu pārbaudi raksturo sekoŗi:

Kumeļu apseŗģošana nevelkas ilgi, un drīz vien kolonna pēc kolonnas atstāj pulku, lai dotos uz ne visai attālo artilerijas poligonu, kur ir paredzēts izvest minēto sacenŗanos. Pa ceļam gadāŗ daudŗ un daŗādu Œķērŗļu (kalni, ielejas, grāŗvi u. c.), kuŗu pārvarēŗana sagādā kaŗavīriem ne mazums prieka. Viens otrs „gaŗausis“, pārsteigts no negaidītā apmeklējumā, izbrīnā paliek stāŗot. Vēl neliels pārgāŗjiens caur meŗu un izredzētā vieta sasniegta. Daļa jātnieku paliek meŗmalā pie

Zirgu tirišana.

Zirgu peldināšana.

zirgiem, bet daļa dodas uz norādīto vietu. Šeit tiek paskaidrots uzdevums un izdalītas zīmītes, kur jau atzīmēts attāluma noteicēja vārds un uzvārds, kas apstiprināts ar attiecīgu zīmoga nospiedumu. Izretojot kaņavīrus ķēdē un atskanot signāлтаures skaņām, sākas uzdevuma pildīšana. Tikpat kā burvja mājienu parādās mērķis pēc mērķa, — gan ķēdes, gan kolonnas; dažs gulus, dažs stāvus, dažs ceļos. Kā pēdējais no mērķiem tiek uzrādīts viens no attālākiem kokiem. Katrs no pārbaudāmiem novērtē attālumu un to atzīmē savā saņemtā zīmītē. Dažs nevarēdams tik ātri attapties, grib meklēt palīdzību pie saviem pārējiem dienesta biedriem, bet atminēdams, ka tāda padoma meklēšana un došana ir noliegta, tūlīt aizvirzās atpakaļ. Kad attāluma noteikšana pabeigta, pārbaudes vadītājs atņem no pārbaudāmiem zīmītes un pavēl nomainīt mežmalā atstātos zirgturētājus. Tādā pašā kārtībā attāluma noteikšanu izdara arī nākošā maiņa, tikai ar to starpību, ka tiek pārmainīta mērķu parādīšanās kārtība.

Zirgu iejādēšana.

Klusi, bet lielu darbu veic Remonta eskadrons, sagatavojot ik gadus pulka vajadzībām lielāku skaitu jaunos, darba spējīgus zirgus. Šo grūto darbu veic kapteinis Jursons ar saviem palīgiem. Remontnieku darbība mūsu militārā presē tiek raksturota sekoši:

Kā remontnieki veic jauno remonta zirgu apjādēšanu.

Apskatot remonta eskadrona manēžu, interesi saista pati zirgu iejādēšana; šeit zirgi netiek radināti kaut kādiem cirkus trikiem, kā, varbūt, to viens otrs iedomājas, bet gan formālam ierindas darbam. Un šā mērķa sasniegšanai darbs tiek virzīts pēc jātniekiem parastās apjādēšanas sistēmas, t. i. pēc noteiktas pakāpenības, jo jātnieku gribas uzspiešanai jāiet roku rokā ar zirga piekāpību, t. i. padevību šinī virzienā. Un visu šo lielo darbu zem virsnieku vadības pilda veci zirgu apjādēšanas meistari — instruktori. Uzmanību saista virsseržants Upenieks, kuņam jau 56 „uz pleciem“ un tā

galvu krāšņo sudrabbaltie mati. Pēc viņa paša izteicieniem, tas sava mūža lielāko daļu pavadījis uz zirga muguras.

Nevarētu arī neatzīmēt jauno instruktoru-apjādētāju darbu, kuŗi savam uzdevumam tiek vēl gatavoti. Šim nolūkam pie eskadrona gadu no gada tiek sarīkoti zirgu apjādētāju kursi. Kursanti tiek sagatavoti gan teorijā, gan praksē un šo kursu ilgums ir pilnīgi pietiekošs, lai pie labas gribas un centības no tiem izveidotos tādi paši veterāni, kādus nācās novērot manēžā. Viens otrs no apjādēšanas kursu beigušiem instruktoriem savu nosaukumu ir godam nesis.

Armijai vajadzīgais zirgu skaits šogad iepirkts vienīgi pašu zemē un pēc lietpratēja izteicieniem mūsu iekšzemes zirga tips atbilst gandrīz vai visām (ņemot vērā mūsu apstākļus) tam uzstādītām prasībām. Tomēr, neskatoties uz visu to, būtu vēlams, lai gadu no gada iepirktu 2—8 labus zirgu eksemplārus ar attiecīgu eksterjēru arī ārzemēs, kā to dara lielākā daļa citas valstis, jo mūsu iekšzemes zirga tips nav vēl tik tālu izveidojies, lai ar to savas valsts populārizēšanai ņemtu ar lielākiem panākumiem dalību ārvalstu jāšanas sacīkstēs. Nevarētu arī paiet gaŗām jautājumam par slēgto manēžu (jājams lauks, segts ar jumtu, lai tādi izsargātos no aukstiem vējiem un nokrišņiem), kuŗas trūkumu remontnieki jo galv. kārtā izjūt ziemā, kad darbs uz klaja lauka pie zirgu iejādēšanas nevar būt tik sekmīgs kā zem jumta, t. i. slēgtā manēžā. Laba nozīme būtu arī literātūrai par zirgu iejādēšanu, pēc kuŗas trūkums ir nojaušams jo liels.

Savelkot kopā visu redzēto, atliek tikai vēlēties, lai ievadītais darbs tiktu turpināts šādā pašā virzienā arī uz priekšu, varbūt ar laiku, t. i. atkarībā no līdzekļiem, to varētu paplašināt pēc ārvalstu jauno zirgu depo parauga, lai tad remontnieki jo sekmīgāki varētu veikt visu iejādi.

Virsnieku militārās izglītības papildināšana.

Lai pulkam dotu iespēju sekot citu valstu kavalerijas taktikas attīstībai un tās piemērošanai modernā kaŗa prasībām, ar armijas vadības pretimnākšanu pulka virsniekiem, kuŗi pēc iespējas pārvalda attiecīgu valstu valodas, tiek dota iespēja apmeklēt šo valstu kavalerijas virsnienu skolas, līdz šim laikam bija dota iespēja apmeklēt vienīgi Francijas un Polijas kavalerijas skolas.

Polijas Centrālo kavalerijas skolu — Grudziondzā ir beiguši: kapteinis Terzens, kapteinis Celle, pulkv. Buks un kapteinis Taube.

Somiras kavalerijas skolu Francijā beiguši: virsleitnants Rulliņš, kapteinis Līcis un virsleitnants Trinko.

Jātnieku virsnienu komandēšana ārvalstu kavalerijas skolās sagaidāma arī turpmāk.

16. Pulka sastāvs.

Katru gadu pie jaunkareivju iesaukšanas pulks saņem jaunus jātniekus. Zemāk pievestā skāla rāda, kāds ir pulka caurmēra sastāvs, klasificējot to pēc: a) tautībām, b) ticībām, c) izglītības, d) ģimenes stāvokļa un e) piederības vietas (apgabaliem). Pievestie skaitļi raksturo 1927. un 1928. gadu sastāvu. Arī šī, t. i. 1929. gada sastāvs daudz neatšķiras no še pievestajiem gadiem.

Ziņas par virsdienesta un obligātoriskā dienesta kaŗavīriem pēc tautības, ticības, izglītības, ģimenes stāvokļa un pēc apgabaliem uz 1927. un 1928. g.

Jaunkareivji paraksta svinīgo solījumu.

Karavīri pie svinīgā solījuma skūpstā pulka standartu.

Jātnieku pulka apmācāmais aizsargkursants vingrinās zobena paņēmienos, sēdot no sākuma koka zirgā.

Demobilizēto jātnieku izvadišana Daugavpils stacijā.

Jātnieku pulks kādā no Daugavpils garnizona parādēm.

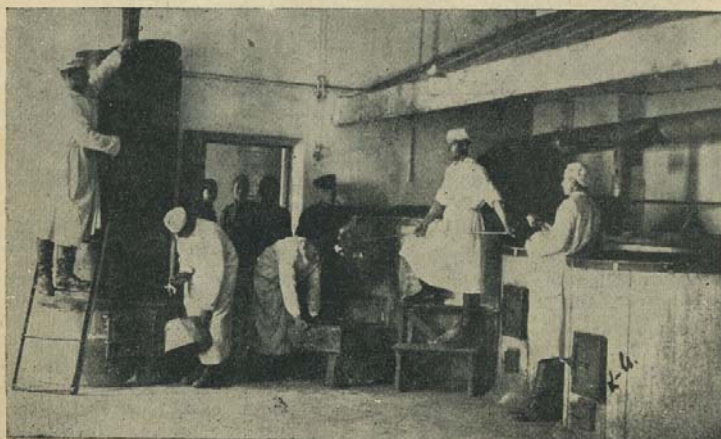

Karavīru kopdzīves telpas.

Azāids kopdzīves telpās.

Vidū: Ainas iz Jātņieku pulka nometņu dzīves.

Apašā: Pulka virtuves kopskats. Lielie katli ēdina pagatavošanai prāvajai saimei.

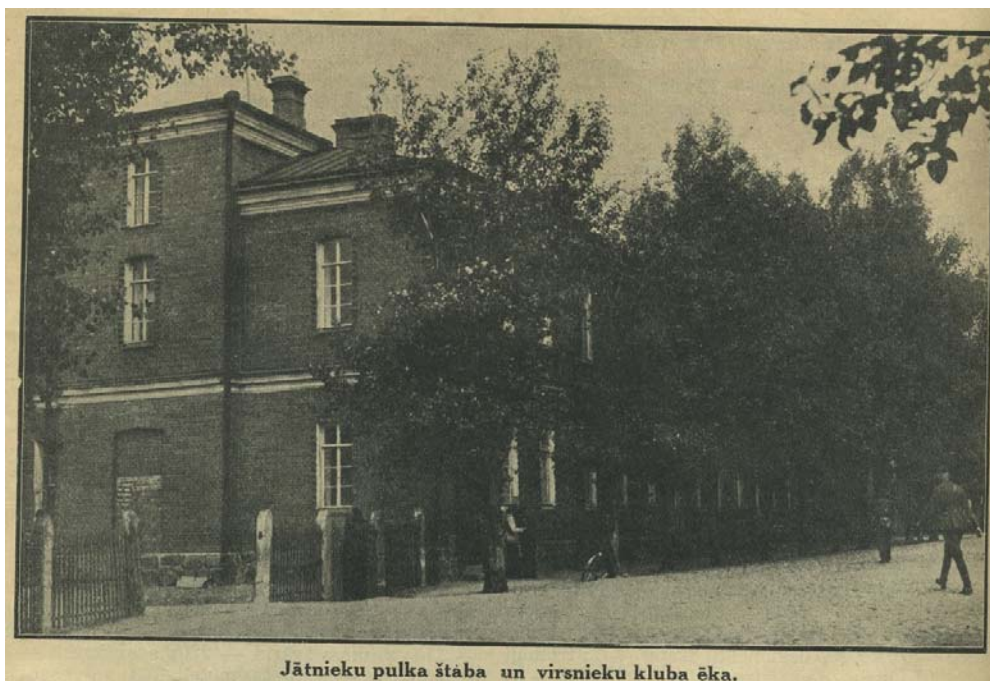
	Virsdienesta kara vīri		Obligatoriskā dienesta kara vīri	
	1927. g.	1928. g.	1927. g.	1928. g.
a) pēc tautības:				
Latvieši	84,30%	87,1 %	93,70%	94,6%
Lielkrievi	4,96%	5,65%	1,60%	2,3%
Baltkrievi	—	—	0,80%	—
Vācieši	—	—	1,40%	0,7%
Žīdi	1,65%	—	0,70%	0,4%
Poļi	8,26%	5,65%	0,80%	1,2%
Igauņi	—	—	0,20%	0,5%
Leiši	0,83%	1,6 %	0,80%	0,1%
Pārējie un nezināmie	—	—	—	0,2%
b) pēc ticības:				
Luterticīgi	66,11%	68,5 %	68,47%	75,1%
Pareizticīgi	11,57%	6,5 %	4,37%	1,8%
Katoļi	19,84%	21,8 %	25,20%	22,2%
Vecticībnieki	0,83%	3,2 %	1,26%	0,5%
Mozusticīgi	1,65%	—	0,70%	0,4%
Baptisti	—	—	—	—
Adventisti	—	—	—	—
Pārējie un nezināmie	—	—	—	—
c) pēc izglītības:				
Pabeigta augstskola	—	—	—	—
Nepabeigta augstsk.	—	—	0,58%	0,1%
Pabeigta vidusskola	4,96%	3,2 %	1,96%	0,7%
Nepabeigta vidussk.	22,31%	28,2 %	5,06%	5,4%
Pabeigta pamatskola	44,63%	36,3 %	30,38%	13,9%
Nepabeigta pamatsk.	19,84%	22,6 %	56,16%	75,9%
Pašizglītība	8,26%	9,7 %	5,16%	2,7%
Analfabēti	—	—	0,70%	1,3%
Latviski nerunā	4,96%	0,8 %	0,70%	—
Latviski nelasa	4,96%	0,8 %	0,90%	1,3%
Latviski neraksta	4,96%	0,8 %	0,90%	1,3%
d) pēc ģimenes stāvokļa:				
Neprecējušies	49,60%	55,00%	97,13%	96,2%
Precējušies	50,40%	45,00%	2,87%	3,8%
Šķirti	—	—	—	—
Atraitņi	—	—	—	—
e) pēc apgabaliem:				
No Rīgas pilsētas	4,10%	3,2 %	4,84%	0,6%
No Vidzemes	26,44%	25,00%	29,46%	27,4%
No Kurzemes	25,62%	22,6 %	25,55%	24,6%
No Zemgales	19,84%	28,2 %	20,83%	22,7%
No Latgales	24,00%	21,00%	19,32%	24,7%

*) Libji.

Lai lasītājs pats spriež par to lielo un nopietno darbu, kāds gulstas uz pulka virsniekiem-vadītājiem un audzinātājiem un prasa no viņiem iz šī raibā un nevienādā sastāva elementiem sakausēt vienu, cietu un kopēju organismu, kuŗa mērķis ir — valsts drošības un neatkarības sargāšana.

17. Pulka novietojums.

Jātnieku pulks jau no savas formēšanas atrodas Daugavpilī, Viļņas ielā, kur ieņem veselu kvartālu valsts ēku, kuŗas celtas krievu laikā un savā laikā saukušās par „Intendantūras pilsētiņu“. Telpas gan Kara būvniecības pārvalde, gan pats pulks saimnieciskā kārtā pa visiem šiem gadiem labojuši, pārbūvējuši un iekārtojuši pulka vajadzībām.

Kaŗavīru kopdzīves telpas apmierinošas, bet nepietiekoši plašas, kaut gan aizņem vairākas lielas ēkas. Lielu divstāvu namu aizņem pulka stābs un virsnieku klubs. Viens liels divstāvu nams iekārtots virsnieku dzīvokļiem, izņemot vienu galu, kurā ievietota Intendantūras Daugavpils nodaļa. Medicīniskajai un veterinārajām ambulancēm, tāpat galdnieku, kalēju, drēbnieku, seglinieku, ieroču darbnīcām katrai savas telpas pulka rīcībā esošās ēkās. Daudz telpu aizņem arī daudzas pulka noliktavas, virtuve, sardzniecība.

S t a ļ ļ i labi un caur daudzajiem remontiem un rūpību, galvenā kārtā ar paša pulka darba spēku labi iekārtoti. Klons no smilšu-māla, cieti blīvēts. Logi un ventilācija labi. Siles betona. Ūdens piegāde gan caur speciāliem rezervuāriem, gan dzirdināmām silēm. Steliņģi koka: daļa slēgti, daļa vaļēji, ar sānu aizsargiem. Vircas notekas kārtībā. Pulkam arī sava pirts kaŗavīru vajadzībām.

Ugunsdrošības ziņā telpas apgādātas ar „Minimax“ dzēšamiem aparātiem. Bez tam pulkā pastāv īpaša ugunsdzēsēju komanda ar nepieciešamajām ierīcēm.

Pulka remonta eskadrons atrodas Svētes muižā (Jelgavas apkārtnē), bet 3. eskadrons Jelgavā, kur tiem telpas ierādītas no vietējām pašvaldībām.

18. Pulka apgāde.

Runājot šinī nodalījumā par pulka apgādi, nav domāts pievest skaitliskus datus, kuŗi visumā nav izpaužami, bet gan dot lasītājam vispārīgu ilustratīvu jēdzienu, kādās nozarēs sadalās pulka apgāde un cik daudz rūpju prasa no pulka vadības un attiecīgām amatpersonām.

I. U z t u r u pulkam izsniedz Intendantūras Daugavpils nodaļa nepagatavotu produktu veidā, izņemot maizi. Uzturam vajadzīgos sakņaugus, kā kartupeļus, burkānus, sīpolus u. c. tieši no ražotājiem iepērk īpaša komisija. Tāpat arī pienu.

No intendantūras izsniegtiem un pulka komisijas iepirktiem produktiem pulka virtuves pagatavo ēdienu. Pulka virsnieki un virsdienesta instruktori ēdiena vietā saņem pēc nosacītas normas uztura

naudu. Pulks saimnieciskā kārtā rūpējas arī par kaņavīru uzturu uzlabošanu, audzējot cūkas, svinību un svētku gadījumos uzlabojot uzturu ar kaņavīru veikala peļņas summu palīdzību un citādi.

II. E l p i zirgiem tieši no ražotājiem iepērk pulka komisija un novieto plašajās noliktavās. Parasti elpes tiek sagādāti tādi krājumi, lai viņas pietiktu līdz nākošai ražai. Elpes iepirkšanu komisija cenšas izvest visizdevīgāko cenu laikā. Iepirkšana tieši no ražotājiem labvēlīgi atsaucas uz apkārtnes saimniecisko dzīvi, jo zemu tieši bez starpniekiem var izdevīgi pārdot savus ražojumus.

III. A p ģ ē r b u pulka kaņavīru vajadzībām pulks saņem gatavā veidā no Intendantūras mantu darbnīcām. Tāpat veļu un gultas piederumus. Labošanas darbus veic labi nostādītā pulka drēbnieku darbnīca.

IV. I e r o č u s u n m u n i c i j u pulks saņem pēc vajadzības no Bruņošanās pārvaldes. Labošanas un remontus veic pulka ieroču darbnīcas zem pulka ieroču meistara vadības.

V. U z k a b i u n t r a n s p o r t a līdzekļus pulks saņem no Intendantūras. Uz kabes labojumus izdara seglinieku, bet transporta līdzekļu labojumus pulka galdnieku un kalēju darbnīcas.

VI. S a n i t ā r i — s a i m n i e c i s k o s u n s a n i t ā r i — m e d i c ī n i s k o s priekšmetus pulka vajadzībām izsniedz Kaņa sanitārā pārvalde. Pulka kaņavīriem medicīnisko palīdzību sniedz pulka medicīniskā ambulance ar med. ārstu priekšgalā. Veterinārā ambulance ar pulka veterinārārstu priekšgalā rūpējas par palīdzības sniegšanu un ārstēšanu zirgu ievainojumu vai slimības gadījumos.

Lai raksturotu to lielo saimnieciskā kārtā veikto darbu pie pulka ietērpa, apbruņojuma, seglojuma, transporta un citu apgādes priekšmetu labošanas un uzturēšanas kārtībā, zemāk tiek pievests pārskats par pulka darbnīcu 1927. gadā veiktiem darbiem (1928. g. pārskats uzskatāms par neizpaužamu).

K a l ē j u d a r b n ī c ā i z l a b o t s: transporta rati — 140; ratu riteņi — 100; ķēžu pavadas — 2406; segli — 144; lāpstas — 18; dakšas — 4; barjeri — 19; dzelzs gultas — 8; ieroču piramidas — 18; šaufeļu rokturi — 24; arkli — 2; ecēšas — 8; vingrošanas beņķi — 1; vieglie rati — 31; grābekļi — 2; vārti — 1; laužņi — 91; trenži — 40; biķu kaplis — 1; tačkas — 2; kāpostu prese — 1; ekseļu mašīnas — 2; steķi vicu ciršanai — 12; cemes — 365; telefonu divriči — 2; pļaujamašīna — 1; cirvji — 5; beņķi — 2; plīts — 1; durvis — 3; dīsteles — 3; katli — 9; ragavas — 23; kamanas — 9; siles — 6; dzeņami trauki — 3; sienu preses — 7; ložmetēju rati — 8; ilkses — 4; sakas — 1; sanitāru rati — 1; apkaltas zirgu kājas — 27.380 un skapīši — 13; I z g a t a v o t s: cemes — 15; riņķi — 15.

A t s l ē d z n i e k u d a r b n ī c ā i z l a b o t s: Priekškaņamās atslēgas — 10; spaiņi — 40; pumpji — 1; dzelzs durvis — 2; atejas — 1; mazgājami trauki — 8; saku dzelzis 9; ēdienu nēsāšanas bākas — 33; mērķi — 10; naudas lādes — 2; šaufeles — 1; šķidrumu bedžu vāki — 10; krāsnis — 11; sļaujtrauki — 31; svāri — 3; naglu stanga — 1; dūmu truba — 1; vējlukturis — 1; zirgu siles — 44; sakas — 3; bleķa bākas — 24; bāku vāki — 1; porciju trauki — 2; durvju atspere — 1; bruņu cepures — 463; ekseļmašīnas — 1; lāpstas — 4; stabi — 2; ventilators — 1; krāni — 11; sedulkas — 1; sakas — 1; dzelzs gultas — 6; slepeno dokumentu skapis — 1; trumuļi — 2; tējkanna — 1; kafijas katls — 1; galdi — 5; ūdens vadi — 2; mēslu nestuves — 11; katli — 2; kareivju katliņi — 10; logu rāmji — 8; sutņu stabi — 7; skārda jumti — 4; durvis — 3; krāsns durvīņas — 1; zirgu grābekļi — 2; I z g a t a v o t s: mērķi — 10; spaiņi — 3; ēdienu nesamās bākas — 6; šaufeles — 25; uzrakstu tāfeles — 18; skaidu nesamās kastes — 25; bāku vāki — 16; klizmu krūze — 1; porciju grūžāmie nazi — 3; dažādi ēdienu kausi — 9; šļirceņu manšetes — 6.

S e g l i n i e k u d a r b n ī c ā i z l a b o t s: lāviņu paliktņi — 54; segļu spāri — 61; darba cepures — 10; patronrati — 1; siksnīņu komplekti — 233; vidus jostas — 196; pīķi — 84; zobenu un durkļu turētāji — 611; segļu sēdekļi — 299; sviedrenes — 90; vilkšņi — 52; uzpurņi — 12;

pletesiksna — 518; segli — 612; sviedreņu vāki — 318; iemaukti — 460; krūšu siksna — 463; vēderjostu savienojamās siksniņas — 192; seglu pamats — 218; kāpšļu siksna — 1576; jājamās pavadas — 2359; pātagas — 156; bruņu cepures — 512; vēderjostas — 1001; groži — 49; krūšjūgi — 50; šlejas — 99; kamanas — 2; apauši — 3276; uzkabes komplekti — 433; pinekļi — 752; saku savelkamie un saku krūšu siksna — 107; nastu somas — 68; segu jostas — 31; sakas — 100; dīsteļu siksna — 2; kārsēkļu siksna — 2. I z g a t a v o t s: Nastu somu siksniņas — 45; pīķu kurpītes — 9; apauši — 12; vēderjostas — 11; pātagas — 32; zobenu turētāji — 6.

Galdnieku darbnīcā izlabots: transporta rati — 40; ratu riteņi — 60; galdi — 16; galdu kājas — 9; vienguļu nāras — 354; skapīši — 152; taboretas — 23; zirgu seles — 18; ragavas — 16; seglu piramidas — 9; grīdas — 3; segli — 15; slidkrēsli — 11; trepītes — 2; koka zirgi — 1; signālkarodziņi — 90; lāpstu kāti — 25; mēslu kaste — 1; produktu tāfeles — 2; dīsteles — 22; telefonrati — 1; ādu griežamie dēļi — 11; nestavu roktuļi — 50; gultu tāfelītes — 340; plaukti — 37; katlu vāki — 3; vārti — 4; slūksņi — 9; kastes — 3; ilkses — 10; barjēri — 16; atvilknes — 2; drēbju pakaramie — 24; logi — 12; kaplogi — 9; ēvelbeņķi — 1; ieroču piramidas — 8; mērķējamie spoguļi — 6; kāptuves — 2; arkls — 1; ecēšas — 1; mērķējamie steķi — 36; mazgājamie trauki — 3; tramplīni — 3; ekseļmašīnas — 1; steliņi — 19; sētas — 1; atejas — 7; šķidrums bedrē vāki — 6; stabi — 18.

I z g a t a v o t s: galdi — 2; krēsli — 44; beņķi — 10; skapji — 3; skapīši — 5; taboretas — 111; rakstāmgaldi — 2; seglu piramidas — 2; seglu lāviņas — 16; produktu tāfeles — 2; dīsteles — 2; katlu vāki — 3; kastes — 2; eglīšu kājas — 19; barjēri — 2; mērķi — 6; drēbju pakaramie — 24; ekrāni — 6; bilžu rāmji — 11; platformas — 5.

Drēbnieku darbnīcā: izlabots, mēteļi — 1272; ziemas svārki — 1442; virsbikses — 1325; darba svārki — 1143; darba bikses — 605; puskažoki — 710; vingrošanas matračī — 4; palagi — 15; galtas maisi — 139; karogi — 2; gultas segas — 347; sargu kažoki — 9; ādas vestes — 85; smilšu maisiņi — 15; gāzu maskas — 29; apšūti kāpšļi — 160; zirgu segas — 63; auzu tarbas — 70; signālkarodziņi — 8; bruņu cepures — 20; elpes maisi — 602; cepures — 115; vasaras svārki — 220; apakškrekli — 61; apakšbikses — 67; lietus mēteļi — 3; galvas maisiņi — 10; pavāru priekšauti — 8; pavāru cepures — 1; pīķu karodziņi — 98; sporta biksītes — 60.

I z g a t a v o t s: Signālkarodziņi — 80.

Kurpnieku darbnīcā izlabots: gaŗi zābaki — 11125; pāri sporta kurpes — 44; apšūti sargu zābaki — 6; piegalvoti zābaki — 103 pāri.

Ieroču darbnīcā:	
Par laiku no 1926. g. 1. IV. līdz 1927. g. 30. III. izlaboti sekoši ieroči sekošā daudzumā:	
Karabīnes	750 gab.
Vikers-Bertje patšautenes	39 „ „
Vikers ložmetēji	7 „ „
Vikers ložmetēju balsti	12 „ „
Zobeni ar makstīm	231 „ „
Pīķi	136 „ „
Montekristo bises	16 „ „
Mauzera revolvēri	3 „ „
Karabīnu durkļu makstis	19 „ „

Karabīnu graudu aizsargi	60	”
Ložmetēju ūdens kastes	7	”
Mērķējamie steķi	13	”
Stobrīni šaušanai ar skroti	6	”
Slauķu kāti	4	”
Izmazgāti ložmetēju stobri no apniķe- lējuma	99	”
Izmazgāti Vikas-Bertje patšaut.stobri no apniķelējuma	3	”
Mācības patronas	156	”
Kapseļu kniebes	1	”
Ortoskopi	15	”
Mērķējamie graudi ar robiņu	2	”
Bīdamie graudi ar mērķējamo punktu .	2	”
Vizografi	1	”
Patšautēņu eļļas kanniņas	2	”
Patšautēņu nesamās siksnas	11	”
Drēbnieku šujmašīnas	2	”
Izvesta gadskārtējā ieroču tīrīšana no- vembra mēnesī.		

d) Izgatavoti no jauna sekoši priekšmeti:

L. E. Karabīnu patronu padevēju atsperes	25	”
” siksnas loki	38	”
” aizslēgu aizsargu vāki	3	”
” durkļa aigturi	10	”
” durkļa aigtura uzgriežņi	10	”
Vikers-Bertje patšautēņu čaulišu izvilcēji	2	”
Vikers-Bertje patšautēņu čaulišu izvil- cēju atsperes	1	”
Vikers-Bertje patšautēņu spunda atsperes	1	”
Vikers-Bertje patšautēņu nesamo siksnu karabīneri	18	”
Vikers-Bertje patšautēņu nesamo siksnu karabīneru atsperes	21	”
Ložmetēju klanīni	1	”
Ložmetēju balsta pakalējā kāja	1	”
Ložmetēju mērķekļa piestiprināmās skrūves	1	”
Montekristo bises čaulišu izvilcēji	3	”
Montekristo bises belzeņa atsperes	4	”
Montekristo bises belzeņi	2	”
Montekristo bises savienojāmā skrūve .	1	”
Zobena roktura uzlikņi	11	”
Zobena roktura uzgriežņi	16	”
Piķu kāju cilpu gredzēni	24	”
Mērķējamo steķu virsējā iestiprināšanas ierīces	1	”
Mērķējamo steķu virsējā nostiprināšanas uzgriežņi	2	”
Mērķējamo steķu karab. iestiprināšanas aizgriežņi	12	”
Samazinātie lādiņi	24000	”
Atrodas darbā un no jauna tiek pagatavoti:		
Vikers-Bertje patšautēņu ortoskopi	36	”
Karabīnu ortoskopi	5	”
Spoguļi ar mērķējamo ierīci	6	”
Guļus mērķējamie steķi	2	”
Bīdamais grauds ar mērķējamo punktu .	3	”
Ložmetēju mērķa rāmīts ar mērķa ripām	2	”
Nulles mieti	2	”

Ieroču darbnīcas ķīmiskā nodaļa.
Izlabots.

Angļu parauga pretgāzu maskas 177 gab., kuṛām apmainīti respirātori 6 gab., mutes ielikņi 11 gab., izelpojамie vārstoņi 21 gab., segas audums 18 gab., galvas lentes 80 maskām. Apsienamās aukliņas 40 maskām. Degunkniebļu ķisenīši 2 maskām. Masku somas 15 gab. Atjaunota krāsa respiratoriem 70 maskām.

Vācu parauga pretgāzu maskas 15 gab., kuṛām segas audums atjaunots 10 gab. un galvas lente 15 gab.

Krievu Kurmanta - Seļinska tipa pretgāzu maskas izlabotas 3 gab., segas audums 1 maskai un filtrs 2 maskām.

Latvijas parauga pretgāzu maskām 2 ielikti acu stikli, pēdējie pielāgoti no nederīgiem krievu tipa masku acu stikliem.

Darbnīcu pārskata prāvie skaitli liecina par lielo darbu, kuṛu tās gadā veic pulkā — šai arī saimnieciskā ziņā lielajā vienībā.

Gada laikā pulka komisijas sastādījušas 1460 gab. saimnieciskus aktus. Pulka lielo saimniecību rāda gada naudas apgrozība, kuṛa minētājā gadā ir:

Ieņemts Ls 938.757,19.

Izdots Ls 937.548,36.

Pulka saimniecību pārrauga pulka komandieris, bet tieši vada pulka saimniecības priekšnieks. Kā saimnieciskas amatpersonas pulka saimniecībā vēl darbojas: pulka saimniecības darbvedis, kasieris, ekonoms un saimniecības komandas priekšnieks.

19. Jātņieku formas ietērps.

Atsevišķajos eskadronos. Atsevišķie jātņieku eskadroni, kuṛu formēšanās apskatīta šī izdevuma sākumā, valkāja formas tērpu. Kā pamats jātņieku tērpam bij: Krievu parauga cepures, frencis ar pītiem uzpleciem (daži nēsāja arī vītņoto huzāru frenci) un galifē bikses. Tikai uzpleči un cepures loks bij katram eskadronam savā krāsā. Šīs krāsas rāda sekoša skala:

Eskadrona nosaukums	No kādas krāsas šnorrēm pīti uzpleči	Kādas krāsas cepures loks	Piezīmes
I. Kurzemes Atsevišķais esk.	Sarkans ar pelēku	Sarkans	Daļa jātņieku nēsāja arī krāsainas bikšu uzšuves (lampasus), kaut gan tādā oficiāli nebija paredzēti. Tāpat arī rozetes uz zābakiem. Daži valkāja arī zilās un sarkanās bikses.
II. Vidzemes Atsevišķais esk.	Dzeltens ar baltu	Dzeltens	
III. Latgales Atsevišķais esk.	Balts ar dzeltenu	Balts	
IV. Zemgales Atsevišķais esk.	Aveņu un pelēks	Aveņu	
13. Tukuma pulka eskadrons	Zils ar pelēku	Zils	
Latgales partizāņu pulka esk.	Melns ar baltu	Melns	

Jātņiekupulkā. Kad formējās jātnieku pulks, tad pēc visu atsevišķo eskadronu savešanas kopā, daļa jātnieku vēl labu laiku staigāja savās krāsainājās formās. Bet turpmāk, saņemot ietērpa priekšmetus apgādes ceļā no intendantūras, pamazām radās vienādība un līdz 1922.g. jātnieku pulka kaŗavīri nēsāja tādu pat formas ietērpu, kā pārējās kaŗaspēka vienības.

Tikai 1922. gadā tika ievests visai armijai vienāds formas tērps, variējot tikai zīmotņu iekantējumu un cepures virsas krāsas pēc ieroču šķirām. Jātņieku pulks dabūja dzelteno krāsu.

1929. gadā visā armijā izdarīti formas tērpa pārgrozījumi, ievēdot citu cepures paraugu un citus uzplečus. Bez šī ikdienišķā tērpa Valsts prezidents un kaŗa ministrs š. g. maijā apstiprinājuši jātniekiem īpašu tumšzilo tērpu, kuŗš skaitās kā galā un izejas tērps.

Jaunais tērps darināts pēc vispār huzāriem pieņemtā parauga, t. i. ar vītņēm. Tērpa pamatkrāsa tumši zila, t. i. tāda pati kā visām ieroču šķirām. Tērpa priekšpuse sastāv no piecu rindu oksidējuma krāsas (melns un sidraba šņores savijums) vītņēm, kuŗu gali cilpveidīgi noliekti uz leju ar vidū iespraustām rozetēm. Vītņu saspraušānai tērpa vidū ierīkoti — tādas pašas krāsas kā šņores — 5 spraudekļi. Tērpa apkakle tādā pašā krāsā kā tērps, ar ieapaļiem galiem un vītņotu augšdaļu. Arī tērpa aproces un kabatas, kuŗas slīpas, ir vītņotas. Uzpleči atgādina pārējo ieroču šķiru uzplečus. Dienesta pakāpes apzīmētas uz apkakles priekšējiem stūŗiem. Tērpa muguras daļu krāšņo 2 lokveidīgas vītņes ar izliekumu uz āru, kuŗu augšgali beidzas pie pleciem, bet apakšā vēl katrā pusē papildina 2 starveidīgas vītņes ar 3 cilpveidīg. ieliekumiem galos. Tērps kā vēsturisks un vienā laikā kaujas piederums līdz iet patronu soma (ladunka). Bikses ir līdzīgas pārējo ieroču šķiru biksēm, tikai ar dzelten. uzšuvēm (lampasiem). Arī cepures paraugs vispārējs, tikai ar dzeltenu krāsas aploku. Aizsargu krāsas tērps jātniekiem paliek līdzsinējais.

20. Pulka tiesa.

Pēc kaŗa tiesu iekārtas likumu nosacījumiem Jātņieku pulkā, kā visās atsevišķās kaŗaspēka daļās, darbojas pulka tiesa, kuŗa iztiesā likumā paredzētās pulka instruktoru un kareivju lietas.

Iz pulka tieslietu daļas statistikas redzams, ka iztiesāto lietu skaits pulka pastāvēšanas laikā sadalās šādi:

1921. gadā . . .	22	instr. un kareivju lietas ;
1922. „ . . .	40	„ „ „ „
1923. „ . . .	40	„ „ „ „
1924. „ . . .	24	„ „ „ „
1925. „ . . .	19	„ „ „ „
1926. „ . . .	29	„ „ „ „

1927. „ . . .	20	„ „ „ „
1928. „ . . .	12	„ „ „ „
1929. „ līdz		
1. jūlijam . . .	6	„ „ „ „

Ierindas eskadronu 1928. g. no pulka tiesas sodīto kaŗavīru procentuālo daudzumu attiecībā pret skaitlisko sastāvu raksturo sekoša skāla:

Kādas vienības	Cilv. skaits vienībā	Sodišanas gadījumi	%
1. eskadrons . . .	141	3	2,127
2. „ . . .	150	3	2
3. „ . . .	149	4	2,68
4. „ . . .	147	5	3,4
Loŗmet. eskadr. . .	101	—	—

Mazāksvarīgos pulka kaŗavīru pārkāpumus, kuŗi neprasa nodošanu pulka tiesai, izlemj pulka komandieris vai vienību priekšnieki ar viņiem piešķirto disciplināro varu. Še pievestā skāla sniedz pārskatu par 1., 2., 3., 4. un loŗmetēju eskadrona disciplinārā kārtā sodīto kaŗavīru skaitu no 1. novembra 1927. g. līdz 1. novembrim 1928. g.

Vienības nosaukums	Cilvēku skaits vienībā	Vieicināšana izpildīt rīkojumus un neceļošana izturēšanās pret priekšnieku vai vecāko. Viltotāšanās pavēles izpildīšanā		Gulēšana norīkojumā vai uz posteņa		Patvaļīgas prombūtne un nokavējumi no atvaļinājuma		Patvaļības vai nolaidības izpildot dienesta pienākumus norīkojumā		Mazāksvarīgi vispārēja rakstura pārkāpumi		Svarīgāki vispārēja rakstura pārkāpumi	
		Sodišanas gadījumi	%	Sodišanas gadījumi	%	Sodišanas gadījumi	%	Sodišanas gadījumi	%	Sodišanas gadījumi	%	Sodišanas gadījumi	%
1. eskadrons	141	18	12,77	18	12,77	11	7,8	13	9,2	93	66	64	45,39
2. eskadrons	150	23	15,33	20	13,33	27	18	20	13,33	130	86,66	58	38,66
3. eskadrons	149	10	6,7	31	20,8	27	18,12	39	25,5	136	91,28	44	29,53
4. eskadrons	147	20	13,61	30	20,41	26	17,69	48	32,65	150	102,04	49	33,33
Loŗmetēju eskadrons . .	101	11	10,9	24	23,76	11	10,9	34	33,66	77	76,23	48	47,52

Pilsētas komandants un tāpat arī visu garnizonā ietilpstošo kaŗaspēka daļu virsnieki raugās, lai kaŗavīri, arī atrodoties ārpus kaŗaspēka daļas, stingri ievērotu militārās disciplīnas un pieklājības prasības, būtu vienmēr tērpti formā, neatrastos patvaļīgā prombūtnē un neceltu nekārtības.

Zemāk pievestā skāla rāda, cik un kādu Jātnieku pulka vienību kaŗavīri un par ko 1928. g. tikuši aizturēti pilsētā un ārpus pulka rajona.

Vienības nosaukums	Par iek. regl. 22. § neievērošanu	Iereibušā stāvoklī				Ne pēc formas ģerbus.	Bez atvaļin. apliecībām	Par pretošanos patruļai, patruļas nolamāšanu	Ar viltotām jeb citu kaŗavīru apliecībām.	K O P Ā
		Sabiedrisku mieru traucējot un trokšņojot	Kaujoties	Gulot						
1. eskadronā	3	7	—	—	4	2	1	—	17	
2. „	2	3	—	—	1	3	2	—	11	
3. „	3	—	2	—	4	1	1	—	11	
4. „	—	8	—	1	2	1	1	—	13	
Loŗmetēju eskadr.	—	1	—	—	2	—	1	—	4	
Instruktoru eskadr.	—	2	—	—	—	—	—	—	2	
Sakaru komandā	—	2	—	—	1	1	2	—	6	
Sap. spridz. k-dā	—	1	—	—	1	—	—	—	2	
Saimniecības k-dā	1	3	—	—	1	4	1	1	11	
Taurētāju vadā	—	5	—	—	1	1	—	—	7	
Kopā	9	32	2	1	17	13	9	1	84	

Pēc savām dienesta pakāpēm un dienesta stāvokļa 1928. gadā pilsētā un ārpus pulka rajona aizturētie 84 kaņavīri dalās šādi:

Vienības nosaukums	Virsnieku vietnieki	Virsseržanti	Seržanti	Kaprāži	Vecākie ārrindu amatos	Kareivji un dižkareivji	Jaunkareivji	K o p ā
1. eskadrons	—	—	—	3	—	14	—	17
2. „	—	—	—	1	—	10	—	11
3. „	—	—	3	1	—	7	—	11
4. „	—	—	1	—	—	12	—	13
Ložmetēju eskadr.	—	—	—	1	—	3	—	4
Instruktoru eskadr.	—	—	—	1	—	1	—	2
Sakaru komanda	1	—	1	1	—	3	—	6
Sap. Spridz. k-da	—	—	—	—	—	2	—	2
Saimniecības k-da	—	—	—	1	2	8	—	11
Taurētāju vads	—	—	1	2	—	4	—	7
Kopā	1	—	6	11	2	64	—	84

21. Pulka virsnieku klubs.

Pulka virsnieku klubs savu darbību sāka 1921. gadā. Kā pirmais kluba saimnieks tika iecelts leitnants Bulle. Darbības sākums bija grūts: trūka trauku, inventāra. Telpas bij neremontētas. Tika iecelta arī īpaša kluba valde, kuŗa pārraudzīja kluba saimnieka darbību. No 1921.—1922. gadam par kluba saimniekiem bija virsleitnants Jūrmaliets un kapteinis Upīts, no 1923.—1924. gadam kaŗa ier. Lapkašs, 1925. gadā virsl. Riņķis, 1926. g. virsleitnants Kopštāls, 1928. g. leitnants Sedrovics un virsleitnants Tauniņš, 1928. gadā un līdz šim laikam kaŗa ierēdn. Donis.

Ar virsnieku ikmēneša labprātīgiem algas atvilkumiem kluba iekārtošanai, pa šiem gadiem kluba telpas pāris reizes atremontētas, iemēbelētas un izdaiļotas. Jau 1923. gadā klubs pasūta Rīgā, Kuzņecova fābrikā pilnīgu trauku servizi priekš 200 personām. Trauki no laba porcelāna ar pulka krūšu nozīmi virsū. Tā kā tie speciāls pasūtījums, tad maksā pulka virsnieku sabiedrībai lielas summas.

Virsnieku klubā izbūvēta arī skatuve priekšnesumiem. Klubs abonē žurnālus, laikrakstus. Apmeklētāju lietošanā dažādas spēles. Pie kluba pastāvīgi darbojas frizētava. Virsnieki klubā par samērā lētu naudu var dabūt uzturu un lietderīgi pakavēt laiku. Kluba telpu paplašināšanai tam 1928. gadā piebūvēta stikla veranda, bet ap to ierīkots puķu dārzs. Šogad kluba telpās izvests kapitālremonts.

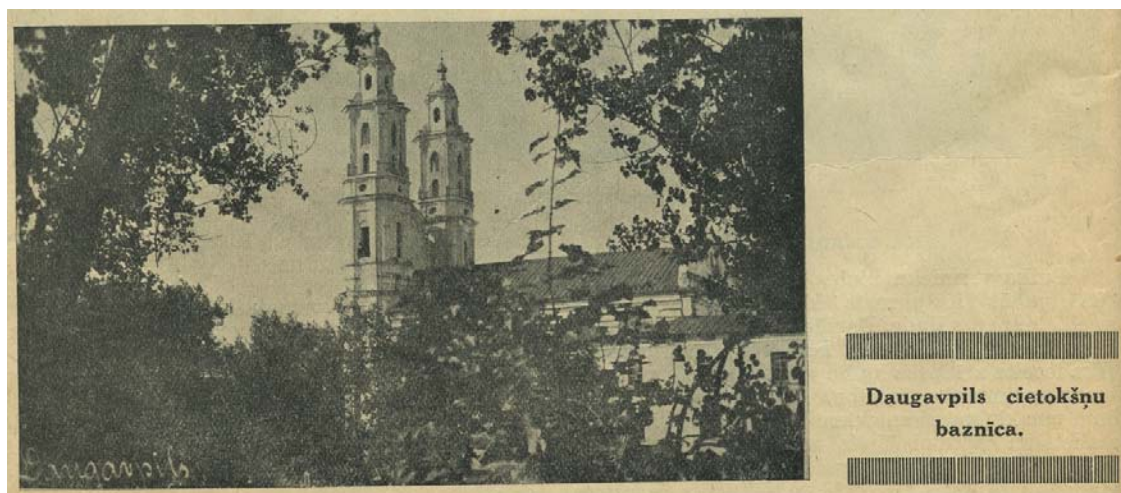

Kādas summas pulka virsnieku sabiedrība no savām algām pa visu kluba pastāvēšanas laiku ziedojuši tā labierīcībai un iekārtaī, liecina sekoša skāla:

1922. gadā . . .	Ls	1.080.—
1923. „ . . . „		4.207.32
1924. „ . . . „		2.012.—
1925. „ . . .		
1926. „ . . . „		4.511.—
1927. „ . . .		
1928. „ . . . „		2,215.—
1929. „ . . .		
Kopā		Ls 14.025.92

Pulka virsnieku kluba izveidošanā izcilus nopelni pulka komandierim Ceplītim, kuŗš kā virsnieku sapulcēs, tā sarunās ar virsniekiem vienmēr ir centies iepotēt uzskatu, ka pulka virsniekiem klubs ir nepieciešama atpūtas vieta un tamdēļ tas jāizdaiļo un jāiekārto, cik vien iespējams labi. Viņš arī visur, kā pulka komandieris, ir nācis pretī kluba vajadzībām gan ar savu rīcību, gan arī ar gādību pie augstākās priekšniecības.

Pateicoties visam tam un arī pulka virsnieku apziņai visi labprāt ziedojuši no savām algām prāvas summas kluba vajadzībām, caur ko tas izvērties par tīkamas un lietderīgas atpūtas stūrīti.

22. Pulka virsnieku paražas un ētika.

Jātnieku pulka vadība un virsnieki, būdami nedalītās domās, ka visnieku paražas un stingra militāras ētikas ievērošana izkopj, izsmalcina un padara skaistāku virsnieku sabiedrības iekšējo un ārējo dzīvi, visādi cenšas to veicināt.

Lai būtu, kas rūpējās par sacītā izvešanu dzīvē, pulka komandieris pulkvedis Ceplīts iecēlis īpašu „Tradīciju komisiju“, kuŗas darbība iet pāri sava nosaukuma robežām, un šī komisija interesējās ne tikai par pastāvošo tradīciju nostiprināšanu un jaunu radīšanu, bet viņa ierosina un pārrauga arī jātnieku pulka virsnieku militārās pieklājības un ētikas jautājumus, izstrādā vajadzīgos noteikumus, ceļ tos priekšā pulka virsnieku sapulcei un pēc tam pulka komandiera apstiprināšanai.

Par pulka virsnieku sapulcēs pieņemtu un pulka komandiera apstiprinātu militārās pieklājības un ētikas noteikumu rupju pārkāpšanu komisija var ierosināt vainīgā nodošanu pulka goda tiesai.

Kā komisijas darbību raksturojošus pievedu nedaudzus no viņas izstrādātiem un spēkā esošiem militārās pieklājības un ētikas noteikumu pantiem.

Katram pulka virsniekam jāievēro sekošais:

1) Es esmu atbildīgs un man jā rūpējas, lai jātnieku pulka virsnieku formas nesēji visur tai darītu godu.

2) Jātnieka pulka virsnieki, esot formas tērpā, nēsā pulka krūšu nozīmi un tradicionālo pulka gredzenu.

3) Virsnieks nedrīkst uzkrīst nedz ar nolaidībām savā apģērbā, nedz ar pārspīlētu eleganci.

4) Jātnieku pulka virsnieki drīkst apmeklēt tikai slēgtus vakarus, atbilstošus viņu sabiedriskam stāvoklim.

5) Pulka virsniekiem obligātoriski jāapmeklē visi pulka virsnieku klubā sarīkojamie vakari un virsnieku sapulces.

6) Uz virsnieku klubā sarīkojamiem vakariem pulka virsniekiem jāierodas vienmēr noteiktā laikā. Ja virsnieks to nevar, tad vēlams no vakara apmeklēšanas atteikties.

Šie nedaudzie nosacījumi panti te pievesti piemēru dēļ.

Pulka vadība sadarbībā ar šo komisiju rūpējas par pulka virsnieku dzīves labāku izveidošanu, ievēdot stingras paražas, pieklājības un ētikas nosacījumus, apellējot pie virsnieku apziņas pulka cieņas un goda labā.

23. Pulka instruktoru un kareivju klubs.

Jātnieku pulka instruktoru un kareivju klubs savu darbību uzsāka 1921. gadā. Klubam ierādītās telpas, kuŗās tas arī tagad atrodas, bija stipri neizveidotas. Klubam arī nebija inventāra: mēbeļu, trauku un citu nepieciešamo piederumu. Jau ar 1922. g. klubā darbība pamazām sāk attīstīties un izveidoties. Pulka galdnieku darbnīcās pagatavoja kluba vajadzībām galdus, sēdekļus. Tika iegādāta arī neliela bibliotēka, spēles (šachs, domino, dambretes u. c.), pasūtīti laikraksti un žurnāli.

1923., 24. un 25. gados kluba inventārs pakāpeniski tiek pavairots, izgatavojot to galdnieku darbnīcās. Bez tam 1923. g. klubā tika uzbūvēta skatuve. Kultūrālās dzīves noorganizēšanā dzīvu dalību ņem toreizējais pulka tieslietu pārzinis, kaŗa ierēdnis Lapkašs, saistot pulka virsdienesta instruktorus un kareivjus, nodibinot teātra pulciņu, kaŗavīru kori un citus kultūrālus pasākumus. 1926. gadā kareivju klubs iegādā jau savu kino aparātu; tā samaksai vienu līdzekļu daļu deva Armijas komandiera stāba apmācības daļa, pārējo pakāpeniski sedza pulks no saviem līdzekļiem. Līdz 1927. g. 1. janvārim jaunais kino sniedza pulka kaŗavīriem 30 izrādes, bet teātra pulciņš vakaros teātra izrādes. Visdzīvāko darbību kareivju klubs sāk uzrādīt, sākot ar 1927. g., kuŗā pulkam dotas apmēram 60 kinoizrādes, 6 teātra izrādes un 2 cirkus izrādes, bet 1928. g. jau 80 kinoizrādes, 10 teātra izrādes un 2 koncerti.

Pulka kinoizrādes parasti notiek divas līdz trīs reizes nedēļā. Programai pēc iespējas tiek izvēlētas kaņavīriem vairāk piemērotas, audzinošas kinofilmas, piemēram: „Mūsu armija“, „Michails Strogovs“, „No Dieva aizmirstais cilvēks“ un tamlīdzīgi. Ieejas maksa kino un teātra izrādēm neliela: virsn. Ls 0,50, imstr. 0,35 un kareivjiem 0,20, tādējādi dodot katram pulka kaņavīram iespēju apmeklēt sarīkotās izrādes. Daudzas kino un teātra izrādes pulka kaņavīriem ar piederīgiem tiek sarīkotas pilnīgi par brīvu. Pārējām izrādēm neliela ieejas maksa ir nepieciešama, lai pulks varētu segt izdevumus, kā: filmu nomaksu, tā arī vietējā Daugavpils Latv. drāmatiskā teātra aktieru trupas honorāru par attiecīgām teātra izrādēm. No nelielajiem atlikumiem tiek uzlabots vispārējais kluba stāvoklis, iegādājot skatuves piederumus, izvedot remontus, izdaiļošanu, un padarot klubu pēc iespējas ērtāku un apmeklētājiem tīkamāku.

No 1929. g. 1. janvāra līdz 1. jūnijam dotas jau apm. 50 kino un 12 teātra izrādes, kā arī pulka kaņavīriem par brīvu nolasītas vairākas lekcijas. Tā, piem.: „Latvijas atbrīvošanas cīņas“, „Alkohola kaitīgums“, „Arodu izvēle sakarā ar spēju pārbaudi“ un par citiem sabiedriskiem un vispārējiem tematiem.

Pēdējos divos gados lielā mērā papildināts kluba bibliotēkas grāmatu krājums. Uz 1929. g. 1. aprīli bibliotēkā skaitījās 1122 grāmatu sējumi. To vidū visu mūsu ievērojamāko rakstnieku un literātu kopoti raksti, daudz grāmatu no militārās literatūras, dažādas mācības grāmatas un daiļliteratūra. Tas viss pa lielākai daļai iegādāts no pulka kino un kaņavīru veikala peļņas, kā arī no summām, kuņas dod Armijas komandiera stāba apmācības daļas kultūrāliem mērķiem. Bibliotēka pulka kaņavīriem grāmatas izsniedz trīs reizes nedēļā. No bibliotēkas statistikas redzams, ka mēnesī tiek izsniegtas apm. 200 grāmatas.

Šī gada aprīļa mēnesī tika atjaunots pulka kaņavīru koris. To vada diriģents Freimanis. Koris piedalījās arī šī gada 2. jūnijā sarīkotos Latgales dziesmu svētkos.

Sakarā ar pulka 10 gadu jubileju instruktoru un kareivju klubam tika izdarīts kapitālremonts. Kaut gan telpas klubam nav sevišķi piemērotas, tad tomēr pēc remonta tās atstāj patīkamu iespaidu.

Kluba telpas sastāv no instr. un kareivju izrikojumu zāles, lasītavas, viesu istabas, instruktoru ēdamistabas, bufetes telpām un virtuves. Kluba mēbelējums pašlaik labs. Sienas izrotātas fotografiskiem uzņēmumiem no pulka dzīves, valstsvīru ģimētnēm, pamācošiem un patriotiskiem uzrakstiem. Lasītavā bez grāmatām žurnāli, laikraksti un dažādas spēles. Š. g. maija mēnesī iegādāts labs amerikāņu firmas „Veser Bross“ pianīns par Ls 1900. Šim nolūkam summa, Ls 1650 ņemti no kaņavīru veikala peļņas un atliekošie Ls 250 doti no Armijas ekonomiskā veikala.

Par visām labierīcībām galvenām kārtām jāpateicas pulka komandierim pulkvedim Ceplītim, kušš ņem jo dzīvu dalību kluba izveidošanā, kā arī enerģiskajam pulka kaņavīru veikala un kluba pārzinim virsleitn. Pļavniekam un tā palīgam seržantam Raibem. Kā kareivju kluba pārziņi no kluba pastāvēšanas līdz šim laikam bijuši: kapt. Līcis, virsleitn. Steinbergs, virsleitn. Bīlmanis, Driķīts, Krastiņš, Kaukulis, Grīns, Jenkēvičs, Kuplis un pašlaik Pļavniekis, kušš izpilda kluba pārziņa amatu jau no 1927. g. 1. maija.

24. Pulka krājaizdevu kapitāli.

Lai veicinātu taupību kaņavīru starpā, dotu tiem iespēju ar ikmēneša obligātoriskiem algas atvilkumiem iekrāt kapitālu, kā arī nopietnas vajadzības gadījumos saņemt aizdevumus, armijā pie atsevišķām kaņaspēka daļām pastāv virsnieku un instruktoru krājaizdevu kapitāli. Arī Jatnieku pulkā jau 1925. gadā nodibināts šāds krājaizdevu kapitāls un, sekmīgi darbodamies, godam veic savu uzdevumu.

Uz 1929. g. 1. jūliju kā virsnieku krājaizdevu kapitāla dalībnieki skaitās 71 pulka virsnieks. Kapitāla valde visā kapitāla darbības laikā noturējusi 43 sēdes un dalībniekiem piešķīrusi un izsniegusi 364 aizdevumus.

Virsnieku krāj-aizdevu kapitāla kases pārskats uz 1. jūliju 1929. gada.	
Aktīvs:	
1) Aizdevumi	Ls 14.039.—
2) Kasē	„ 1.62
Kopā	
Ls 14.040.62	
Pasīvs:	
1) Obligātoriskās iemaksas	Ls 11.970.94
2) Labprātīgās iemaksas	„ 1.855.67
3) Rezerves kapitāls	„ 214.01
Kopā	
Ls 14.040.62	

Krājaizdevu kapitāls pulkā atradis nedalītu kaŗavīru piekrišanu un izvērties par svarīgu saimniecisku faktoru. Lielākai kaŗavīru daļai jau iekrājušies kaut arī vēl nelielas summas, bet tomēr tādas, kuŗas vajadzības brīdī var būt jau jūtams atbalsts. Caur krājaizdevu kapitāla palīdzību daudzi kaŗavīri varējusi nokārtot tādas savas dzīves vajadzības, kuŗas prasa uzreiz prāvākas summas izlikšanu, aizņemot to no kapitāla un pakāpeniski atmaksājot.

Pašreizējais virsnieku krājaizdevu kapitāla valdes priekšsēdis ir pulkv.-ltņ. Akermans, bet kasieris-grāmatvedis kaŗa ierēdnis Krastiņš, bet instruktoru krājaizdevu kapitāla valdes priekšsēdis virsseržants Šūls.

25. Pulka kaŗavīru veikals.

Jātņieku pulka kaŗavīru veikala darbību īsumā raksturo šāds pārskats:

Līdz 1925. g. 1. janvārim kaŗavīru veikala stāvoklis nebija vēl visai stabils. Apgrozības kapitāls tanī laikā bij tikai 658 lati 96 sant. Bet ar katru turpmāko gadu veikala darbība un materiālais stāvoklis manāmi uzlabojās.

Uz 1929. g. 1. janvāri apgrozības kapitāls jau palielinājies līdz Ls 13.671,33. Veikals nes jau krietnu peļņu, kuŗas daļa tiek izlietota kultūrāliem mērķiem, šaušanas un jāšanas sporta veicināšanas balvu iegādei. Katru gadu Ziemsvētkos, pēc pulkā pastāvošām tradīcijām, katram obligātoriskā dienesta kaŗavīram no pulka veikala peļņas summām tiek iegādātas un izsniegtas dažādas dāvanas, kā pulksteņi, čemodāni, cimdi un citas lietas. Atliekošā kaŗavīru veikala peļņas daļa tiek izlietota instruktoru un kareivju kluba labierīcībai, kā: mēbeļu iegādei, bibliotēkas paplašināšanai un citām kluba un veikala vajadzībām, kuŗas nāk par labu pašiem veikala pircējiem un peļņas radītājiem — pulka kaŗavīriem. Veikals tur un pārdod kaŗavīriem nepieciešamās preces, pie tam augstākā labuma un par iespējami lētākām cenām, kā privātveikalos.

Veikals preces iepērk, galvenām kārtām tieši no rūpņiekiem, bez kādas starpniecības, caur ko panāk preču lētumu.

Pulka kaŗavīri veikalā var saņemt preces arī uz kredīta, līdz algas izmaksai. Vispār jāsaprot, ka kaŗavīru veikals pulkā ir nepieciešams un svarīgs saimniecisks faktors, jo, apkalpodams apmēram 1500 patērētāju (kaŗavīru un to piederīgo), dod tiem iespēju par taisnīgu cenu iepirkties vajadzīgo un to peļņas daļu, kuŗa citos apstākļos būtu aizgājusi privātās rokās, atstāj pulkā, kur pulks to izlieto

visādu ērtību un labierīcību iegādei. Šīs labierīcības nāk par labu pašiem patērētājiem un viņi var tās bez maksas izlietot.

Veikala darbību no 1927. g. 1. maija līdz šai dienai sekmīgi vada veikala pārzinis, virsleitnants P Ļ a v n i e k s.

26. Jāšanas sacīkstes un sports.

Jātnieku dienests ir cieši saistīts ar sportu; tiem jāiet roku - rokās. Šim nolūkam jātnieki izmanto savu, no dienesta pienākumiem brīvo laiku; uz pulka sporta laukuma, tāpat arī pulka manēžā sastopam trenējamies jātniekus gan agri rītos, gan vēlu vakaros. Izcilus vērība tiek piegriezta jāšanas un šaušanas sportam un vieglatlētikai. Lai atzīmētu to sasniegumus, kā arī lai ieinteresētu plašākas aprindas, gadu no gada tiek sarīkotas sacīkstes. Sacensībā dalību ņem virsnieki, instruktori un kareivji. Uzvarētāji tiek godalgoti; bieži vien godalgas ir ļoti vērtīgas un sniedzas desmitos tūkstošos. Godalgu iegādei ar pulka komandiera pulkv. Ceplīša laipnu pretimnākšanu ik gadus asignē lielākas summas no pulka kaņavīru veikala; pēdējā laikā sporta sekmēšanai nelielas summas tiek saņemtas arī no apmācības daļas. Daudz balvu ik gadus līdzatved pulka šefs — Latv. Tirgotāju Savienība un citi pulka labvēļi; tā vērtīgas balvas ir dāvājuši: „Eichhorna“ firma — virsnieku parauga zobenu ar zelta gravējumiem, mākslinieciskā izstrādājumā — apm. Ls 240 vērtībā; bij. Latvijas armijas un atsevišķā eskadrona kapteinis (tagad zviedru žurnālists) Möllins sudraba kausu; Latv. Aizsardzības biedrība — vērtīgu naudas balvu; firma Ratfelders — gadu no gada dāvājusi pa portfelim — šaušanas sacīkstēm; viena otra balva saņemta arī no Daugavpils firmām.

Jāšanas sporta nozarē līdz šim lielāka vērība tikusi piegriezta šķēršļu pārvarēšanai (concours hippique), mazāka skriešana pār žogiem (steeplechase) un gludskriešanai.

Plašāku līdzdalību jāšanas sacīkstēs pulks ņem 1928. g. 15., 16. un 17. sept., kuŗas rīko Latv. Aizsardzības Biedrība Rīgas hipodromā. Šeit vietas iegūst sekoši pulka virsnieki: a) c o n c o r u s h i p p i q u e: A. k l a s ē: I. v. virsl. Groskopfs uz zirga „Cimpers“ — iegūstot kā balvu Armijas k-ŗa stāba dāvāto sudraba tabakas kasti; II. v. kapt. Grunte uz zirga „Cēders“, iegūstot L. A. B. dāvātos rakstāmgalda piederumus; III. v. virsl. Šmidts uz ķēves „Celjona“ — L. A. B. sudraba portsigāru.

B. k l a s ē: I. v. pulkv. Buks uz ķēves „Ciemāļa“ iegūst valsts prezidenta G. Zemgaļa kga dāvāto marmora kamīna pulksteni; II. v. ltn. Saprātņieks uz zirga „Auto“ — drēbņieka Liebesmaņa dāvāto virsņieka uzvalka komplektu; III. vietu — ltn. Robežņieks uz zirga „Ceļotājs“ — firmas Rātfelders dāvāto ādas rakstāmgalda vēstuļu mapi; IV. v. — kapt. Grunte uz zirga „Cēders“ — Iekšlietu ministra dāvāto sudraba piulksteni; V. vieta leitnantam Blumbergam ar ķēvi „Cilvija“ — L. A. B. dāvāts revolveris.

C. k l a s ē: I. v. leitn. Blūmbergs uz „Cilvija“ — Latv. Tirg. savienības dāvāto sudraba karošu komplektu; II. v. leitn. Saprātņieks uz zirga „Auto“ — L. A. B. dāv. Brauniņa sistēmas revolveri; III. v. kapt. Upīts uz ķēves „Direkcija“ — L. A. B. sudraba vēstuļu bloku; IV. v. leitn. Jostsons uz ķēves „Centifolija“ — L. A. B. chronometru; V. vietā — pulkv. Buks uz ķēves „Ciemāļa“ iegūst „Jaunākās Ziņas“ dāvāto sudraba apkaluma jātnieku steku.

Concours hippique Instruktoru klasei: I. v. virsserž. Apenis uz zirga „Cirtējs“ iegūst rūpņieka Ūzes dāvātos vieglos slēglus; III. v. kapr. Freimanis uz „Cilons“ — iegūst Br. Vanagi dāvāto vatēto gultas segu; IV. vietā serž. Skuķītis uz „Cīks“ — J. Otlāna barometru; VI. vietā — virsserž. Berlands uz „Cesija“ — R. Valdmaņa kabatas pulksteni.

b) Skriešanās pār žogiem (steeplechase):

Zirgs ar jātnieku
pārvār šķērslī.

1928. g. Jāšanas sacīkšu
noslēgumam Latvijas Aiz-
sardzības Biedrība sari-
koja rautu. Uzņēmumā
rauta dalībnieku grupa
no valdības un armijas
pārstāvjiem, virsniekiem
un viesiem.

Vispārējā klasē: virsl. Mustavs uz zirga „Cēlais“ iegūst III. vietu, kā balvu saņem L. A. B. ceļojuma somu; virsleitn. Dišlērs uz ķēves „Ellīte“ iegūst IV. vietu; saņem L. A. B. galda pulksteni; virsleitn. Bolšaitis uz zirga „Dalītājs“ — V. vietu; balva — L. A. B. ādas portfelis.

c) Gludskriešana:

Vispārējā klasē: Saprātnieks uz zirga „Dzīvnieks“ iegūst IV. vietu; kā balvu saņem L. A. B. ādas portfeli.

d) Iejādes pārbaude.

Virsnieku klasē: I. v. pulkv. Buks uz ķēves „Ciemaļa“ — G. Rudzīša montekristo bise; II v. virsl. Dišlērs uz ķēves „Cikade“ — L. A. B. ādas mape.

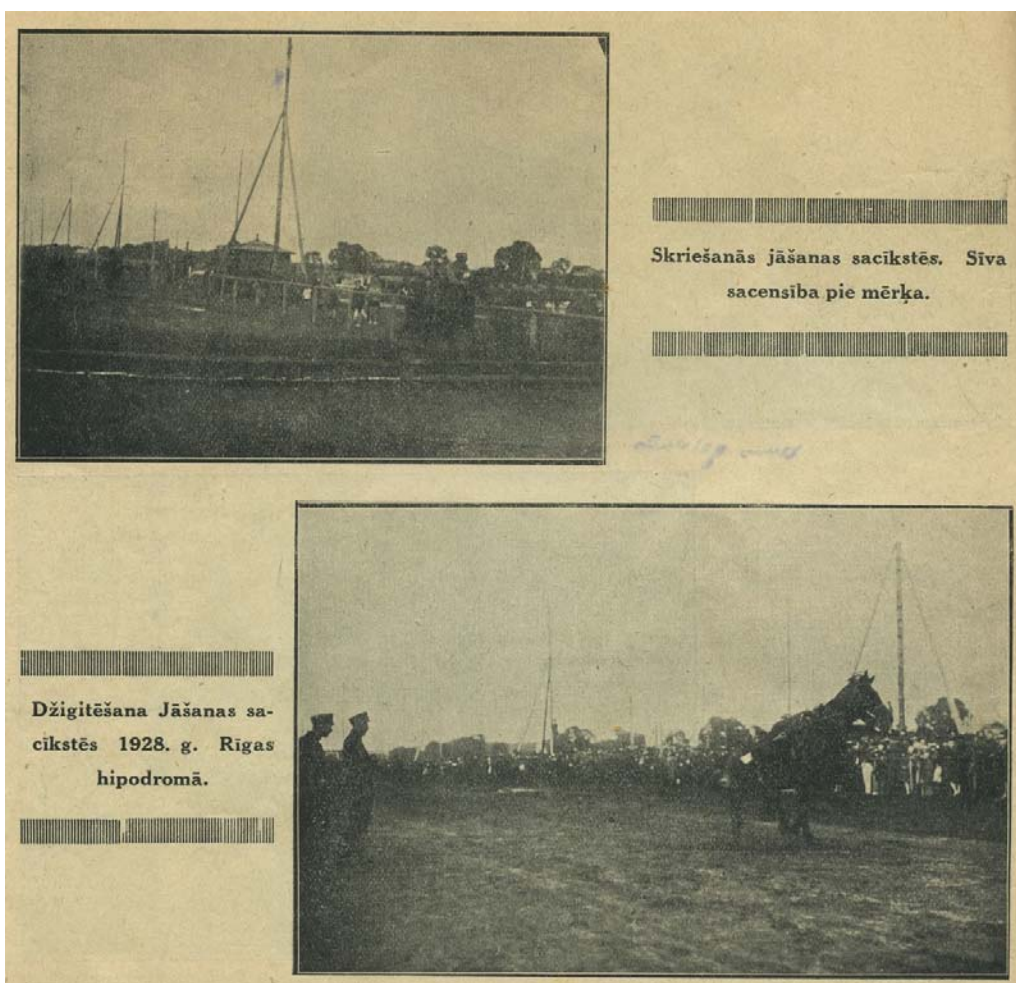
e) Augšlēcšana:

Virsnieku klasē: virsl. Groskopfs uz zirga „Cimpers“ pārlec 1,72 mtr., iegūst I. v. un uzstādot Latvijas rekordu; kā balvu iegūst Armijas k-ŗa stāba p-ka kombinēto pulksteni. III. v. iegūst pulkv. Buks uz ķēves „Ciemaļa“, saņemot kā balvu L. A. B. barometru.

f) Džigitēšanā un jātnieku spēlēs:

Dalību ņem komanda, kuŗu sagatavojis kapt. Grunte; kā balvu saņem L. A. B. sudraba pokālu un 5 sudraba pulksteņus.

Virsl. Groskopfs par Latvijas augstlēkšanas rekorda uzstādīšanu vēl saņem L. A. B. alpakā ēdam- un kafijas garnitūru.

Skriešanās jāšanas sacīkstēs. Sīva
sacensība pie mērķa.

Dzigitēšana Jāšanas sa-
cīkstēs 1928. g. Rīgas
hipodromā.

Bez tam visi sacīkšu dalībnieki saņem sudraba žetonus un speciālus, mākslinieciski izstrādātus diplomus. Valsts prezidenta G. Zemgala ceļojošā — marmora kamīna pulkstenis, tiek nodots pulkvedim Bukam.

Šaušanas sacīkstes parasti sarīko pēc noteikumos paredzēto šaušanas vingrinājumu izpildīšanas. Sacīkstēs tiek pielaisti visi pulka virsnieki, labākie šāvēji instruktori un kareivji. Sacensība notiek gan ar karabīniem, gan pistolēm, gan ložmetējiem. Godalgas tiek izsniegtas gan balvās, gan naudā. Dažas no tām ir ļoti vērtīgas. Tā piem. I. godalga — zelta pulkstenis ap 240 Ls vērtībā; II. — Ls 100 un trešā — Ls 80.

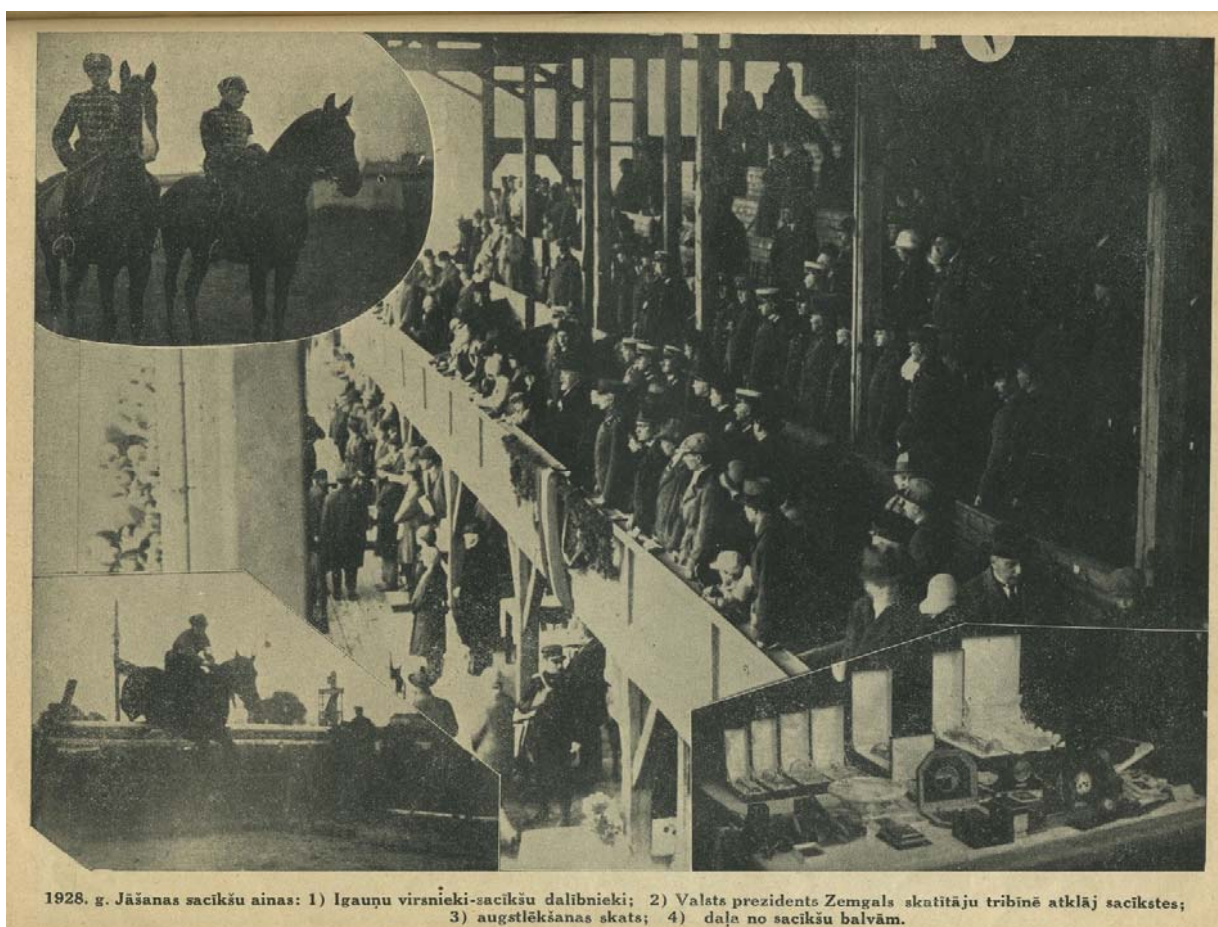
Vieglatlētikas sacensībām ierīkots savs sporta laukums. Vajadzīgo sporta rīku daļa atlaista no apmācības daļas, daļu iegādājusi Armijas sporta kluba Jaunbūves nodaļa, kuŗa pastāv pie jātnieku pulka. Šeit kā locekļi ieiet vienīgi jātnieku pulka kaŗavīri.

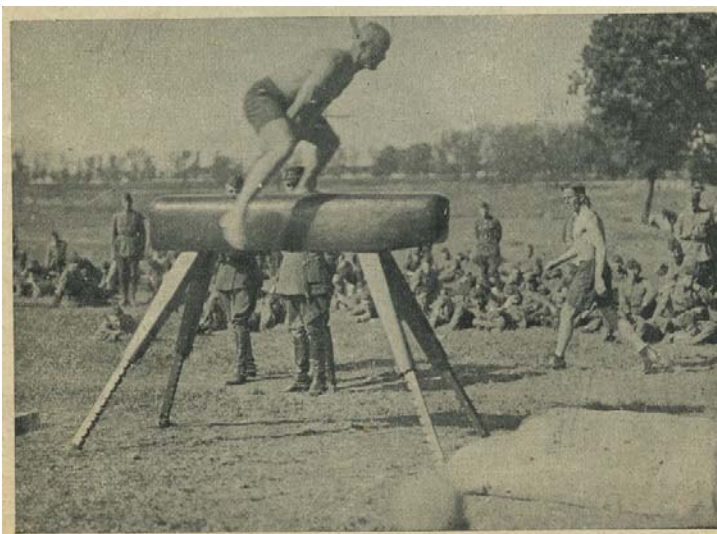
Liela vērība tiek piegriezta arī ziemas sportam — slidošanai un slēpošanai. Pulkā pastāv arī sava slidotava, kuŗa līdz šim tika uzskatīta par lielāko Daugavpilī. Slidotavā pretniecīgu samaksu tiek ielaistas arī privātas personas.

Vadoties no lozunga „Veselā miesā mājō vesels gars“ jātnieku pulka kaŗavīri ar lielu sirsnību, ziedojot savus brīvos mirkļus, nododas savas miesas rūdīšanai.

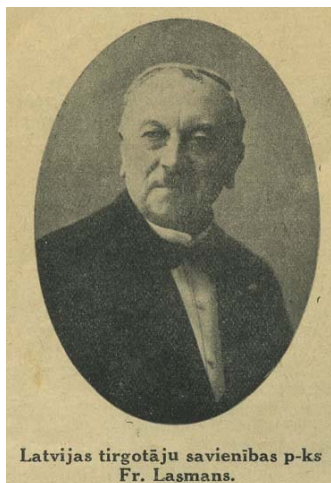

1928. g. Jāšanas sacikšu ainas: 1) lēciens pār šķērslī; 2) jātnieks uz skaista zirga;
3) sacikšu atklāšanas aina: dalībnieki noklausās Valsts prezidenta uzrunā.


~~~~~  
~~~~~  
**Vaļas brīžos jātnieki
trenējās sportā. Lēciens
pār „buku“.**
~~~~~  
~~~~~


**Latvijas tirgotāju savienības p-ks
Fr. Lašmans.**

**Jātnieku pulkam no aizsargiem-kursantiem
pasniegtā pateicības adrese.**

„Varoņu birzes“ stādīšanas akts un
Latv. Tīrg. Sav. dāvātais kauss.

Ēstijas un mūsu jātnieku savstarpēji apmaiņ-
tas draudzības apliecināšanas balvas.

Ēstijas jātnieku pulka maršs un krūšu nozīmes
dāvāšanas rakstisks akts.

22. Poļu ulānu pulka dāvētā krūšu nozīme līdz ar rakstisku aktu.

27. Izcilus notikumi pulkā.

1922. g. 9. jūlijā bij. Valsts prezid., toreiz Satversmes sapulces prezidents Čakste pasniedz pulkam Latv. Tirdz. Sav. dāvēto standartu, kuŗas p-ks ir Lasmans. Standarta pasniegšana notiek uz Cietokšņa laukuma. Pēc standarta pasniegšanas ceremonijas Satv. sap. prez. Čakste līdz ar viesiem un p-ka k-ri iedzen sitandarta kātā pirmo naglu, kā arī parakstās Latv. Tirdz. Sav. pulkam pasniegtā adresē. Standarts darināts no dzeltenas un debeszilas krāsas zīda un to rotā sārti - baltas šņores ar dzeltenām lentēm; uz lentes uzraksts „Latv. Tirdz. Sav.“ līdz ar to iniciāli. Standarta labā pusē ievīts vainagā valsts ģērbonis ar uzrakstu un skaitļiem virspusē: „Jātn. pulks“, 1921.g. 5. VII., apakšā skaitļi 1918.—1921. Standarta kreisā pusē attēlota uzlecoša saule, no kuŗas it kā izaug šķēpiem vienoti atsev. eskadr. vairogi; vairogos ietilpinātas visu to atsev. esk. krāsas, no kādiem pulks saformējās. Šīs krāsas kā ciešā mezglā vij uzraksts: „Dievs, Tēvija, Pulks“. Šī pati devīze ir lasāma sidraba burtos uz melnas pamatkrāsas krusta — Jātn. p. krūšu nozīmes. Pulka krāsu nozīme darināta no diviem viena uz otra uzliktiem krustiem; krusta virsējā daļa melna metalla, apakšējā — balta tērauda. Apakšējais krusts ir platāks par augšējo. Krusta vidū vairogs ar trijām zvaigznītēm virs tā. Uz vairoga pelēki oksidēts mazais valsts ģērbonis. Virsējā krusta spārnos ievietota pulka standartā rakstītā devīze: „Dievs, Tēvija, Pulks“ un pulka atsev. eskadronu dibināšanas gads „1919.“.

Ar 1922. g. 6. aprīli tiek atkārtoti noliegts lietot apzīmējumu „rotmistrs“, „kornets“.

1923. gada 27. maijā Latvijas Tirdzotāju Savienība uzaicina pulku ņemt līdzdalību „Varoņu birzes“ dēstīšanā Rīgas Brāļu kapos. Jātnieku pulka vārdā kapu ziemeļdaļā iedēsta 3 ozolus kapt. Akermans, ltn. Līcis un ltn. Fridrichsons. Pēc ozolu iedēstīšanas sastāda sekoša satura aktu: „Lai pēc latvju tautas izpratnes godinātu cīņā par tēvzemi kritušo varoņus un radītu viņiem mūžam dzīvu un zaļojošu pieminekli, Latv. Tirdz. Sav. un viņas uzaicinātie godā viesi divdesmit septītā maijā tūkstots deviņi simti divdesmit trešā gadā iestādīja Varoņu Birzi Latvijas Svētnīcā — Brāļu kapos, Rīgā“. Aktu parakstījuši valsts prez. Čakste, min. prez. Pauļuks, apsardz. min. Ducēns, Latv. Tirdz. Sav. priekšsēd. Lasmans un jātnieku pulka pārstāvji.

1923. g. 5. jūlijā pulkveža Kārklīņa vietā par Jātnieku pulka komandieri nāk pulkv. Ceplīts. Kārklīņš pāriet uz vecākiem virsnieku kursiem.

1923. gada jūlija sākumā pēc pulka tieslietu pārziņa Lapkaša projekta pulka paša līdzekļiem, skaisti izveidotā pulka parkā, ceļ pieminekli Par Latviju kritušiem jātniekiem; viņu skaits ir 20. Pieminekļis attēlo nocirsta ozola stumbru, kuŗam piekalta balta marmora plāksne ar kritušo jātnieku vārdiem zeltītos burtos. Plāksnes virspusē uzraksts: „Viņu varoņu gars mūžam dzīvos starp mums“.

Poļu ģenerālštāba akadēmiju beigušo virsnieku grupa viesojās Jātņieku pulkā.

Estijas un polijas jātņieku dāvātie piķu karodziņi.

1925. g. jūlijā pulka džigitu komanda leitnanta (tagad virsleitnants) Kopštāla vadībā ņem līdzdalību kinofilmas „Michail Strogov“ uzņemšanā. Par to kā pateicību filmas sabiedrība 30. septembrī pulka kultūrāliem mērķiem ziedo Ls 800.

1925. gada oktobrī caur militāro pārstāvi Estijā, kapt. Tepferu, ar Estijas kavalerijas pulku, kuŗa k-ris ir majors Bassen-Špillers, tiek nodibināti pirmie draudzības sakari. Kā draudzības apliecinājumu tie piesūta savu pulka karodziņu, krūšu nozīmi, pulka maršu un fotografiskus uzņēmumus no pulka dzīves. Uz zili-balta karodziņa lasāms uzraksts „Lāti 1-se Ratsa Rūgemendite — Esti I-ne Ratsa Rūgement“. Kā draudzības pretapliecinājums 1926. g. 20. aprīlī no mūsu jātņiekiem tiek nosūtīta pulka krūšu nozīme, pulka maršs un albums. 1926. g. 27. februārī estu jātņieku pulks piešķir mūsu jātņiekiem tiesības nēsāt viņu pulka krūšu nozīmi. Mūsu jātņieki atbild ar to pašu. Mūsu pulka krūšu nozīmi piešķir arī Estu kavalerijas inspektoram — kolonēlam B u x h o e v d e n a m. 1926. gada 5. jūlijā Estu jātņieku pulka komandieris, majors Bassen-Špillers līdz ar dažiem sava pulka virsniekiem ierodas mūsu gada svētkos. Atmiņai nodod pulkam miniatūrā darinātu piķi ar estu jātņieku karodziņu, sudraba kausu, mākslinieciski darinātu albumu un estu jātņieku virsnieku kopgrupas uzņēmumu ar to parakstiem; pēdējie iegravēti sudraba plāksnē. 1927. g. 11. novembrī estu jātņieku gada svētkos izbrauc mūsu delegācija, kuŗa noliek vainagu Atbrīvošanas kaŗā kritušiem estu jātņiekiem un nodod savu draudzības apliecinājumu Ēstijas jātņieku pulkam. 1927. g. 8. maijā tiek nodibināti pirmie oficiālie draudzības sakari arī ar poļu jātņiekiem — 22. ulānu pulku; faktiski pirmie sakari ar šo pulku ir meklējami 1919. g. — 1920. g. — Latgales atbrīvošanas cīņās. To pulka komandieris ir pulkvedis Grobickis. Pulkv.-leitn. Grīnbergs, kuŗam ir lieli nopelni abēju jātņieku kaŗa laikā dibināto sakaru atjaunošanai, nodod poļu 22. ulānu pulka mūsu pulkam sūtīto oficiālo paziņojumu par sadraudzības ievadīšanu ar sekošu saturu franču valodā:

Jātnieku pulks Rīgā, Zviedrijas karājam Gustavam V. par godu sarīkotā parādē 30. VI. 29.

Pulkā atrodošies virsnieki, kuŗi sastāvējuši kā jātnieki jau bij. Kalpaka jātnieku nodaļā:

Pulkvedis-leitnants Puksis,
Kapteinis Taube,
Virisleitnants Jenkēvics,
Kaŗa ierēdnis Donis.

Virsnieki, kuŗi atrodas pulkā nepārtraukti no dibināšanas dienas, līdz 1929. gada 5. jūlijam:

Pulkvedis-leitnants Akermans,
" " Puksis,
Kapteinis Taube,
" Stiebris,
" Upītis,
" Terzens.

„Pateicoties Jūsu militārā pārstāvja Polijā, pulkveža-leitnanta Grīnberga laipnai pretimnākšanai, mums ir tikusi dota iespēja atkal atjaunot tos sakarus ar latvju jātniekiem, kuŗi tikuŗi nodibināti sākot no mūsu kopējām cīņām 1919. gadā. Lai ūim patiesās draudzības faktam, kuŗš radies caur mūsu brāļu izlietām asinīm kaujas laukos, dotu slavenu piemiņu nākoŗām paaudzēm, lūdzam Jūs pieņemt savam pulkam mūsu 22. ulānu pulka nozīmi, mūsu pulka marŗu un mūsu jātnieku karodziņu. Jūsu pulka virsnieki būs mums vēlami draugi, kuŗus mēs vienmēr būsīm priecīgi redzēt Brodos“. Piesūtīti arī vairāki fotografiski uzņēmumi no 22. ulānu pulka dzīves un pulka virsnieku saimes; starp pēdējiem redzams arī mūsu militārais pārstāvis, pulkvedis - leitnants Grīnbergs. Uz sārta-baltā poļu jātnieku piķa karodziņa ieŗūts uzraksts: „Piervszemu Puļkovi Kavalerji Ūotevskiej Ulanov V. P.“ (Pirmam Latvijas jātnieku pulkam, 22. ulānu pulks). Pulka marŗs ierakstīts mākslinieciski izstrādātā papīra loksnē. Piesūtītā pulka nozīme ir krustveidīga, kuŗai par pamatu ir ņemtas poļu karoga krāsas ar viengalvaino ērgli vidū. Papildus krūŗu nozīmei dāvēts ļoti oriģināli izgatavots akts, kuŗš caurŗnorēts ar sārta - baltu zīda ūori un apzīmogots ar 22. ulānu pulka zīmogu; kā paŗi poļi to saka, ar ūo zīmogu ir apzīmogota mūsu pirmā sadraudzība, kuŗa radās frontē 1919. un 1920. gados.

Akts rakstīts poļu valodā un tā saturs sekoŗs: „Vadoties no brālības jūtām un atceroties mūsu robežas aizsardzības un tēvijas neatkarības labā kopēji izlietās asinis, gribēdami reiz nodibinātām brālības saitēm pievienot redzamu simbolu par atmiņu pagājuŗiem gadiem un par godu nākoŗām paaudzēm, nolemjam sekoŗi: Mēs Visgaiŗākās Polijas Republikas 22. Ulānu Pulks dāvējam sava pulka nozīmi Pirmam Latvijas jātnieku pulkam, ar ūo aktu apliecinādami brāļu jūtas, kuŗas raduŗās starp mūsu brāļiem lielinieku frontē 1919.—1920. gadam. Dots Brodos, Austrumu Maz-Polijā, Tā Kunga 1927. gada maija mēneŗa astotā dienā. Aktam seko pulka komandieŗa, pulka nozīmes komitejas priekŗsēŗa un komitejas sekretāra paraksti.

1928. g. septembrā m. sacīkstēs Rīgā virsl. Groskopfs uzstāda jaumu Latvijas augstlēkŗanas rekordu uz zirga „Cimpers“, sasniedzot 1,72 mtr. Iepriekŗējais rekords piederēja leitn. Freidenfoldam uz zirga „Zemitāna Ansis“, pārlecot 1,60 mtr. Zirgs „Zemitāna Ansis“ uzskatāms kā pulka vēsturisks inventārs: uz tā Latvijas Ziemeļarmijas virspavēlnieks pēc Ziemeļlatvijas atbrīvoŗanas bija pirmo reizi iejājis Rīgā. Tā kā „Zemitāna Ansis“ stipri vecs un nav vairs darba spējīgs, tiek ierosināts pieŗķirt viņam mūŗa maizi.

1929. g. 16. maijā Valsts Prezidents apstiprina huzāru (vītņoto) parauga izejas tēŗpu.

1929. g. 2. jūnijā pulka dziedāŗanas koris no 65 jātniekiem, diriģ. Freimaņa vadībā, ņem dalību Latgales I. dziesmu svētkos.

1929. g. 29. jūnijā pulka četri eskadroni tiek pāŗvesti uz Rīgu zviedru karaļa Gustava V. eskortēŗšanai un dalībai parādē.

Pulka divi eskadroni ir eskortēŗjuŗi arī Igaunijas valsts vecāko Jaaksonu un Somijas valsts prezidentu Rēlanderu.

1929. g. 5. jūlijā pulks svin savus 10 gadu pastāvēŗšanas svētkus. Uz svētkiem ierodas Estu jātnieku pulka un Poļu 22. ulānu pulka jātnieki.

Stiprinoties no pulka karoga devīzes: „Dievs, Pēvija, Pulks“, pulka kaŗavīri ar lielu neatlaidību rūdās savas Tēvijas aizsardzības darbā.

28. Jātnieku — kaŗa Lāčplēŗa ordeŗa kavalieru saraksts.

Nē.Nē p.k.	Kādas daļŗ	Dienesta pakāpe, uz- vārds un vārds	Ord. Nē	Kad un kur izdarīts varoņdarbs
1	Latg. eskadr.	Seržants Vilis Svins	78	1919. g. 16. okt. pie Mencendorfa muižas.
2	"	Serž. Alfrēds Neilands	79	1919. g. pie Džūkstes muižas.
3	"	Kaprālis Indriķis Bedre	80	1919. g. 26. augustā pie Moliņu un Kociņu sādžām.
4	Latg. atsev. esk.	Jātn. Francis Meilands	90	Kritis kaujā. 1919. g. 16. nov. Džūkstes muižas rajonā.
5	Latg. eskadr.	Kaŗ, Ādams Liepnieks	409	1919. g. 16. okt. pie Mencendorfa muižas.
6	Latg. div. ats. eskadr.	Serž. Jānis Ertons	540	1919. g. 16. okt. pie Mencendorfa muižas.
7	Latg. atsev. esk.	Virsserž. Pēteris Doriņš	734	1919. g. 9. nov. pie Imaku mājām.
8	"	Virsserž. Ernsts Hāns	735	1919. g. 14. nov. pie Loŗmetāju kalna.
9	"	Kapteinis Juris Taube	775	1919. g. 13. nov. pie Annas muižas Kurzemē.
10	Kalpaka batalj. atsev. jātn. nod.	Virisleitn. Kārlis Zariņš	1031	1919. g. 2. martā Skrundas rajonā.
11	"	Virisleitn. Paulis Blūms	1032	1919. g. 3. martā pie Jaunās muižas, Ventas krastos.
12	Atsev. kav. div.	Kapt. Georgijs Baumanis	1033	1919. g. 6. jūnijā pie Steķu un Molokoļņu sādžām.
13	2. Atsev. esk.	Virsserž. Aleksandrs Blankenburgs	1058	1919. g. 14. nov. pie Vecmuižas stac. un 16. nov. Umpartes muižas.
14	Jātn. pulka	Serž. Ernsts Stirna	1066	1919. g. 22. nov. pie Šķibā kroga.
15	Kalpaka bat. ats. jātn. nod.	Rotm. Aleksandrs Loevings	1136	1919. g. 25. maijā pie Carnikavas muižas.
16	1. kaval. div.	Kapr. Rūdolfs Jenkēvičs	1137	1919. g. 21. jūnijā pie Straupes muižas.
17	Kalpaka bat. ats. jātn. nod.	Leitn. Jānis Puksis	1138	1919. g. 7. februārī pie Lēnas muižas.
18	Jātn. pulka	Plkv.-ltņ. Otto Goldfelds- Zeltiņš	1153	1919. g. 14. nov. pie Vecmuižas stacijas.
19	Bij. 1. kav. div.	Jātn. Jānis Oliņš	1159	1919. g. jūnija m. Straupes raj. pie Bokalna mājām.
20	"	Serž. Alfrēds Vitols	1176	1919. g. 26. maijā pie Carnikavas muižas.
21	"	Leitn. Paulis Celle	1208	1919. g. 6. jūnijā Steķu-Rudzāti rajonā.
22	Jātn. pulka	Virisleitn. Teodors Genšens	1261	1919. g. 14. nov. pie Liepājas.
23	"	Plkv.-ltņ. Arnolds Artum- Hartmans	1272	1919. g. 22. martā Ērzeļa kroga — Kalnciema rajonā.
24	Bij. 1. kav. div.	Kapr. Kārlis Grinbergs	1372	1919. g. 13. jūlijā pie Podunājas muižas.
25	Bij. plkv. Kalpaka bat. ats. jātn. nod.	Vltņ. Pēteris Krievs	1421	Kritis 1919. g. 6. martā pie Skudru mājām, Skrundas - Saldus virzienā.
26	"	Serž. Roberts Vitols	1422	1919. g. 22. martā pie Slokas.
27	3. ats. Latg. esk.	Serž. Jānis Krūmiņš	1523	1919. g. 9. novembrī pie Imaku mājām.
28	"	Kapt. Verners Blūms	1602	1919. g. 2. dec. pie Dobekienas muižas Lietavā.
29	"	Kapr. Herberts Rešnais	1603	1919. g. 9. jūnijā Borchu stacijas rajonā.
30	"	Serž. Vasilis Krafts	1604	1919. g. 9. jūnijā Borchu stacijas rajonā.
31	"	Serž. Jānis Priedīts	1605	1919. g. 20. nov. pie Cepju mājām Kurzemē.
32	Bij. ats. Kurz. eskadr.	Kapt. Eduārdš Plan- Dubrovskis	1623	1919. g. 20. jūnijā Straupes rajonā.
33	Bij. 1. kav. div.	Jātn. Vilis Jankēvičs	1708	1919. g. 30. jūlijā Vesenas muižas rajonā.
34	Bij. 1. part. p. eskadr.	Virsserž. Jēkabs Lālis	1709	1919. g. 20. nov. Jelgavas rajonā pie Cepļu mājām.
35	Kalpaka bat. ats. jātn. nod.	Kapt. Pāvils Spalviņš	1712	1919. g. 2. martā uz Ventas krastiem.
36	Bij. 1. kav. div. 2. esk.	Virsserž. Valdemārs Halveij-Poeŗe	1897	1919. g. 27. aug. Molokoļņo - Rudzātu rajonā.
37	Kalpaka bat. ats. jātn. nod.	Serž. Kārlis Blumbergs	1924	1919. g. 10. martā Saldus-Vecaucē rajonā.

29. Virsnieku saraksts, kuŗi atraduŗies Jātnieku pulkā no formēŗanas dienas līdz 1929. gada 5. jūlijam.

Nā p. k.	Dienesta pakāpe	Uzvārds un vārds	Kad un kur iesaukts	Kad izslēgts no pulka un kā rīcībā nosūtīts
1	Pulkv. leitn.	Artum-Hartmanis, Arnolds	Iestāŗies brīvpr. pie aps. min. Rīgā, 29. nov. 1918. g.	Atv. līdz turpm. rīk. uz paŗa vēlēŗ. un pārsk. Rīgas kara apr. pr-ka rīcībā, p. p. 295, § 1. 17. sept. 1924. g.
2	„ „	Akermanis, Aleksandrs	Iestāŗies brīvprāt. Latgales rotā 19. dec. 1918. g.	Pārvests uz Daugavp. 8. kājn. p., p. p. 28, § 3. 28. janv. 1927. g. V. P. pav. 232, § 2.
3	Kara ierēdn.	Asars, Jānis	Iestāŗies brīvprāt. 1. Latv. neatk. bat. 26. jūn. 1919. g.	
4	Leitnants	Amess, Pēteris	Iestāŗies kara skolā 27. aug. 1923. g.	
5	„	Akmeņgrauzis, Andrējs	Iestāŗies kara skolā 30. sept. 1922. g.	
6	„	Audzītis, Jānis	Iestāŗies kara skolā 27. sept. 1925. g.	
7	„	Baerents, Kurts	Iestāŗies 2. eskadronā p. p. 6. martā 1919. g.	Izslēgts no kara dienesta slim. dēļ. Pārsk. Rīg kara apr. pr-ka rīc., p. p. 202, § 13. 31. aug. 1921. g.
8	„	Bulle, Roberts	Iestāŗies Latv. strēln. batalj. 15. maijā 1919. g.	Pārvests uz Kara saimn. p-di darba bat., p. p. 114, § 13. 23. apr. 1923. g.
9	Kapteinis	Balodis, Brūno	Iestāŗies brīvpr. Latv. armijā jātn. pulkā uz serŗ. vietu 12. febr. 1923. g.	Pārvests uz kara skolu un izslēgts no pulka sast., p. p. 279, § 9. 2. okt. 1925. g.
10	Pulkv.-leitn.	Bubindus, Andrējs	Ieradies un iesk. str. batalj. 10. okt. 1919. g.	Pārvests uz 11. Dob. kājn. p. P. p. 90, § 1 no 29. marta 1926. g. K. M. p. 5, § 18 no 1926. g.
11	Virleitnants	Blaus, Jānis	Iestāŗies kara skolā 1920. g. 15. okt.	
12	Kapteinis	Baltakmenis, Jānis	Iestāŗies brīvpr. Nac. armijā 25. maijā 1919. g.	
13	Pulkvedis	Buks, Hermans	Iestāŗies brīvprāt. 1918. g. 18. dec.	
14	Virleitnants	Bolŗaitis, Aleksandrs	Iestāŗies brīvprāt. Vidz. pap. bat. 23. janv. 1920. g.	
15	„	Bergs, Fēlikss	Iestāŗies brīvpr. Ats. str. bat. 7. jūn. 1919. g.	
16	„	Bilmanis, Alfrēds	Iestāŗies kara skolā 15. okt. 1920. g.	
17	Leitnants	Blitte, Kriŗs	Iesaukts kara dienestā Jātn. p. 4. nov. 1921. g.	
18	„	Blūmbergs, Voldemārs	Iestāŗies kara skolā 1922. g. 30. sept.	
19	„	Blāķis, Ādolfs	Iestāŗies kara skolā 1923. g. 27. sept.	
20	„	Birgers, Jānis	Iestāŗies kara skolā 1923. g. 27. sept.	
21	Kapteinis	Balodis, Brūno	Iestāŗies brīvpr. Latv. nac. armijā un iesk. jātn. p. kā serŗ. 12. febr. 1923. g.	
22	Leitnants	Brīniŗš, Pēteris	Iestāŗies kara skolā 1925. g. 27. sept.	
23	Kapteinis	Celle, Pauls	Iesaukts dienestā 1919. gadā 13. okt.	1. okt. dien. labā pārvests uz Kurzemes div. ŗtabu, p. p. 231, § 1 no 5. sept. 1927. g.
24	Ārsts-Kapt.	Dille, Jēkabs	Mob. Rīgā un nosūtīts Sanit. p-des p-ka rīcībā 1921. g. 10. jūnijā	Atv. līdz turpm. rīk. uz paŗa vēlēŗanos un pārsk. Rīgas kara apr. pr-ka rīcībā, p. p. 220, § 6. 30. okt. 1922. g.
25	Kara ierēdn.	Donis, Artūrs	Iestāŗies brīvprāt. 1. Jelgav. brīvprātīgo rotā 1918. g. 17. dec.	

26	Virslieņants	Driķītis, Juris	Iestājies brīvpr. Nac. armijā 9. okt. 1919. g.	
27	„	Dimze, Voldemārs	Iestājies brīvpr. 4. kājn. p.	Dien. labā pārvests uz Aviāc.
28	Leitnants	Ozols, Ludvigs	Iestājies kara skolā 1925. g. 1. sept.	div. P. p. 264, § 11. 21. aug. 1921. g. V. p. 297, § 1. 17. aug. 1928. g.
29	Virslieņ.	Eusslers, Otto	Iestājies brīvpr. Latv. vācu zemessargu jātnieku nod. 8. janv. 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. un pārsk. Aizp.-Kuld. kara apr. pr-ka rīc., p. p. 397, § 2. 20. janv. 1922. g.
30	„	Ercums, Kārlis	Iestājies brīvpr. Latv. 4. ats. bat. štabā 4. maijā 1919. g.	Pārviet. uz aviāc. div. V. p. 297, § 1. 17. aug. P. p. 246, § 11 no 21. aug. 1928. g.
31	Leitnants	Freidenfelds, Herberts	Iestājies brīvpr. 2. ats. esk. 2. dec. 1918. g.	Atsvabināts no kara dien. uz paša vēlēs. un pārsk. Rīgas kara apr. pr-ka rīc., p. p. 247, § 12. 1924. g.
32	Pulkv.-leitn.	Freimanis, Artūrs	Iestājies brīvpr. Pag. vald. dien. 2. dec. 1918. g.	Atsv. līdz turpm. rīk. un pārskait. Rīgas kara apr. pr-ka rīc., p. p. 36, § 5. 16. apr. 1921. g.
33	Kapteinis	Fridrichsons, Alfons	Mob. Ļaudonā 4. Valm. k. p. 1919. g. 5. jūlijā	
34	Leitnants	Gendrikovs, Voldemārs	Iestājies brīvpr. 2. ats. esk. 6. febr. 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. štata sam. dēļ un pārsk. D-pils kara apr. pr-ka rīc. P. p. 114, § 11, 29. mārta 1923. g.
35	Kara ierēdn.	Ginsburgs, Jozefs	Iestājies brīvpr. jātn. pulkā 1921. g. 15. okt.	Atv. līdz turpm. rīk. štata sam. dēļ. Pārsk. D-pils kara apr. pr-ka rīc. P. p. 19, § 3. 11. apr. 1922. g.
36	Virslieņ.	Genšens, Teodors	Iestājies brīvpr. pie Dobeles iec. k-danta 27. martā 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. un pārsk. Rīgas kara apr. pr-ka rīc. p. p. 114, § 12. 23. apr. 1923. g.
37	Pulkv.-leitn.	Goldfelds-Zeltiņš, Otto	Ieradies ar esk-nu Ziemeļ-Latvijas brigādē 19. maijā 1919. g.	Atsv. līdz turpm. rīk. uz paša vēlēš. un pārsk. Rīgas kara apr. pr-ka rīc., p. p. 92, § 8. 1925. g.
38	Virslieņ.	Gļinskis, Aleksandrs	Mob. 13. Tukuma p. 18. jūl. 1921. g.	
39	„	Groskopfs, Ernests	Iestājies kara skolā 15. okt. 1920. g.	Atsv. uz paša vēlēš. 17. apr. 1928. g. V. p. 203. Pārsk. Jelg.-Bausk. kara apr. pr-ka rīc. K. M. p. 13, § 15, p. p. 140, § 1. 1928. g.
39-a	„	Grīns, Ludvigs	Iestājies kara skolā 30. sept. 1922. g.	Dien. labā pārv. uz art. pulku, p. p. 297, § 1 no 17. aug. 1928. g. P. p. 246, § 11 no 1928. g.
40	Leitnants	Gedrovics, Verners	Iestājies kara skolā 30. sept. 1922. g.	Dien. labā pārv. uz Aviāc. div. P. p. 129, § 6. 5. maija 1926. g. K. M. p. 9, § 15.
41	„	Graudīņš, Augusts	Iestājies kara skolā 30. sept. 1922. g.	
42	„	Ginters, Eduārds		
43	Kapteinis	Grunte, Jānis	Iestājies 8. aps. rotā 7. jūn. 1919. g.	
44	Vet.-med. st.	Galdkrodznieks, Andrejs	Uz brīva līguma	
45	Leitnants	Halvejs, (Poeše), Voldemārs	Iestājies brīvpr. Goldf. esk. 22. martā 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. un pārsk. Rīgas kara apr. pr-ka rīc. P. p. 287, § 10. 18. aug. 1923. g.
46	„	Heijers, Luis	Iestājies brīvpr. Latv.-vācu zemes sargu triec. nod. 3. esk. 25. maijā 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. discipl. kārtā. P. p. 321, § 5. Pārsk. D-pils kara apr. pr-ka rīc. Atv. līdz turpm. rīk., p. p. 135, § 1. 7. aug. 1922. g. Pārsk. Aizp.-Kuld. kara apr. pr-ka rīcībā.
47	Jaun. ārsts	Hercbergs, Emanuēls	Iest. brīvpr. armijā 20. janv. 1922. g.	

48	Ārsts-kapt.	Hackelsons, Saša	Mobilizēts un iesk. kara sl. 20. janv. 1921. g.	Pārv. uz 12. Bauskas k. p., p. p. 370, § 1. 1. janv. 1922. g.
49	Kapteinis	Hochlačovs, Aleksandrs	Iestājies brīvpr. Latv. nac. armijā 26. martā 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. discipl. kārtā, p. p. 209, § 9 no 1927. g. Pārsk. Jelg.-Bauskas kara apr. pr-ka rīc.
50	Kara ierēdn.	Jansons, Emils	Iestājies brīvpr. 1. kav. div. 5. aprīlī 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. un pārsk. Rīgas kara apr. pr-ka rīc., p. p. 19, § 5. 19. apr. 1922. gadā.
51	Leitnants	Jefimovs, Pēters	Mob. sap. bat. 1. apr. 1921. g.	Atv. līdz turpm. rīk. un pārsk. Rīgas kara apr. pr-ka rīc., p. p. 368, § 6. 21. dec. 1923. g.
52	„	Jostsons, Roberts	Iestājies kara skolā 27. sept. 1923. g.	
53	„	Jankavs, Jānis	Iestājies kara skolā 27. sept. 1923. g.	
54	Kapteinis	Jursons, Valdis	20. dec. 1919. g. Rīgā, Etapa un rajona komd-ta rīc.	
55	Kapt.-Vec. vet. ārsts	Jūrmalietis, Jānis	Iesaukts k. dien. un 15. aug. 1921. g. nos. uz jātn. pulku	Atv. līdz turpm. rīk. un pārsk. Rēzekn. kara apr. pr-ka rīc., p. p. 208, § 2. 1928. g.
56	Virslieitn.	Jirgensons, Egons	Iest. Latv.-vācu zemes sarg. 16. dec. 1921. g.	Pārv. dien. labā uz Aviāc. div.
57	„	Jenkēvičs, Rūdolfs	Iestājies kara skolā 30. sept. 1922. g.	
58	„	Juris, Pauls	Iestājies kara skolā 30. sept. 1922. g.	Atv. līdz turpm. rīk. un pārsk. Rīgas kara apr. pr-ka rīc., p. p. 117, § 5. 24. apr. 1928. g.
59	„	Kasparovičs, Staņislavs	Iestāj. brīvpr. Kalpaka bat. 28. febr. 1919. g.	Patv. atst. pulku 19. dec. 1921. gadā. P. p. 351, § 3.
60	Kapteinis	Kulmanis, Eizēns	Mobilizēts Saldū 22. martā 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. Pārsk. Aizp.-Kuldīg. k. apr. pr-ka rīc. P. p. 397, § 13. 1. febr. 1922. g.
61	Jaun. vef. ārsta v. i.	Kampenuss, Jānis	Iest. brīvpr. pulkā 27. maijā 1922. g.	Atv. uz slim. līt. „A“, p. 13 p. Pārsk. Cēsu kara apr. pr-ka rīc. P. p. 323, § 14, 1923. g.
62	Kapteinis	Kleppers, Jānis	Atgr. ar Imantas p. no Sibīrijas. Piet. Virspav. štābā 3. jūl. 1920. g.	Arm. kom. št. operat. daļu. P. p. 370, § 6. 31. nov. 1927. gada.
63	Leitnants	Ķikulis, Arvīds	Iestājies brīvpr. 1. st. rotā 23. maijā 1919. g.	Pārv. uz Galv. art. nolikt. P. p. 115, § 9. 24. apr. 1923. g.
64	„	Krools, Brūno	Iestājies kara skolā 30. sept. 1920. g.	Pārv. uz galv. nolikt. P. p. 79, § 6. 18. martā 1925. g.
65	Virslieitn.	Kopštāls, Ernests	Iestājies kara skolā 15. okt. 1920. g.	
66	„	Krastiņš, Kārlis	Iestājies brīvpr. 2. Ventsp. k. p. 18. jūn. 1919. g.	
67	„	Kevešāns, Mikus	Iest. brīvpr. st. bat. 8. okt. 1919. g.	
68	„	Kārklīņš, Konrāds	Iestājies kara skolā 30. sept. 1921. g.	
69	„	Kuplis, Jānis	Iestājies kara skolā 30. sept. 1922. g.	
70	„	Kauliņš, Gothards	Iestājies kara skolā 30. sept. 1922. g.	
71	„	Kaukulis, Alberts	Iestājies 2. robežsargpulkā 16. janv. 1922. g.	
72	Leitnants	Krauze, Jānis	Iestājies kara skolā 30. sept. 1921. g.	
73	Vec. ārsts-kpt.	Krams-Krampe, Antons	Mobilizēt sLatv. st. p. 9. febr. Mobilizēts Latv. st. p. 9. febr.	Atv. līdz turpm. rīk. un pārsk. Jēkabp.-Ilūkst. k. apr. pr-ka rīc., p. p. 302, § 14. 21. okt. 1926. g.

74	Kaŗa ierēdn.	Krastiņš, Ernests	Mob. Ziemeļu arm. 27. febr. 1919. g.	
75	„	Ludkēvičs, Aleksandrs	Ied. 1. ats. Kurz. eskadronā 17. janv. 1920. g.	Atv. līdz turpm. rīk. Pārsk. Ludzas kaŗa apr. pr-ka rīc., p. p. 323, § 14. 7. nov. 1923. g.
76	„	Lapkašs, Jānis	Iestājies brīvpr. Arm. virsp. štābā 25. janv. 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. uz paša vēlēš. un pārsk. Rīgas kaŗa apr. pr-ka rīc., p. p. 369, § 3. 23. okt. 1924. g.
77	Kapteinis	Lielais, Konstantīns	Iestājies brīvpr. 5. bat. 4. r. 4. jūn. 1919. g.	Pārc. uz 10. Aizp. k. p. ar p. p. 99, § 3. 1. apr. 1923. g.
78	Pulkv.-leitn.	Liepiņš, Alberts	Iestājies Aizp. k. apr. pr-ka rīc. 22. martā 1919. g.	
79	Jaun. ārsts, vet. stud.	Lagzdiņš, Miķelis		
80	Kapteinis	Līcis, Jānis	Iestājies brīvpr. Virsn. rotā Rīgā, 15. jūn. 1919. g.	
81	Virslleitnants	Lasmans, Brūno	Iestājies brīvpr. Latv.-vācu zem.-sarg. 15. martā 1919. g.	
82	Leitnants	Lūsis, Jānis	Iestājies kaŗa skolā 27. sept. 1927. g.	
83	„	Lapainis, Leontijs	Iestājies kaŗa skolā 27. sept. 1923. g.	
84	„	Laivinieks, Arvids	Iestājies kaŗa skolā 27. sept. 1923. g.	
85	„	Lācis, Aleksandrs	Iestājies kaŗa skolā 30. sept. 1922. g.	
86	„	Legzdiņš, Fricis	Iest. brīvpr. Liepājas jaunf. spēkos 16. aprīlī 1919. g.	Atsv. uz paša vēlēš. un pārsk. Rīgas k. apr. pr-ka rīc., p. p. 295, § 1. 30. aug. 1924. g.
87	„	Liepa, Edgārs	Iestājies brīvpr. 8. Daug. k. p. 8. aug. 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. Pārsk. Jaunjelg.-Ilūkst. kaŗa apr. pr-ka rīc., p. p. 95, § 2. 3. apr. 1924. g.
88	„	Lejnieks, Alfrēds	Rotmistra Jurkas 1. ats. esk. 6. aug. 1919. g.	Ats. līdz turpm. rīk. štatu sam. dēļ. Pārsk. Rīgas kaŗa apr. pr-ka rīc., p. p. 114, § 11. 29. marta 1923. g.
89	„	Muižnieks, Kārlis	Iestājies kaŗa skolā 15. okt. 1920. g.	Atv. līdz turpm. rīk. Pārsk. D-pils kaŗa apr. pr-ka rīc., p. p. 230, § 4. 13. jūl. 1926. g.
90	„	Mūrnieks, Heinrichs	Iesaukts un iedalīts jātn. p. 23. febr. 1923. g.	
91	Kapteinis	Millers, Voldemārs	Iest. Latv.-vācu zemes sarg. 2. martā 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. Pārsk. Ludzas k. apr. pr-ka rīc., p. p. 243, § 2. 30. sept. 1921. g.
92	Kaŗa ierēdn.	Matisons, Eduārds	Iestājies jātn. pulkā 24. nov. 1921. g.	
93	Virslleitn.	Mustavs, Vilis	Iestājies brīvpr. Latv. nac. armijā 1. jūn. 1919. g.	
94	Leitnants	Neilands, Otto	Iestājies Latv. armijā 7. dec. 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. uz paša vēlēš. Pārsk. Rīgas k. apr. pr-ka rīc., p. p. 30, § 13. 11. apr. 1921. g.
95	Ārsts-leitn.	Nekrāsovs, Vasīlijs	Iestājies brīvpr. Apst. par jaun. ārstu jātn. pulkā 26. martā 1924. g.	Pārsk. uz D-pils, kaŗa slimn., p. p. 271, § 8. 28. sept. 1925. g.
96	Kapteinis	Ozoliņš, Hermanis	Iesaukts Limbaŗos 1. jūnijā 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. uz paša vēlēš. Pārsk. Valm. k. apr. pr-ka rīc., p. p. V. p. 331. P. p. 11, § 2. 9. janv. 1929. g.
97	Virslleitn.	Ozols, Kārlis	Iestājies brīvpr. inŗ. rezerv. rotā kā telef. 2. septembrī 1919. g.	
98	Leitnants	Ozols, Jānis	Iestājies brīvpr. Nac. arm. Straupes iec. kom. 5. jūn. 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. uz paša vēlēš. Pārsk. Valm. k. apr. pr-ka rīc. P. p. 362, § 2. 18. aug. 1924. g.

99	„	Osis, Erichs	Iestāties kara skolā 27. sept. 1923. g.	Pārsk. uz Auto-Tanku pulku. V. p. 248. 19. maijā 1928. g.
100	„	Ozoliņš, Jānis	Iestāties kara skolā 27. sept. 1923. g.	P. p. 154, § 4. 1. jūn. 1928.g.
101	„	Pinne, Tālvalds	Iestāties brīvpr. Nac. arm. 1. Kav. div. 1. esk. 12. jūl. 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. Pārsk. Cēsu k. apr. pr-ka rīc. P. p. 132, § 14. 10. jūl. 1921. g.
102	„	Protopopovs, Vasīlijs	Atsūt. no Insp. štaba. Ievests 3. bruņoto vilc. sarakst. 12. sept. 1920. g.	Pārv. uz Bruņ. vilc. diviz. ar aps. min. p. 48, § 8. P. p. 297, § 2. 10. sept. 1921. g.
103	„	Pļavnieks, Paulis	Iestāties kara skolā 30. sept. 1921. g.	
104	„	Pencis, Jānis	Iestāties kara skolā 27. sept. 1923. g.	
105	Kapteinis	Pārups, Nikolājs	Iestāties Jātn. pulkā 17. okt. 1921. g.	Atv. līdz turpm. rīk. Pārsk. Rīgas k. apr. pr-ka rīc., p. p. 354, § 1. 21. dec.
106	„	Purvainis, Arnolds	Iestāties Latv. Nac. armijā 3. esk. 24. aprīlī 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. štatu sam. dēļ. P. p. 11, § 6. 11. apr. 1922. g.
107	Pulkv.-leitn.	Puksis, Jānis	Iesaukts dien. Jelg. jātn. 6. janv. 1919. g.	
108	Kapteinis	Priedītis, Teodors	Iestāj. kara skolā 12. martā 1925. g.	Dien. labā pārv. uz Vidzemes div. št. 1. okt. 1927. g. P. p. 231, § 1.
109	Virsleitn.	Platais, Jānis	Iest. Latv. Nac. arm. 3. esk. 15. aprīlī 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. uz paša vēlēs. Pārsk. Jelg.-Bauskas k. apr. pr-ka rīc. P. p. 374, § 2. 1. janv. 1922. g.
110	„	Priedītis, Teodors	Iestāties brīvpr. 4. Valmieras k. p. 1919. g. maijā	Pārc. uz kara skolu. P. p. 73, § 2. 12. marta 1925. g.
111	Ārsts-virsleitn.	Ploriņš, Aleksandrs	Mob. un iesk. 3. Jelg. k. p. 21. aprīlī 1920. g.	Atsv. līdz turpm. rīk. Pārsk. Rīgas kara apr. pr-ka rīc. P. p. 128, § 2. 6. jūl. 1921. g.
112	„	Pumpurs, Eduārd	1925. g. 9. janv. apsk. Rīgas k. apr. p-dē un atzīts par derīgu kara dien.	
113	Vet. ārsts, Virsleitn.	Pukliņš, Benjamiņš	Mob. armijā 20. aug. 1920. g.	Kā ārzemju pav. atsv. no kara dien. P. p. 133, § 1. 11. jūl. 1921. g.
114	Ārsts-leitn.	Rudinskijs, Sergējs	Ies. no Jaunj.-Ilūkstes kara apr. pr-ka 1. nov. 1922. g.	Atv. līdz turpm. rīk. štatu sam. dēļ. Pārsk. D-pils kara apr. pr-ka rīc. P. p. 114, § 11. 29. marta 1923. g.
115	Vet. ārsts-ltn.	Roesslers, Boriss	Iesk. dien. jātn. p. 13. dec. 1923. g.	Dien. labā pārc. uz Kurz. art. pulku. P. p. 14, § 1. 6. janv. 1925. g.
116	Virsleitn.	Rulliņš, Jānis	Iestāties brīvpr. Nac. armijā 12. jūn. 1922. g.	
117	„	Riņķis, Valters	Iestāties brīvpr. Art. jaunf. div. kā kar. 19. dec. 1919. g.	Dien. labā pārc. uz Aviāc. div. V. p. 297, § 1. 17. aug.
118	Kara ierēdn.	Rutke-Rutkiņš, Roberts	Iestāties pulkā uz brīva līg. 22. febr. 1924. g.	P. p. 246, § 1. 21. aug.
119	Leitnants	Robežnieks, Armands	Iestāties kara skolā 30. sept. 1922. g.	
120	„	Rožinskis, Vladislavs	Iestāties kara skolā 27. sept. 1925. g.	
121	Kara ierēdn.	Šteinbergs, Emīls	Iestāties 3. ats. eskadr. par darbv. 17. sept. 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. Pārsk. Tuk.-Talsu k. apr. pr-ka rīc. P. p. 217, § 2. 11. septembrā 1921. g.
122	Pulkv.-leitn.	Skujiņš, Jānis	Nav ziņu	Kaļpo 1. Līepāj. kājn. pulkā
123	„	Štriegels, Ernests	Mobilizēts Rīgā, 20. jūnijā 1920. g.	Atv. līdz turpm. rīk. Pārsk. D-pils k. apr. pr-ka rīc. P. p. 468, § 1. 22. marta 1922.g.

124	Virslieitn.	Skujiņš, Kārlis	Ieradies Latg. partiz. pulkā 3. jūn. 1920. g.	Atv. līdz turpm. rīk. uz paša vēlēš. Pārsk. Valm. k. apr. pr-ka rīc. P. p. 17, § 5. 11. apr. 1922. g.
125	Leitnants	Skabards, Arvīds	Iestājies brīvpr. Latv. armijā Bātes-Vainodes k-rā 1. apr. 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. Pārsk. Aizp.-Kuldīg. k. apr. pr-ka rīc. P. p. 377, § 11. 30. dec. 1923. g.
126	Virslieitn.	Salms, Juris	Iestājies Latv. ats. eskadronā 23. aug. 1920. g.	Pārv. uz Latg. div. P. p. 351, § 4. 11. 7. dec. 1926. g.
127	Kapteinis	Stiebris, Žanis	Iestājies brīvpr. 1. ats. div. 1. jūn. 1919. g.	
128	Virslieitn.	Skabards, Arvīds	Iestāj. Vainodes k-rā 1. apr. 1919. g.	
129	"	Siliņš, Mārtiņš	Iesaukts dien. Vidz. div. št. 25. febr. 1921. g.	
130	"	Saprātnieks, Eduārd	Iestājies kara skolā 30. sept. 1922. g.	
131	Leitnants	Stekis, Mārtiņš	Iestājies kara skolā 30. sept. 1922. g.	
132	"	Šneiders, Arvīds	Iestājies brīvpr. Latv. Nac. armijā 7. ats. bat. 9. jūn. 1919. g.	Atsv. līdz turpm. rīk. Pārsk. Rīgas k. apr. pr-ka rīc. P. p. 309, § 1. 31. okt. 1924. g.
133	Kapteinis	Ščurovskis, Andrējs	Latv. armijā Visp. št. oper. daļā 1. jūn. 1920. g.	Atsv. no kara dien. uz paša vēlēš. Pārsk. Rīgas k. apr. pr-ka rīc. P. p. 309, § 1. 31. okt. 1924. g.
134	Virslieitn.	Šterndots, Vilhelms	Mob. un ied. Valmieras k-rā 4. jūn. 1919. g.	Dien. labā pārv. uz Aviāc. div. V. p. 297, § 1. 17. aug. 1928. g. P. p. 246, 21. aug. 1928. g.
135	"	Švānbergs, Fridrihs	Iestājies 3. ats. esk. 23. apr. 1919. g.	Pārc. uz Zemg. div. štabu. P. p. 361, § 13. 16. dec. 1926. g.
136	"	Svarcbergs, Paulis	Iestājies 2. ats. div. 16. apr. 1920. g.	
137	"	Šmidts, Kārlis	Iestājies kara skolā 15. okt. 1920. g.	
138	Kaŗa ierēdn.	Šveiše, Miķelis	Mob. Liepājas jaunf. spēku štābā 15. febr. 1919. g.	
139	Kapteinis	Zariņš, Kārlis	Iestājies brīvpr. 1918. g. sept.	Atsv. no kara dien. uz slim. sar. list. „B“, p. 73 pam. P. p. 97, § 6. 6. apr. 1923. g.
140	Leitnants	Ziediņš, Paulis	Iestājies brīvpr. Nac. armijā 27. maijā 1919. g.	Atv. līdz turpm. rīk. uz paša vēl. P. p. 154, § 3. 30. maija 1927. g.
141	"	Zilla-Zillaps, Jānis	Iestājies kara skolā 27. sept. 1923. g.	
142	"	Tichomirovs, Pēteris	Iestājies brīvpr. Latv. Nac. arm. Latgales part. esk. 19. maijā 1919. g.	Atsv. no kara dien. uz paša vēlēš. Pārsk. Jaunlatg. kara apr. pr-ka rīc. P. p. 180, § 1.
143	"	Tovičs, Arvīds	Iestājies kara skolā 15. sept. 1920. g.	Atsv. no kara dien. līdz turpm. rīk. Pārsk. D-pils k. apr. pr-ka rīc. P. p. 287, § 10. 2. sept. 1923. g.
144	"	Tauniņš, Arnolds	Iestājies brīvpr. Latv. Nac. arm. 3. ats. bat. st. rotā 25. maijā 1919. g.	Atsv. līdz turpm. rīk. uz paša vēlēš. Pārsk. Rīgas k. apr. pr-ka rīc. P. p. 235, § 2. 16. aug. 1924. g.
145	Kapteinis	Terzens, Kārlis	Iestājies brīvpr. Latv. armijā 16. apr. 1919. g.	
146	"	Taube, Juris	Mobiliz. 22. martā 1919. g.	
147	Virslieitn.	Tauniņš, Voldemārs	Iestājies brīvprāt. Rīgas aiz- sardz. rotā Rīgā, 6. nov. 1918. g.	
148	"	Trinko, Leons	Iestājies kara skolā 15. sept. 1920. g.	

149	Kapteinis	Upīts, Kārlis	Brīvpr. Ziemeļarmijā 1919. g. jūnijā	
150	„	Vithofs, Kārlis	Iesaukts no Rīgas Kara apr. pr-ka 12. apr. 1920. g.	Atsv. līdz turpm. rīk. Pārsk. Rīgas k. apr. pr-ka rīc. P. p. 362, § 2. 21. sept. 1924. g.
151	Leitnants	Voits, Vilis	Iestājies kara skolā 15. sept. 1920. g.	Atsv. līdz turpm. rīk. uz paša vēlēš. Pārsk. Rīgas k. apr. pr-ka rīc. P. p. 362, § 2. 21. okt. 1924. g.
152	Virisleitn.	Volbergs, Teodors	Iestājies brīvpr. Rīgas ostas k-rā 16. jūn. 1919. g.	Miris. P. p. 337, § 1. 1925. g.
153	Leitnants	Volfmans, Ansis	Iest. brīvpr. 4. esk. 14. maijā 1919. g.	
154	„	Valks, Jānis	Iestājies kara skolā 30. sept. 1922. g.	Atv. līdz turpm. rīk. uz paša vēlēš. Ventsp. k. apr. pr-ka rīc. 11. marta 1928. g. P. p. 118, § 1. K. M. p. 10, § 29. 1928. g.
155	„	Vilde, Jānis	Iestājies kara skolā 27. sept. 1925. g.	

30. Izlietotie materiāli.

Sastādot vēsturisko apskatu „Jātnieku pulks desmit pastāvēšanas gados“, izlietoti sekoši avoti:

1. Bijušo atsevišķo eskadronu un Jātnieku pulka kaŗavīru atmiņas. Plašākus un vērtīgākus materiālus snieguši kapt. Stiebris, pulkv.-ltn. Akermans, kapt. Taube, kaŗa ier. Lapkašs, virsserž. Siliņš.
2. Atsevišķo eskadronu, 1. Jātnieku divīziona un Jātnieku pulka pavēles, ziņojumi, telegrammas, raksti, izgriezumi iz laikrakstiem, dienasgrāmatas (daļu sniedzis vec. rakstv. Skutuls).
3. Militārrakstu krājuma Nr. 1, — 1923. g. ieviet. plkv.-ltn. Ramata „Kauja pie Batariem“.
4. Militārrakstu krāj. Nr. 3 un Nr. 4. — 1924. g. ieviet. plkv.-ltn. Ramata „No Lāelupes līdz Rīgai“.
5. Militārrakstu krāj. Nr. 2, — 1927. g. ieviet. plkv.-ltn. Audze — „Jelgavas atbrīvošanas operācijas“. 11.—24. nov. 1919. g.
6. Plkv.-ltn. Skujiņa — „1. Liepājas kājnieku pulka tapšanas un pārbaudīšanas gadi“.
7. „4. Valmieras kājn. pulka vēsture“.
8. „6. Rīgas kājn. pulka vēsture“.
9. Ģen. Radziņa „Latvijas atbrīvošanas kaŗš“, 1. un 2. d.
10. Lāčplēša kaŗa ordeņa domes pārskats par apbalvotiem jātniekiem.
11. Ziņas par kareivju. klubu un kaŗavīru veikalu.
12. Ziņas un protokoli par virsnieku klubu.
13. Virsnieku krājaizdevu kapitāla pārskats.
14. Pulka tiesas un tieslietu daļas darbības parsbati.
15. Pulka saimniecības daļas pārskati.
16. Lielāko daļu klišeju izdevuma ilustrātīvās puses kuplināšanai laipni atvēlējusi žurnāla „Aizsargs“ redakcija no saviem krājumiem.

Sastādītājs virsleitn. K o p š t ā l s.

Satura radītājs.

lap.p.

Jātnieku pulka devīze	3
Ievads	7
Priekšvārds	

I daļa. Jātnieku tapšanas un kara gaitu gadi:

Atsevišķās jātnieku vienības.

A. Tapšana un kara gaitas.

1. Kalpaka bataljona atsevišķā jātnieku nodaļa	10
2. I. un II. atsevišķie eskadroni	11
3. III. Atsevišķais formējamais eskadrons	12
4. I. Jātnieku divīzions	
5. I. Ziemeļlatvijas atsevišķais eskadrons (Huzāru eskadrons)	13
6. I. Jātnieku divīziona kara darbība	14
7. Lubānas (Malienas) brīvprātīgo eskadrons	16
8. I. un IV. eskadrona padošana Kurzemes kaujas raj. p-kam	17
9. Jātnieku divīziona pārformēšana	
10. Divīziju atsevišķo eskadronu darbība:	
Ikšķiles, Ogres un Tinūžu rajonā	18
Baldones — Ķekavas — Vecmuižas rajonā	20
Ķemeru — Slokas — Kalnciema rajonā	22
Iecavas — Stelpes — Umparta rajonā	
Bauskas — Bārbeles — Šenbergas rajonā	23
Ķemeru — Slokas — Līvberzes rajonā	24
Bermonta padzišana pār Lietuvas robežu	25
Darbība Austrumu frontē	26
Sakaru nodibināšana ar poļu jātniekiem	29
Kā nodibinājām pirmos sakarus ar poļiem cīņai pret lieliniekiem	
I. Kurzemes atsevišķ. eskadr. kara gaitu pārskats	30
Pārvietošanās uz Latgales fronti	
Korsovas ieņemšana	31
Kaujas darbība Stiglovas — Loči — Posņicovas rajonos	32
Uredņiki — Paradņikova — Perekņas sādžu rajonā	
Stāvoklis pēc miera līguma parakstīšanas	33
11. Atceres cienīgi notikumi:	
Niedras ministru arestēšana	34
Kā jātnieki sāka valkāt sarkanās bikses	36
12. Pāreja miera stāvoklī un eskadronu koncentrēšana Daugavpilī	37
Par Latviju kritušie jātnieki	

II. daļa. Jātnieku pulks:

B. Pulka formēšana un miera laika gaitas.

13. Pulka formēšana	42
14. Pulka izveidošana	43
15. Apmācība:	
Virsnieku, instruktoru un kareivju apmācība	45
Jātnieku lauku mācības	47
Attāluma noteikšana	
Zirgu iejādēšana	50
Kā remontnieki veic jauno zirgu apjādēšanu	
Virsnieku militārās izglītības papildināšana ārvalstīs	51
16. Pulka sastāvs	
17. Pulka novietojums	54
18. Pulka apgāde	55
19. Jātnieku formas ietērps	59

20. Pulka tiesa 60
21. Pulka virsnieku klubs 62
22. Pulka virsnieku paražas un ētika 63
23. Pulka instruktoru un kareivju klubs 64
24. Pulka krājaizdevu kapitāli 65
25. Pulka kaņavīru veikals 66
26. Jāšanas sacīkstes un sports 67
27. Izcilus notikumi pulkā 74
28. Jātnieku-kaņa Lāčplēša ordeņa kavalieņu saraksts 78
29. Virsnieku saraksts, kuŗi atradušies Jātnieku pulkā no formēšanas dienas līdz 1929. g. 5. jūlijam 79
30. Izlietotie materiāli 85